

DIVADELNÁ NITRA 2019

27. SEPT. – 2. OKT.

**PODOBY
SLOBODY/
FACES OF
FREEDOM**

OBSAH / CONTENTS

1

2—3

6—7

8—31

34—35

36—59

62—72

73—74

75—85

88—90

94—95

96—97

100—105

107

Záštitu nad Medzinárodným festivalom Divadelná Nitra 2019 prevzal
predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja **Milan Belica**
a primátor Mesta Nitra **Marek Hattas**

The International Theatre Festival Divadelná Nitra 2019 is held under the auspices
of the Chairman of the Nitra Self-Governing Region **Milan Belica**
and the Mayor of the City of Nitra **Marek Hattas**

FESTIVAL PRIPRAVILI / FESTIVAL ORGANISED BY

HLAVNÝ ORGANIZÁTOR / MAIN ORGANISER
Asociácia Divadelná Nitra / Association Divadelná Nitra

HLAVNÍ SPOLUORGANIZÁTOŘI / MAIN CO-ORGANISERS

Divadlo Andreja Bagara v Nitre / Andrej Bagar Theatre in Nitra
Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre / Karol Spišák Old Theatre in Nitra
Nitriansky samosprávny kraj / Nitra Self-Governing Region
Mesto Nitra / The City of Nitra

SPOLUORGANIZÁTOŘI / CO-ORGANISERS

Anténa – sieť pre nezávislú kultúru, Amnesty International, Critical Mass Nitra,
Divadelný ústav Bratislava, Esorg, Febiofest, Hidepark Nitra, Institut dokumentárního
filmu, Praha, Kinoklub Tatra Nitra, Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre, Krajské
osvetové stredisko v Nitre, Mareena, Motolino, Nadace Partnerství – Stromy Slobody,
Nadácia Milana Šimečku, Nitrianska galéria, OZ Pokoj a dobro, OZ Nitrianske kultúrne
dedičstvo, Ponitrianske múzeum, Post Bellum SK, Rozbickyklujme Nitru, Stokráska,
Tanec Praha, ZŠI pre slabozrakých a nevidiacich Bratislava, ZŠ kniežata Pribinu,
ZUŠ J. Rosinského v Nitre

Amnesty International, Anténa – network for independent culture, C.A. Peace and
Good, Nitra, C.A. Nitra Cultural Heritage, Critical Mass Nitra, Esorg, Febiofest,
Hidepark Nitra, Institute of Documentary Film, Prague, The Karol Kmeťko Regional
Library in Nitra, Mareena, Motolino, The Nitra Gallery, The Nitra Museum,
Partnership Foundation – Trees of Liberty, Post Bellum SK, Regional Edifying Centre
in Nitra, Rozbickyklujme Nitru Initiative, Stokráska, Milan Šimečka Foundation, Tanec
Praha, Theatre Institute Bratislava, The Elementary School for Partially Sighted
and Blind in Bratislava, The J. Rosinský Elementary Arts School in Nitra, The Prince
Pribina Elementary School, Nitra, The Tatra Nitra Cinema Club

KURÁTORI HLAVNÉHO PROGRAMU / MAIN PROGRAMME CURATORS

Júlia Rázusová, Jan Šimko

VÝBER DO SPRIEVODNÉHO PROGRAMU / SELECTION TO ACCOMPANYING PROGRAMME

Lucia Valková, Darina Kárová

RIADITEĽKA FESTIVALU / FESTIVAL DIRECTOR

Darina Kárová

Medzinárodný festival Divadelná Nitra je nositeľom značky
International Theatre Festival Divadelna Nitra carries the label
EFFE – Europe for Festivals, Festivals for Europe 2019–2020

Oslava slobody

Už súvislých 30 rokov žijeme v slobodnej krajine, no mnohí z nás si dostatočne neuviedomujú význam slobody, jej hodnotu či hranice. Najmä generácie mladých ľudí, ktoré nezažili časy neslobody, považujú slobodu za samozrejmú výbavu individuálneho a spoločenského života. Významné výročie Novembra '89, zlomového bodu v dejinách strednej a východnej Európy, je príležitostou pripomienuť si podoby slobody a uvedomiť si jej cenu.

Sme konfrontovaní s dôkazmi porušovania slobôd – u nás, v okolitých štátach alebo hocikde vo svete, čím sa testuje nás prah citlivosti voči slobode a v konečnom dôsledku rastie vedomie, že slobodu je potrebné neustále ochraňovať. Skúšame na vlastnej koži, čo znamená slobodne cestovať, podnikať, publikovať, protestovať. Ale aj neslobodne vyjadriť svoj názor proti vrchnosti, zadlžiť sa na celý život, vychovávať svoje deti do neistej budúcnosti tejto Zeme. Sme zaplavení prejavmi slobody prejavu – až po fake news a hoaxy. Narážame na predstavy iných o vlastnej slobode a zistujeme, že sloboda jedného môže znamenať obmedzovanie práv toho druhého – hranica je krehká.

28. ročník Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra nesie podtitul PODOBY SLOBODY / FACES OF FREEDOM. Impulz ponúklo výročie Nežnej revolúcie, ktorá otvorila mnohé cesty k slobode, no záber témy je omnoho širší.

12 diel zo šiestich krajín Európy zaradených do hlavného programu festivalu ponúkne rôznosť druhov i žánrov – od súčasnej spektakulárnej opery či antickej tragédie cez kultovú komédiu, klauniádu pre dospelých, bábkové divadlo pre všetky generácie, minimalistický muzikál, pohybové divadlo až po hudobno-výtvarno-pohybovú perfomanciu, expresívnu monodrámu a perfomatívnu spoločenskú hru.

Viaceré súbory či tvorcovia sa predstavia v hlavnom programe Divadelnej Nitry po prvý raz: Komuna Varšava, STÉREO AKT z Budapešti, Hauptaktion z Mníchova i Prešovské národné divadlo. Tak napíname jednu z koncepcných línií festivalu – predstavovať nové mená, nové témy, nové tendencie.

Kým väčšina inscenácií hlavného programu vypovedá skôr o prekračovaní hraníc slobody, jej užívaní i zneužívaní či dokonca o mnohých podobách neslobody, sprievodný program je hravou i vážnou prezentáciou slobôd všetkého druhu:

slobody myšlenia, prejavu, tvorby, pohybu, objavovania, zhromažďovania, vierovyznania aj osobnej orientácie. Slobody občianskej, umeleckej, politickej, slobody zvierat, slobody prírody. Snov o slobode, cieš k slobode, boja o slobodu. Skrátka, slobodnej spoločnosti. Slobodného sveta.

Divadelní tvorcovia, osobnosti z kultúrneho i spoločenského života, návštevníci festivalu, partnerské organizácie aj spoluorganizátori, deti aj dospelí – všetci majú možnosť verejne a vzájomne zdieľať svoju predstavu slobody počas niektorého z takmer 60 sprievodných podujatí. Divadelné predstavenia, koncerty, filmy, workshopy, diskusie a prezentácie. Aj výstavy, ako je tá rovnomená v Nitrianskej galérii s objektmi vysunutými do verejného priestoru okolo centra festivalu.

Rozvíjať tému budú nielen sekcie ako *Festival deťom*, *Mladé divadlo*, *Agora Nitra* a *Nitrianska biela noc*, ale aj aktivity iných projektov asociácie, ktoré sa s festivalom pretínajú v čase a mieste a ktorých poslaním je sprostredkovať hodnoty umenia rôznym cielovým skupinám: *Aj toto je umenie*, *Ako na divadlo*, *Be SpectACTive!*, *Darujem ti tulipán*, *EU-DNA* a *V4@Theatre Critics Residency*.

A čo môže byť výstižnejším symbolom slobody ako papierové lietadielko, ktoré stelesňuje túžbu vznášať sa vo výškach, prekonávať vzdialenosť, dotknúť sa inej dimenzie života? A ktoré si vie zostrojiť každé malé dieťa. Aby ho vypustilo na lúke, v lese, na parkovisku či počas historického verejného zhromaždenia.

Ak každá Divadelná Nitra chce byť sviatkom umenia, tá tohtoročná bude navyše oslavou slobody.

Darina Kárová

A Celebration of Freedom

For 30 years now, we live in a free country, but many of us still do not sufficiently realize the importance of freedom, its value and limits. Those generations of young people who have not experienced unfreedom especially consider freedom a matter of course, a self-evident aspect of individual and collective life. This year's important anniversary of November '89, a turning point in the history of Central and Eastern Europe, is an occasion to remember the various facets of freedom and fully to realize its worth.

Much too often, we face evidence of violations of freedom – at home, in neighbouring countries or elsewhere around the world, which tests our tolerance threshold, and an awareness that freedom requires constant protection is becoming more and more widespread. We experience first-hand what it means to be able freely to travel, do business, publish, protest. But also unfreely to express our disapproval of the powers that be, run into debt, raise children in face of the uncertain future of our planet. We are flooded by expressions of the freedom of speech – including fake news and hoaxes. We run up against others' ideas of their freedom and find out that one's own freedom may pose a limitation to the freedom of another – indeed, the boundary is very fragile.

The 28th year of the International Theatre Festival Divadelná Nitra is titled PODOBY SLOBODY / THE FACES OF FREEDOM. It drew impetus from this year's anniversary of the Velvet Revolution, an event that opened many paths to freedom, but the theme's ambit is in fact much broader.

12 works from six European countries in the main festival programme will offer a range of styles and genres – from contemporary spectacular opera and ancient tragedy, through a cult comedy, a clown show for adults, puppet theatre for all ages, a minimalist musical and physical theatre, to a musical-visual-physical performance, an expressive monodrama and a performative role game.

For several collectives and creators featured in the main programme, this will be their debut at Divadelná Nitra: Komuna Warszaw, STEREO AKT from Budapest, Hauptaktion from Munich and the Prešov

National Theatre. We thereby fulfil one of the festival's conceptual aims – to introduce new names, new themes, new tendencies. While most of the productions in the main programme address themes such as transgressions of the limits of freedom, freedom's use and abuse or even many forms of unfreedom, the off-programme is both a playful and serious presentation of freedoms of all kinds:

freedom of thought, expression, creation, movement, exploration, assembly, religion and personal orientation. Civil, artistic, political freedom, the freedom of animals and nature. Dreams about freedom, ways to freedom, struggles for freedom. In short, free society. A free world.

Theatremakers, personalities from the cultural and social sphere, visitors, partner organisations and co-organisers, children and adults – all have the opportunity publicly and mutually to share their ideas about freedom at each of nearly 60 events in the accompanying programme. Theatre performances, concerts, film screenings, workshops, discussions and presentations. And exhibitions, like the one the Nitra Gallery that shares this year's festival title, with objects protruding into the public space surrounding the heart of the festival.

The theme will feature in sections such as *Festival for Children, Young Theatre, Agora Nitra* and *Nitra White Night*, but it will also have a prominent role in the activities of the Association's other projects, which intersect with the festival and whose purpose is to mediate the values of art to various target groups: *This is Art, Too, How to Understand Theatre, Be SpectACTIVE!, A Tulip for You, EU-DNA* and *V4@Theatre Critics Residency*.

And what could be more fitting a symbol of freedom than a paper plane that expresses our desire to soar high, traverse distances and touch a different dimension of life? One that can even be made by a small child. Who can then let it fly out on the meadow, in the forest, on the parking lot or at a historic public gathering.

If each Divadelná Nitra aspires to be a festival of art, this year's edition will also be a celebration of freedom.

Darina Kárová

*„Moja sloboda sa končí tam, kde sa začína sloboda toho druhého.“
“My freedom ends where the freedom of another man begins.”*

Jean-Jacques Rousseau

*„Sloboda znamená zodpovednosť, preto sa jej väčšina ľudí bojí.“
“Liberty means responsibility. That is why most men dread it.”*

George Bernard Shaw

*„Kto si myslí, že mu slobodu druhí vybojujú, ten jej nie je hodný.“
“He who thinks others will win his freedom does not deserve it.”*

Milan Rastislav Štefánik

„Všetky veľké veci sú jednoduché a mnohé možno vyjadriť jediným slovom: sloboda, spravodlivosť, čest, povinnosť, milosrdnosť, nádej.“ / “All the great things are simple, and many can be expressed in a single word: freedom, justice, honour, duty, mercy, hope.”

Winston Churchill

„Život nestačí, povedal motýl. Treba k nemu slnečný jas, slobodu a malý kvietok.“ / “Just living is not enough – said the butterfly – one must have sunshine, freedom, and a little flower.”

Hans Christian Andersen

*„Iba ten si zaslúži slobodu a lásku, kto si ju vie udržať.“
“He only deserves his freedom and life who takes them each day by storm.”*

Johann Wolfgang von Goethe

„V tej chvíli, keď sa otrok rozhodne, že už viac nebude otrokom, oslobodí sa a ukáže cestu druhým. Sloboda a otroctvo sú stavby mysle.“ / “The moment the slave resolves that he will no longer be a slave, his fetters fall. He frees himself and shows the way to others. Freedom and slavery are mental states.”

Mahátma Gándhí

*„V slobodnom štáte musia byť jazyk a mysel slobodné.“
“In a free state, both the tongue and the mind ought to be free.”*

Gaius Tranquillus Suetonius

*„Tí, čo sa dokážu vzdať základnej slobody, aby získali trochu dočasnej bezpečnosti, nezaslúžia si ani slobodu ani bezpečnosť.“
“Those who would give up essential Liberty, to purchase a little temporary Safety, deserve neither Liberty nor Safety.”*

Benjamin Franklin

*„Som nútený chcieť zároveň so svojou slobodou slobodu druhých.“
“I cannot make liberty my aim unless I make that of others equally my aim.”*

Jean-Paul Sartre

„Niet neobmedzenej slobody, ona sa musí zastaviť pred stromom poznania dobrého a zlého.“ / “There is no such thing as freedom without limits – it must stop before the Tree of Knowledge of Good and Evil.“

Ján Pavol II.

*„Slobodu si neváži ten, kto si ju nezaslúži.“
“Only he who is not deserving of his freedom does not value it.”*

Lev Nikolajevič Tolstoj

*„Všetci sme podriadení zákonom, aby sme mohli byť slobodní.“
“We are bound by the law, so that we may be free.”*

Marcus Tullius Cicero

*„Nie je slobodný nikto, kto nie je pánom samého seba.“
“No one is free who does not lord over himself.”*

Eurípides

„Nemôžete písat, keď máte na špičke pera priviazanú mašľu v národných farbách alebo čokoľvek iné. Spisovateľ smie mať na špičke pera iba špičku pera, prípadne trochu atramentu.“ / “You cannot write if you have a ribbon in the national colours, or anything else, tied to the end of your pen. A writer may only have the end of a pen at the end of his pen, or a little ink at most.”

Péter Esterházy

„Ľudia celkom radi prijímajú dary slobody, ale neradi nesú jej nevýhody.“ / “People are eager to receive the gifts of freedom but are unwilling to bear its burdens.”

Václav Havel

ČASOVÝ PLÁN HLAVNÉHO PROGRAMU

SCHEDULE OF THE MAIN PROGRAM

dátum date	druh podujatia miesto type of event venue	titul title
SEPT 27 PI FR	divadlo SD – Štúdio Tatra theatre SD – Studio Tatra	Príbehy stien Stories of Walls
	divadlo DAB – Veľká sála theatre DAB – Great Hall	Sternenhoch otváracie predstavenie / opening performance
SEPT 28 SO SA	diskusia Meeting Point discussion Meeting Point	Artists talk: • Sternenhoch • kurátori – prezentácia projektu Be SpectACTive! / Artists talk: • Artists of the main programme selection • presentation of the main programme selection
	divadlo SD – Štúdio Tatra theatre SD – Studio Tatra	Príbehy stien / Stories of Walls
	divadlo DAB – Štúdio theatre DAB – Studio	Svätá Špageta / Holy Noodle
	divadlo DAB – Veľká sála theatre DAB – Great Hall	Biblia / Bible
SEPT 29 NE SU	diskusia Meeting Point discussion Meeting Point	Artists talk: • Príbehy stien • Biblia • Svätá Špageta • Artists talk: • Stories of Walls • Bible • Holy Noodle
	divadlo KD Párovské Háje theatre Párovské Háje Culture House	Bez adresy — hra na tuláka Addressless — vagabond role game
	divadlo SD – Štúdio Tatra theatre SD – Studio Tatra	Človek z Podolska / A Man from Podolsko
	diskusia SD – Veľká sála discussion SD – Great Hall	Café Európa – Podoby slobody / Café Europa – Shapes of Freedom velká verejná debata / great public debate
	divadlo DAB – Štúdio theatre DAB – Studio	Hlava XXII Catch-22
SEPT 30 PO MO	diskusia Meeting Point discussion Meeting Point	Artists talk: • Človek z Podolska • Hlava XXII • Catch-22 Artists talk: • A Man of Podolsk • Catch-22
	divadlo KD Párovské Háje theatre Párovské Háje Culture House	Bez adresy — hra na tuláka Addressless — vagabond role game
	divadlo DAB – Veľká sála theatre DAB – Great Hall	Druhý pokus o telovýchovu / Second Chance
	divadlo DAB – Štúdio theatre DAB – Studio	Bakchantky / The Bacchae
OKT 01 UT TU	diskusia Meeting Point discussion Meeting Point	Artists talk: • Bez adresy • Bakchantky • The Bacchae Artists talk: • Addressless • The Bacchae
	divadlo DAB – Štúdio theatre DAB – Studio	Hlbiny / The Depths
	divadlo SD – Štúdio Tatra theatre SD – Studio Tatra	Moral Insanity / Moral Insanity
	divadlo DAB – Veľká sála theatre DAB – Great Hall	eu.genus / eu.genus
OKT 02 ST WE	diskusia Meeting Point discussion Meeting Point	Artists talk: • Hlbiny • Moral Insanity • eu.genus Artists talk: • The Depths • Moral Insanity • eu.genus
	diskusia DAB – Štúdio discussions, meetings DAB – Studio	Pracovný program kurátorov a účastníkov • V4@Theatre Critics Residency • Ako na svetelného dizajnu • Záverečné hodnotenie a kurátorov Working programme of curators and participants • V4@Theatre Critics Residency • How to work with light design • Final evaluation of curators attended by lecturers and curators

DAB – Divadlo Andreja Bagara v Nitre / Andrej Bagar Theatre in Nitra, **SD** – Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre / Karol Špišák Theatre in Nitra, **PI** – performance – discussion with artists translated into Slovak • **V4@TCR** – V4@Theatre Critics Residency • **Autobus**: odchod autobusu je 30 min. before the performance start

PROGRAMU A VYBRANÝCH PODUJATÍ PROGRAMME AND SELECTED EVENTS

krajina country	čas / time																
	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
SK	8.30 — 9.30		D		11.00 — 12.00		D										
CZ											18.30 — 20.20						
entácia výberu hlavného programu festivalu • Artists talk: • Sternenhoch • curators – presentation of the Be SpectACTive! project	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
SK											10.30 — 12.30						
PL											18.30 — 19.35		D				
SK											20.30 — 21.55		D				
Špageta Noodle	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
game	HU												15.00 — 17.25	bus			
olsk	RU										15.30 — 17.10			20.00 — 21.40	D		
Evropa – Face of Freedom e											18.00 — 19.30						
SK													20.00 — 22.05		D		
KII 2	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
											10.30 — 12.30						
HU	10.00 — 12.25					bus							14.30 — 16.55	bus			
Essay on Gymnastics	DE										18.00 — 19.00		D				
	SK												19.30 — 22.00	D			
Druhý pokus o televýchovu • Second Essay on Gymnastics	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
											10.30 — 12.30						
CZ											17.00 — 18.10			21.00 — 22.10	D		
SK											17.00 — 18.00		D	21.30 — 22.30			
	SK											19.00 — 20.30					
eugenius													10.30 — 12.00				
projektov																	
divadlo – pobyt • Be SpectACTive! • Škola nie projektov a festivalu za účasti lektorov																	
projects participants														13.00 — 16.30			
Understand Theatre – Residency • Be Final evaluation of projects and Festival,	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24

Spišák Old Theatre in Nitra, **Meeting Point** – Foyer DAB, **D** – po predstavení diskusia divákov s tvorcami / after the prekladom v slovenskom a anglickom jazyku / Artists talks and great public debate are subtitled or simultaneously usz z parkoviska DAB 30 min. pred začiatkom predstavenia / Bus departure from Andrej Bagar Theatre car parking

Opera Národného divadla – Nová scéna, Praha, ČESKÁ REPUBLIKA /
The National Theatre Opera – The New Stage, Prague, CZECH REPUBLIC

Ivan Acher

Sternenhoch

piatok 27.9.2019, 18.30–20.20, Divadlo Andreja Bagara v Nitre – Veľká sála
jazyk esperanto, české a anglické titulky

Friday 27.9.2019, 18:30–20:20, Andrej Bagar Theatre in Nitra – Great Hall
language: Esperanto, Czech and English surtitles

autor libreta / librettist: **Ivan Acher**

réžia / stage director: **Michal Dočekal**

hudobné naštudovanie / musical preparation: **Petr Kofroň**

scéna / set design: **Marek Cpin**

kostýmy / costumes: **Eva Jiříkovská**

choreografia / choreography: **Lenka Vagnerová**

svetelný design / light design: **Ondřej Kyncl**

dramaturgia / dramaturgy: **Beno Blachut**

zvukový design / sound design: **Eva Hamouzová**

husle, viola / violin, viola: **Tereza Marečková**

kontrafagot / contrabassoon: **Lukáš Svoboda**

citera / zither: **Michal Müller**

dirigent / conductor: **Petr Kofroň**

osoby a obsadenie / characters and cast: Sternenhoch: **Sergej Kostov**, Helga: **Vanda Šípová**, Otec Helgy / Helga's Father: **Luděk Vele**, Kuhmistr: **Tereza Marečková**, Poeta – Milenec / Poet – Lover: **Jiří Hájek**, tanecníci / dancers: **Fanny Barrouquére, Monika Částková, Karolína Gilová, Klára Jelínková, Andrea Opavská, Michal Heriban, Jan Kodet**

podpora prezentácie na Divadelnej Nitre: **Nadácia SPP**
presentation at Divadelná Nitra supported by **SPP Foundation**

Z množstva českých autorov, ktorí tvorili na začiatku dvadsiateho storočia, patrí Ladislav Klíma k tým menej známym. Texty jeho súčasníkov Jaroslava Haška či Franza Kafku majú najbližšie k umeniu a literatúre dekadencie. Jej prvky nájdeme aj v *Utrpenie kniežaťa Sternenhocha*, ktoré sám autor definoval ako groteskné romanetto. Aj v tomto prípade sa inšpiroval filozofiou Arthura Schopenhauera a Friedricha Nietzscheho, no jeho filozofický román do veľkej miery čerpá aj z brakovej literatúry. Výsledný tvar sa plynule pohybuje medzi vysokým a nízkym a je pútavý rovnako pre čitateľov brakových hororov ako pre intelektuálov, hoci pre tých prvých je možno pre zámemrú prácu s hnušom a zveličovaním odpudivých vlastností postáť ľahko priateľný. Napriek tomu, že Sternenhoch má iba niečo cez 150 cm, je vycivený, škúli a nemá vlasy, podľa denníkových zápisov sám seba vníma ako trochu znudeného, zato úspešného a krásneho muža, ktorý by sa dozaista stal Bismarckovým nástupcom, keby jeho životnú

Of the multitude of Czech authors active in the early 20th century, Ladislav Klíma is perhaps among the lesser known. The works of his contemporaries Jaroslav Hašek or Franz Kafka align most with the decadent movement in art and literature. We also find certain of its elements in *The Sufferings of Prince Sternenhoch*, which the author described as a 'grotesque romanetto'. In this case, too, he drew inspiration from the work of Arthur Schopenhauer and Friedrich Nietzsche, but his philosophical novel largely emulates literature classifiable under the heading of 'pulp'. The final result moves freely between high and low art and is equally enjoyable for readers of cheap horror as it is for intellectuals, although it may be less palatable to the former for its deliberate recourse to filth and an emphasis on the character's repulsive attributes. Despite the fact that Sternenhoch is barely five feet tall, scrawny, cross-eyed and bald, his diaries testify that he sees himself as a somewhat lethargic but successful and

Medzinárodný festival
International Theatre Festi

púť v tridsiatich troch rokoch neskrížila Helga, pri prvom stretnutí sedemnáštoročná uhrančivo odpudivá žena, do ktorej sa hlboko zamiluje. Helga sa v manželstve premení na jednu z najkrajších žien, najmä počas tehotenstva. Ked' však priviedie na svet dieťa – Sternenhochov hnus – hned' po pôrode ho zabije, rovnako ako svojho otca, ktorý ju často bil. Z cesty po Afrike si priviedie leva, tigra, čierneho leoparda a jaguára, s ktorými pravidelne súloží v záhrade a napokon si nájde aj milenca. Sternenhoch si uvedomí, že Helga sa zmenila na Démonu, a v záchrane žiarlivosti ju zaškrtí vo chvíli, keď mu pre nával hnušu a vracaania nie je schopná dať polminútový bozk, napriek tomu, že jej to prikázał jej milenec a duchovný vodca a tým bozkom podmienil definitívny odchod s Helgou. Sternenhoch Helgu omráči kladivom, zatvorí ju do tajnej kobky hradu a celú natrie svojimi výkalmi. Helga v kobke umiera a jej smrťou sa začína denník Sternenhochovo utrpenia. Mapuje jeden rok a v ňom deväť návštev mŕtvej Helgy, počas ktorých mu ona rozpráva o svojom pekelnom mučení, ale i pozemskom mimozemskom bytí. Ked' ju napokon v deň výročia úmrtia navštívi Sternenhoch v jej kobke, kopuluje s jej rozkladajúcou sa mŕtvolou, aby s ňou dosiahol večné spojenie. Román možno čítať ako svojráznu reflexiu psychológie vzťahu muža a ženy, sebaobrody či iniciácie, originálny denník duchovnej cesty, hľadať v ňom karnevalové prvky, porovnávať ho s dielami François Rabelaisa, Hieronyma Boscha či prekliatych básnikov. Klíma zámerne pracoval s vysokým jazykom a ním popisoval tie najnižšie ľudské pudy a najzvrátenejšie predstavy. S podobnou fúziou vysokého a nízkeho pracuje vo svojej opere Ivan Acher. Ako libretista si z Klímovho textu vybral pre operné spracovanie pasáže, ktoré zhustene prerozprávajú dej, ale i tie, v ktorých postavy predostierajú Klímovu originálnu filozofiu. Ako operný skladateľ zvolil komorný orchestra, v ktorom sa miešajú tradičné nástroje s analógovými syntetizátormi a materiál, v ktorom počuť všeličo od opery buffy cez sondtracky k hororovým filmom až po americký minimalizmus. Svoje postavy necháva spievať v esperante – jazyku, ktorý znie podobne ako vysoká taliančina tradičnej opery, no je to predsa len napodobenina. Román Ladislava Klímu inšpiroval viacerých tvorcov, na jeho motívy vznikol film Jana Němce V žáru kráľovské lásky a viacero divadelných dramatizácií. Dosiaľ však ani jedna nebola

seemly man that could have easily become Bismarck's successor if he had not crossed paths with Helga at the age of thirty, at first sight a mesmerizingly repellent seventeen-year-old, with whom he falls deeply in love. In marriage, Helga transforms into one of the most beautiful women, especially while pregnant. But when she delivers the child – Sternenhoch's disgusting offspring – she kills it immediately, just like her father, who often beat her. She brings back a lion, tiger, black leopard and jaguar from her travels in Africa and regularly copulates with them in the garden, and in the end even finds a lover. Sternenhoch realises that Helga has turned into Daemon, and strangles her in a jealous craze at the moment she cannot take a kiss half a minute long because of a sudden rush of nausea, despite the fact that she was ordered so by her lover and spiritual leader, who made his departure with Helga conditional on that very kiss. Sternenhoch knocks Helga unconscious with a hammer, locks her in a secret dungeon and smears her with his own excrement. Helga dies in the dungeon, and her death is where the diaries of Sternenhoch's suffering begin. They chart one year and nine visits to the dead Helga, during which Helga tells Sternenhoch of her tortures in Hell and her terrestrial and ethereal being. When Sternenhoch finally visits Helga's dungeon on the anniversary of her death, he copulates with her decaying corpse in order to attain eternal union. The novel can be read as a rather unusual reflection on the psychology of the male-female relationship, self-enlightenment or initiation, as the original diary of a spiritual transformation, one finds carnivalesque elements comparable to the works of François Rabelais, Hieronymus Bosch or the accursed poets. Klíma deliberately uses cultivated language to describe the basest human desires and vilest fantasies. Ivan Acher works with a similar combination of the high and the low in his opera. As librettist, he cherry-picked Klíma's text for passages that narrate the story in condensed form and present Klíma's original philosophy. As composer, he opted for a chamber orchestra that blends traditional instruments with analogue synthesizers and material encompassing everything from opera buffa through horror movie soundtracks to American minimalism. He lets his characters sing in Esperanto – a language that resembles the high Italian of traditional opera, but

taká originálna a zároveň komplexná ako opera Ivana Achera.

Ján Šimko

Michal Dočekal (1965)

vyštudoval réžiu na Divadelnej akadémii múzických umení v Prahe. Bol režisierom Divadelného spolku Kašpar, následne pôsobil ako režisér a umelecký šef Divadla Komedie. Výber z rézií: A. P. Čechov: *Tri sestry*, W. Shakespeare: *Král Lear*, *Sen noci svätojánskej*, *Skrotenie zlej ženy a Kupec beňatský*, P. O. Enquist: *Obrázkari*, A. Christie: *Desať malých černoškov*. V roku 2002 sa stal umeleckým šéfom Činohry Národného divadla a presadil sa aj v zahraničí: H. Galronová: *Mikve* – Divadlo Aréna, Bratislava (2009), Vígszínház, Budapešť (2010), T. Williams: *Konečná stanica túžba* – Slovenské národné divadlo, Bratislava (2011), M. Bulgakov: *Majster a Margaréta* – divadlo Vígszínház, Budapešť, F. Kafka: *Amerika* – Maďarské štátne divadlo, Kluž (2015). V roku 2011 bol zvolený do rady riaditeľov Únie európskych divadiel, kde od jesene roku 2015 zastáva funkciu prezidenta. Ocenenia: 1996 – Cena Alfréda Radoke najlepšiemu divadlu roka – Divadlu Komedie (v tom čase bol umeleckým šéfom); 2001 – Cena Divadelných novín za inscenáciu *Tragická história o doktoru Faustovi* (Divadlo Komedie); 2010 – Cena Josefa Balvína za inscenáciu *Co se stalo, když Nora opustila manžela*. Inscenácia *Sternenhoch* získala Ocenenie Inscenácia roka 2018 (Anketa Divadelných novín) a Ivan Acher získal Cenu divadelnej kritiky v roku 2018 v kategórii Hudba roku 2018. Opera Národného divadla Praha bude na Divadelnej Nitre hostovať po tretí raz.

is after all only an imitation. Ladislav Klíma's novel has already inspired a number of artists, it served as source material for a film by Jan Němec titled *Flames of Royal Love* and several theatrical adaptations. However, none has been as original and complex as Acher's opera.

Ján Šimko

Michal Dočekal (1965)

graduated in directing at the Theatre Faculty of the Academy of Performing Arts in Prague. He was director of the Kašpar Theatre Collective and subsequently worked as director and artistic director at Komedie Theatre. Some of his productions include: A. P. Chekhov: *Three Sisters*, W. Shakespeare: *King Lear*, *Midsummer Night's Dream*, *The Taming of the Shrew* and *Merchant of Venice*, P. O. Enquist: *The Image Makers*, A. Christie: *And Then There Were None*. In 2002, he became artistic director at the Drama of the Slovak National Theatre and gained recognition abroad: H. Galron: *Mikve* – Aréna Theatre, Bratislava (2009), Vígszínház Theatre, Budapest (2010), T. Williams: *A Streetcar Named Desire* – Slovak National Theatre, Bratislava (2011), M. Bulgakov: *Master and Margarita* – Vígszínház Theatre, Budapest, F. Kafka: *America* – Hungarian Theatre of Cluj (2015). In 2011, he was appointed to the Board of Directors of the Union of Theatre of Europe and elected its President in the fall of 2015. Awards: 1996 – Alfréd Radok Prize for Best Theatre of the Year – Komedie Theatre (Dočekal was then its artistic director); 2001 – Theatre News Award for *The Tragic History of Doctor Faust* (Komedie Theatre); Josef Balvín Prize for *What Happened When Nora Left Her Husband*. *Sternenhoch* earned the Play of the Year 2018 Award (Theatre News Survey), and Ivan Acher received the Theatre Critics Prize for Best Music in 2018. The Opera of the National Theatre Prague will make its third appearance at Divadlená Nitra.

12

Komuna Varšava, POŁSKO / Komuna Warszawa, POLAND

Robert Bolesto

Svätá Špageta / Holy Noodle

sobota 28.9.2019, 18.30–19.35, Divadlo Andreja Bagara v Nitre – Štúdio
jazyk polští, slovenské a anglické titulky, diskusia

Saturday 28.9.2019, 18:30–19:35, Andrej Bagar Theatre in Nitra – Studio
language: Polish with Slovak and English surtitles, discussion

rézia / direction: **Agnieszka Smoczyńska**

text / text: **Robert Bolesto**

texty piesní / lyrics: **Zuzanna Wrońska**

hudba / music: **Zuzanna Wrońska, Marcin Macuk**

svetlo / light: **Aleksander Prowaliński**

choreografia / choreography: **Kaya Kołodziejczyk, Katarzyna Sikora**

kostýmy / costumes: **Milena Liebe**

účinkujú / cast: **Piotr Trojan, Małgorzata Gorol, Andrzej Konopka**

Idea „Musicals! Musicals!“: **Tomasz Plata**

koprodukcia / co-production: **Alter Art**

podpora prezentácie na Divadelnej Nitre: **Polští inštitút, Bratislava**

presentation at Divadelná Nitra supported by **Polish Institute, Bratislava**

V dramaturgii nezávislého divadla Komuna Varšava vzniklo v posledných rokoch niekoľko titulov, ktoré zaznamenali výrazné ohlasy medzi odbornou i laickou verejnosťou a zaujali aj v silnej konkurencii etablovaných divadelných domov, pracujúcich s výrazne vyššími rozpočtami. Jedným z takých diel je aj *Svätá Špageta*, ktorá formálne predstavuje osobitý žánrový komentár k meštiackemu muzikálu a vzťahovej komédii. Hlavnou postavu je bulteriérka Špageta, ktorá sa dostala do domu Starého a pani Starej, kreatívnych zamestnancov nemenovanej korporátnej firmy. Starý a Stará nemajú deti a výchovu či spolužitie s darovanou sučkou vnímajú ako voľnočasovú aktivitu či doplnok životného štýlu. Nemajú k nej nejaké výrazné citové väzby, čo platí i naopak. Špageta sa, ako nejaká temná sila, začína miešať do zabenhaných koľají a praktik každodenného života dvojice malomeštiakov. V prípade, že jej servilnosť robí problémy, konfrontuje sa s učením psej cirkvi, no ani to ju neudrží a postupne začína porušovať pravidlá, definované domácimi. A keďže Špageta sa stáva nezvládateľou, escalujú medzi ňou a jej páni rôzne konflikty. Frustrovaná Špageta napokon nedokáže udržať kontakt s realitou, začne sa podriadať učeniu psieho pápeža, prichádzajúceho z inej

The independent theatre Komuna Warszawa have produced several titles in the recent years that have had a notably positive reception among the public and professional community, and they have been able to do so in competition with established theatre houses that work on much higher budgets. One such work is *Holy Noodle*, which in terms of form represents a distinctive commentary on the genres of bourgeois musical and romantic comedy. The hero in this play is a bullterrier called Noodle, who has reached the house of Mr. and Mrs. Old, a pair of creative employees at an unnamed corporate firm. Mr. and Mrs. Old have no children and they view their training and life with the little bitch as a pastime or lifestyle accessory. They harbour no special feelings for her, and the reverse is also the case. But Noodle, in the manner of some malicious power, begins to meddle with the regular course and routine of the pair's everyday life. When submission gives her a hard time, she turns to the teachings of the Dog Church, but those only occupy her briefly as she gradually begins to break the masters' rules. As Noodle becomes increasingly unmanageable, conflicts escalate her and her owners. The frustrated Noodle eventually cannot keep touch with reality and submits to the

planéty, a nariaduje mu, aby zničil Starého aj Starú. Jej pokus emancipovať sa a vymaňať spod jarma obojku, skrátka osloboodiť sa, však jej psiu situáciu nerieši, na podriadenosť niekomu je príliš navyknutá.

Pod libretom je podpísaný renomovaný scenárista a dramatik Robert Bolesto a speváčka, hudobníčka a textárka Zuzanna Wrońska, ktorá spolu s hudobníkom Marcinom Macukom k inscenácii vytvorila i hudbu. Tento tím spolupracoval s režisérkou Agnieszkou Smoczyńskou na oceňovaných filmoch *Dcéry diskotéky* a *Útek*. Vedenie varšavskej Komuny prizvalo s režisérkou, ktorá v divadle debutovala, aj jej zohratý tím. Agnieszka Smoczyńska a jej kolegovia nepotrebovali preniesť do média divadla filmové postupy. Využili priestor na experimentovanie a hľadanie nového jazyka minimalistickými prostriedkami, podobne ako sa to deje v iných produkciách Komuny. Výsledok sa pohybuje na hranici komédie, slapstiku, muzikálu, karikatúry a komixu.

Komorné obsadenie, zámerne chudobná scéna a strohé kostýmy vylučujú veľké a efektívne divadlo, mechanizmy muzikálu či meštiackej komédie sa tu skôr obnažujú a skúmajú. Novovzniknutý hybridný žáner dokazuje vyprázdenosť a stroenosť foriem, na ktorých parazituje, a pred meštiackeho diváka kladie groteskne hyperbolizovaný obrázok z jeho života. Na ňom je zaujímavé nielen zobrazenie medziľudských vzťahov – komediálne zjednodušujúce a akcentujúce isté stereotypy, ale aj obraz psa. Tak ako je jeho výchova a naučené správanie projekciou ľudských predstáv, je projekciou autorov ponoru do jeho psychiky. K nijakej obrode človeka prostredníctvom zvierat nedochádza, v prísnene naprogramovanom psom svete nie je možné dosiahnuť od ľudského správania ani rozumný odstup. Podobne nemožno získať dostatočný odstup od ľudského správania v prísnene formalizovanom svete meštiackeho divadla. Možné je iba v komickej hyperbole ukazovať jeho slabé stránky. V tomto prípade vypočuli poučení tvorcovia výzvu vytvoriť takú kombináciu originálneho textu a piesní, výrazných hereckých výkonov a silnej hudby, aby divákovi ponúkli niečo viac ako zábavu.

Ján Šimko

doctrine of the Dog Pope, who comes from a different planet and orders her to kill Mr. and Mrs. Old. Her attempt at emancipation from the yoke of the collar, however, provides no relief to her canine situation, as she has become too used to being servile.

The play's libretto was authored by renowned screenwriter and playwright Robert Bolesto and singer, songwriter and musician Zuzanna Wrońska, who composed the production's music together with Marcin Macuk. Their team has already collaborated with director Agnieszka Smoczyńska on the award-winning films *The Lure* and *Fugue*. The directors of Komuna Warszawa also invited the well-synchronised team of the director, for whom this is a theatrical debut. Agnieszka Smoczyńska and her colleagues did not need to import filmic methods into the medium of theatre. They make use of the space to experiment and search for a new language with minimalist means, as is common in Komuna's other productions. The result hovers on the boundary of comedy, slapstick, musical, caricature and comic strip.

A modest cast, a deliberately humble set and austere costumes rule out grandiose or showy drama, the mechanisms of a musical or bourgeois comedy are rather exposed and investigated. The resulting hybrid genre proves the emptiness and affectation of the form on which it parasites, and holds up a grotesquely hyperbolic mirror to the life of its bourgeois audience. The image is not only interesting by its stylised portrayal of relationships – comically simplistic and highlighting certain stereotypes – but also that of the dog. Just as the dog's training and acquired behaviour are the projections of human fantasies, so an immersion in its psyche is the authors' own. There is no such thing as cultivating the human by way of an animal; in the strictly programmed canine world, one cannot even achieve a reasonable distance from human behaviour. It is equally impossible to achieve a due distance from human behaviour in the strictly formalised world of bourgeois theatre. One can only point at its weak points with comic hyperbole. In this case, the creators, now informed, have stood up to the challenge to create a blend of original text and songs, distinctive acting and powerful music, to offer audiences something more than simple entertainment.

Ján Šimko

Agnieszka Smoczyńska (1978)

vyštudovala rézию na Rozhlasovej a televíznej fakulte Krzysztofa Kieślowského Sliezskej univerzity v Katowiciach. Ako výrazná autorská osobnosť sa prejavila už vo svojich študentských filmoch, ktoré boli s úspechom uvedené na medzinárodných festivaloch. Režisérka bola nominovaná na prestížnu cenu Paszport Polityki (Polityka's Passport), je laureátkou filmového festivalu Gdynia za svoj druhý film *Útek* s premiérou v Cannes a v roku 2015 získala pozornosť filmového sveta s filmom *Vábenie sŕien*, ktorý bol distribuovaný do krajín ako USA a Japonsko, získal Zvláštnu cenu poroty za jedinečnosť vízie a design na festivale Sundance, Poľskú filmovú cenu Orly ako Objav roka a ďalšie ocenenia z filmových prehliadok v Nashville a v Sofii. V spolupráci so súborom Komuna Varšava – jedným z najlepších poľských zoskupení alternatívnej scény, vytvorila Agnieszka Smoczyńska súčasnú komediálnu inscenáciu *Svätá Špageta*.

Agnieszka Smoczyńska (1978)

graduated in directing from the Radio and Television Faculty of the Krzysztof Kieslowski Silesian University in Katowice. She already gained recognition as a distinctive author with her student films, which were met with acclaim at international festivals. Smoczyńska was nominated for the prestigious Paszport Polityki Award, earned the title Best Debut at the Gdynia Film Festival with her sophomore film *Fugue* (premiered in Cannes), and garnered international attention with her film *The Lure* in 2015, later distributed in the USA and Japan, which received the Special Jury Prize for its unique vision and design at Sundance Festival, the Polish Orly Film Award for Discovery of the Year, as well as other awards from film exhibits in Nashville and Sofia. In collaboration the pioneering Polish alternative theatre company Komuna Warszawa, Agnieszka Smoczyńska created her latest comedy *Holy Noodle*.

Teatr.doc, Moskva, RUSKO / Teatr.doc, Moscow, RUSSIA

Dimitrij / Dmitry Danilov

Človek z Podolska / A Man from Podolsk

nedeľa 29. 9. 2019, 15.30–17.10, 20.00–21.40, Staré divadlo – Tatra

jazyk ruský, slovenské a anglické titulky, po 2. predstavení diskusia

Sunday 29. 9. 2019, 15:30–17:10, 20:00–21:40, Karol Spišák Old Theatre – Studio Tatra
language: Russian with Slovak and English surtitles, after 2nd performance discussion

rézia / direction: **Michail / Mikhail Ugarov**

druhý režisér / second director: **Igor Stam**

výprava / set: **Olga Kovaleva**

technik / technician: **Igor Pernikov**

photofilm / photofilm: **Otto Lakoba**

osoby a obsadenie / character and cast: Človek z Podoľska (Koľja): **Anton Iljin**;

Človek z Mytišči (Serjoža): **Andron Chačjan**; Prvý policajt (neznámy): **Igor Stam**;

Druhý policajt (Michalič): **Viktor Kuzin**; Policajtka (Marina): **Svetlana Amerikanceva**

A Man from Podolsk (Kolya): **Anton Ilyin**; A Man from Mytishchi (Serezha):

Andron Khachiyan; The first policeman (unknown): **Igor Stam**; The second policeman (Mikhalych): **Viktor Kuzin**; The policewoman (Marina): **Svetlana Amerikantseva**

podpora prezentácie na Divadelnej Nitre: **Ruská divadelná únia**

presentation at Divadelná Nitra supported by **Russian Theatre Union**

Dramatický debut Dimitrija Danilova *Človek z Podolska* sa stal jednou z divadelných udalostí uplynulého roka v Rusku. Po tom, čo autor získal cenu Zlatá maska za najlepší dramatický text, sa inscenácie tejto komédie s prvkami absurdity začali objavovať po celom Rusku, ale i v Bielorusku, na Ukrajine a v Nemecku. Skúsený a oceňovaný prozaik v hre pracuje s tým, čo sa objavuje už v jeho románoch – až dokumentárne surové pozorovania a popisy situácií, aké zažívajú obyčajní ľudia každodenne v najrôznejších zapadnutých kútoch krajiny. Vďaka tomu, že tieto prostredia často precestoval, prežil a popisoval, má dobre napočúvané aj pre ne príznačné dialógy, a práve na nich vystaval svoju hru. Tieto pozorovania sú preňho veľmi dôležité. Danilov hovorí, že hoci ju režiséri nazývajú absurdnou, jeho hra je predovšetkým o našej „nedostatočnej schopnosti pozorovať, pretože takmer nikdy nevnímame nič zaujímavé a krásne v realite, ktorá nás obkllopuje.“

Aj Nikolaj, hlavný hrdina hry, o svojej situácii premýšľa,, či je skôr absurdná alebo hrozne skutočná. Pri svojej bežnej ceste vlakom do Moskvy, kam tento tridsiatnik denne dochádza z podmoskovského mestečka Podolsk, bol zatknutý. Ocitol sa na policajnej stanici bez vážnejšieho vysvetlenia. Je trievzy, odpovedá

Dmitry Danilov's dramatic debut *A Man from Podolsk* was one of the biggest theatrical moments of the past year in Russia. After the author earned the Golden Mask for best script, productions of this comedy laced with absurdity began cropping all around Russia, but also in Belarus, the Ukraine and in Germany. In his play, the mature and acclaimed novelist deals with subject matters one already knows from his books – almost documentary-like, raw observations and descriptions of situations experienced daily by ordinary people in all sorts of one-horse towns around the country. Having travelled, seen and reported on many of these places, he has acquired a keen ear for all their conversational idiosyncrasies and it is on these that his play is built. Such observations are very important to him. Danilov said that, although directors are fond of referring to it as absurd, the play is above all about our 'paltry ability to observe', because we almost never perceive anything interesting or beautiful in the reality that surrounds us.

Nikolai, the play's protagonist, likewise wonders if his situation is absurd or just terrifyingly real. On his regular train ride to Moscow, where this man in his thirties commutes daily from the suburb of Podolsk, he is arrested. He ends up at

presne, doklady má v poriadku. Policajti, ktorí s ním vykonávajú všetky procedúry súvisiace so zadržaním, takisto veľmi nevedia, prečo tam Nikolaj je. Zato vedia, že Nikolajovmu životu na slobode chýba zmysel, o ktorom ho oni teraz musia poučiť. Vypočúvajú ho. Nie pre nejaký zločin, ale preto, že „rozptyluje túžbu po bytí“. Počas ich psychologického vyšetrovania vysvitne, že sa mu vôbec nepácia panelové sídliská v niektorých južných autonómnych okresoch, ale zato miluje Amsterdam. Zdá sa, že bude nasledovať mučenie, poníženie, bitie. No namiesto toho mu policajti začnú jemne, sofistikované, ale jasne vysvetľovať, že krásu je možné vidieť v každom mestskom prostredí. Kladú mu rôzne aj zvláštne otázky o rodnom meste, citujú Vladimíra Sorokina, Johna Cagea, hovoria o štrukturalistoch a Kazimiřovi Malevičovi. Učia ho špeciálny „mozgový tanec“ a trvajú na tom, že zložité dvojhásky sú najlepším cvičením pre mySEL. Počúvajú Einstürzende Neubauten a dokážu viesť rozhovory o všetkom, čo by dnešného tridsiatnika mohlo zaujímať. Sú hrozivo sofistikovaní a decentní, človek, a nielen ten z Podolska, by poľahky zabudol, že sú predstaviteľmi štátnej moci a procedúrami, ktorých presný ciel' a zmysel je jasný iba im (aj to možno nie vždy), svoju moc aplikujú do praxe. Vypočúvanie a zatknutie tu predstavuje zmysluplné zastavenie, jasne štruktúrovaný bod v nečitateľnom a nejasnom prúde života obyčajného človeka.

Masívna popularita tejto hry svedčí o tom, že Danilovom popísané perverzné chápanie úlohy moci jednoducho a výstižne zachytilo to, čo ruská spoločnosť vo všednom živote zažíva. Nájdeme v ňom aj alúzie na nejasnú a neodôvodnenú prítomnosť neuniformovaných mužov na Kryme a mnohé ďalšie udalosti, ku ktorým ľahko hľadať vysvetlenie. Inscenácia hry *Človek z Podolska* v legendárnom Teatr.doc bola prvou a napriek mnohým naštudovaniam ostala dodnes neprekonanou. Surovost dokumentárneho prístupu hercov a režiséra a zakladateľa divadla Michaila Ugarova k textu, ako aj jeho schopnosť akcentovať výrazné spoločensko-kritické motívy bez toho, aby narušil subtílnu hru priamočiarych dialógov, sa výborne stretli s dramatickou predlohou. Jednoduchá inscenácia je jednou z mnohých ukážok sily odkazu, ktorý po sebe Michail Ugarov a Elena Gremina, jeho manželka,

a police station, without an explanation why. He is sober, his answers are precise, his papers are all in order. The policemen, who carry out all the necessary procedures surrounding an arrest, are also quite clueless as to why Nikolai is there. But they certainly know that Nikolai's life outside lacks meaning, of which they now undertake to teach him. They interrogate him. Not for some crime or another but for 'distracting his desire for being'. Their psychological investigation uncovers that he is not very fond of apartment blocks in certain autonomous districts in the south but that he loves Amsterdam. For a while, we expect torture, humiliation, beating. But instead, they give him a gentle, sophisticated but clear explanation that every urban landscape has its charm. They also quiz him with strange questions about his hometown, quote Vladimir Sorokin, John Cage, talk about Structuralists and Kazimir Malevich. They teach him a special 'brain dance' and insist that complex diphthongs are the best mental exercise. They listen to Einstürzende Neubauten and can hold conversations about anything that a thirty-something-old could nowadays find interesting. They are intimidatingly sophisticated and decent, men – and not only those from Podolsk – could easily forget that they represent state power and procedures, whose exact purpose is only clear to them (even that may not always be so), and who apply their power in practice. The arrest and interrogation here represent an intelligible break, a clearly structured point in the obscure and incomprehensible stream of an ordinary person's life.

The massively positive reception of this play attests to the fact that the perverse understanding of the role of power described by Danilov simply and aptly portrayed what Russian society experiences in its daily life. It includes allusions to an unclear and unjustified presence of ununiformed men on Krym and many other events whose explanations are difficult to fathom. The production of *A Man from Podolsk* at the legendary Teatr.doc was the first production of this play and, despite many new interpretations, it remains unsurpassed. The rawness of the documentary approach of the actors as well as director and theatre founder Mikhail Ugarov to the script, and his ability to accent notable socio-critical motifs without disrupting the subtle play of straightforward dialogues,

dramaturgička a spoluzakladateľka divadla Teatr.doc, zanechali.

Ján Šimko

Michail Ugarov (1956–2018)

scenárista, divadelný a filmový režisér, pedagóg, iniciátor hnutia mladých ruských dramatikov „nová dráma“, zakladateľ a umelecký riaditeľ moskovského divadla Teatr.doc a vedúci divadla CDR. Vyštudoval Literárny inštitút A. M. Gorkého v Moskve, kde sa orientoval na dramatickú tvorbu. Napísal niekoľko hier, výraznou bola *Oblom-off*, ktorej autorská inscenácia získala v roku 2003 Zlatú masku na rovnomennom festivale v Moskve. V Teatr.doc Ugarov režíroval rad dokumentárnych inscenácií, napr. *September.doc* (2005) o teroristickom útoku na beslanskú školu, *Dvaja v tvjom dome* (uvedené na Divadelnej Nitre 2012) či *Hodinu osemnásť* (2012). Paralelne písal scenáre k ruským televíznym seriálom *Petrohradské tajomstvo* (1996), *Churchill* (2011) a ďalšie. Za hru *Muž z Podolska* získal jej autor Dimitrij Danilov na Zlatej maske 2018 uznanie ako najlepší dramatik. Cenu však venoval režisérovi inscenácie Michailovi Ugarovovi, ktorý nečakane umrel dva týždne pred odovzdávaním cien.

are a perfect fit for Danilov's script. This simple production stands as one of many testimonies to the power of the legacy of Mikhail Ugarov and his wife Elena Germina, dramaturge and co-founder of Teatr.doc.

Ján Šimko

Mikhail Ugarov (1956–2018)

a playwright, theatre and film director, lecturer, initiator of the Russian 'New Drama' movement, the founder and artistic director of Moscow's Teatr.doc and director of Theatre CDR. He graduated from the A. M. Gorky Literary Institute in Moscow, where he specialized in drama. He authored several plays, the most notable of which include *Oblom-off*, whose 2003 production earned the main award at the Golden Mask festival in Moscow. Ugarov has directed a number of documentary productions at Teatr. doc, including *September.doc* (2005) about the Beslan school terrorist attack, *Two in Your House* (staged at Divadelná Nitra 2012) or *Hour Eighteen* (2012). He also wrote screenplays for Russian TV series such as *The Petrograd Secret* (1996), *Churchill* (2011) and others. For *A Man from Podolsk*, the play's author Dmitry Danilov earned the title Best Playwright at the Golden Mask festival 2018. He dedicated the prize to director Michail Ugarov, who died unexpectedly two weeks before the award ceremony.

STEREO AKT, Budapešť, MAĎARSKO / STEREO AKT, Budapest, HUNGARY

Gábor Fábián a kol.

Bez adresy — hra na tuláka

Addressless — vagabond role game

nedela 29. 9. 2019, 15.00–17.25, Kultúrny dom Párovské Háje

pondelok 30. 9. 2019, 10.00–12.25, 14.30–16.55, Kultúrny dom Párovské Háje
jazyk maďarský, prvé dve predstavenia simultánne tlmočené do slovenčiny, tretie
predstavenie do angličtiny

Sunday 29. 9. 2019, 15:00–17:15/25, Párovské Háje Culture House

Monday 30. 9. 2019, 10:00–12:15/25, 14:30–16:45/55, Párovské Háje Culture House
language: Hungarian, first two performances simultaneously translated to Slovak,
3rd performance to English

rézia / direction: Martin Boross

dramaturgia / dramaturge: Ambrus Ivanyos

vedúci hry, expert / leader of the game, expert: Réka Szenográdi

hudba / music: István Rimóczí

scéna a kostýmy / set and costumes: Zita Schnábel

grafický dizajn / graphic design: Luca Szabados

tvorcovia hry / game developers: Ágnes Tar, László Bass, Bálint Csató,

Márton Gosztonyi, Róbert Jakus

konzultant / consultant: László Bass

asistenti produkcie / production assistants: Tímea Török, Dóra Tési

produkčný manažér / production manager: Dóra Trifonov

účinkujú / performers: Gyula Balog, Mária Kőszegi, Zola Szabó

koprodukcia / coproduction: Alter Art

podpora prezentácie na Divadelnej Nitre:

Nemzeti Kulturális Alap, Maďarsko, Balassiho inštitút / Maďarský inštitút

v Bratislave, Ministerstvo zahraničných vecí a obchodu, Maďarsko

presentation at Divadelná Nitra supported by National Cultural Fund of Hungary,

Balassi Institute, Bratislava, Ministry of Foreign Affairs and Trade, Hungary

Ľudí bez domova možno považovať za jednu z najzraniteľnejších, možno dokonca najzraniteľnejšiu skupinu obyvateľstva. A určite jednu z najneslobodnejších. Bezdomovectvo je jedným z prejavov chudoby, no neznamená iba stratu obydlia, ale celý rad psychologických a sociálnych dôsledkov, ktoré z nej vyplývajú. Len veľmi malá časť ľudí bez domova si tento spôsob života zvolila dobrovoľne; väčšinou sa stali bezdomovcami následkom vážnych sociálnych udalostí. Podľa niektorých štatistik v Maďarsku stratia domov z rôznych dôvodov každý deň až 2–3 ľudia, no získať presné číslo je zložité. Bezdomovci prezívajú na miestach, ktoré nie sú vhodné na udržiavanie sociálnych vzťahov, na tvorenie zázemia a rozvoj osobnosti človeka. Aj preto je také zložité vyrovnáť sa s touto situáciou a postupnými krokmi si nielen

People without a home can be considered one of if not the most vulnerable group in society. And certainly, one of the freest. Homelessness is an expression of poverty, entailing a loss of home as well as a number of psychological and social consequences. Only a small minority of people without a home choose to live this way of their own accord; most have lost their home due to serious social circumstances. Although pinning down an exact number is problematic, some statistics claim 2 to 3 people lose their home each day in Hungary for various reasons. Homeless people live in environments that are ill-suited for maintaining social relationships, settling down and developing as an individual. These are but a few reasons why coming to grips with the situation and taking gradual steps, not merely toward

opäť obstaráť domov, ale nadobudnúť aj možnosť participovať na spoločenských procesoch. Svedčí o tom aj viac ako 40 percent ľudí, ktorí sú bez domova už vyše desať rokov. Opäťovné začlenenie bezdomovcov do spoločnosti je v záujme každého z nás – a to nielen z finančného hľadiska, ktorým sa, žiaľ, často argumentuje. Zaraďanie zraniteľných skupín do verejného života a ich participácia na ňom vytvára predpoklady pre scitlivenie spoločenstva a šírenie životných príbehov a skúseností, ktoré úspešná a začlenená nemajú.

Divadlo je ideálnym priestorom na komunikovanie takýchto skúseností, obzvlášť v prípade, ak sa v publiku podarí navodiť atmosféru participácie. Dokázalo to mnoho príkladov divadelných diel a udalostí, ktoré vznikli v situácii spoločenského či politického útlaku. V takomto ovzduší sa ocitli aj bezdomovci v Maďarsku, kde bolo ústavným zákonom v roku 2018 zakázané bezdomovectvo, teda voľný pohyb ľudí bez domova a prespávanie na ulici. Umelecká skupina STEREO AKT, združená okolo režiséra Martina Borossa, vznikla v roku 2013 a zameriava sa na tvorbu divadelných udalostí, v ktorých sa experimentuje s rôznymi formami participácie publika. Na situáciu, ktorá bezdomovcom vznikla, reagovali STEREO AKT vytvorením interaktívnej performatívnej hry *Bez adresy – hra na tuláka*, v ktorej publikum rozhoduje o osudech troch rozličných postáv rôzneho veku a pohlavia. Spája ich skutočnosť, že sú dlhodobo bez domova. Počas divadelnej udalosti prevedú štýria herci (medzi nimi je aj skutočný človek bez domova a sociálny pracovník) publikum interaktívnym participačným procesom. V jeho rámci sa rozhodnutia o vývoji príbehov postáv prijmajú spoločne, na základe diskusií hercov s publikom. Udalosť má niekoľko herných pravidiel – okrem iného sa tu používajú herné peniaze podobným spôsobom ako v hre Monopoly, postavy získavajú „životy“, publikum má za úlohu svojim hrdinom, žijúcim na budapeštianskej ulici, pomôcť dosiahnuť čo najlepšie výsledky s daným mesačným príjomom, výdavkami a životnými okolnostami. Vďaka kontrole nad performatívnu situáciu sa v tomto prípade dokáže publikum omnoho väčšmi ponoriť do osudov postáv.

Zaujímavý je aj zážitok participatívneho rozhodovacieho procesu, ktorý umožňuje demokratické zapojenie všetkých zúčastnených. Scénické dielo *Bez adresy – hra na*

regaining a home but also the possibilities of participating in social processes, is so difficult. This is attested by over 40 percent of homeless people who have been on the street for more than a decade. Reintegrating homeless people into society is in the interest of us all – not just for economic reasons, which are often the crux of the argument. Incorporating vulnerable groups into public life and their participation in it is a precondition for sensitizing the community and for disseminating stories and experiences the successful and integrated do not share in.

The theatre is an ideal space for communicating such experiences, especially if a participative atmosphere can be inspired among the audience. This was proven by a multitude of theatrical works and events created under conditions of social or political oppression. Such conditions are also the case for homeless people in Hungary, where homelessness, i.e. the free movement of people without a home and rough sleeping, was outlawed in 2018. The artist collective STEREO AKT surrounding director Martin Boross was founded in 2013, and focuses on creating theatrical events that experiment with various forms of audience engagement. STEREO AKT have responded to the issue of homelessness by creating the interactive performative play *Addressless – Vagabond Role Game*, in which audiences decide on the fates of three characters of different age and gender. What they all have in common is that they live without a home. During the theatrical event, four actors (among them a real homeless person and a social worker) guide the audience through an interactive participative process. Decisions about the development of the character's stories are made collectively, on the basis of the actors' discussions with the audience. The event involves several rules of play – among other things, the act features Monopoly-like in-game money, characters earn 'lives', audiences have to help their heroes, who roam the streets of Budapest, attain the most favourable outcome with a given monthly budget, expenses and living conditions. Thanks to the degree of control over the performative situation, audiences are able to become much more invested in the fates of the characters.

Especially interesting is the experience of a participative decision process,

tuláka však nikdy nenechá divákov skíznuť do povrchného dojmu, že bezdomovectvo je niečo ako hra. Akékoľvek rozhodnutie publika – či prijme bezdomovca domov, umiestní ho do ubytovne alebo ho nechá spať na ulici – neovplyvní realitu. Dokial’ budú na ulici, bude úroveň ukazovateľa herných „životov“ u hrdinov hry neustále klesať. Podobne sú jednotlivé príbehy a rozhodnutia publika nastavéne tak, aby nedochádzalo k vulgarizácii problému, ale k scitlivovaniu publika, porozumeniu a prekonávaniu predsudkov a skratkovitých záverov. Napokon, už titul varuje pred zjednodušujúcim zamieňaním bezdomovectva s tuláctvom.

Ján Šimko

Martin Boross (1988)

študoval dramaturgiu na Univerzite divadelných a filmových umení v Budapešti (2007–2013). Je umeleckým šéfom divadla STEREO AKT. Ako režisér a performer získał v roku 2016 za svoju tvorbu prestížnu cenu Junior Prima Award. Režíroval vyše desať divadelných inscenácií, v ktorých experimentoval s nekonvenčným zapojením publika.

STEREO AKT je jedným z najprogresívnejších súčasných divadelných kolektívov, ktorý pod vedením Martina Borossa vytvára scénické diela, kde využíva inovatívne perspektívy, žánrové presahy a nové technológie na javisku alebo v site specific. V ich performanciách sa kladie dôraz na interakciu účastníkov – divákov z reálneho sveta s fantáziou umelcov, často formou intervencie vo verejnom priestore. Súbor STEREO AKT často spolupracuje na medzinárodných projektoch v Maďarsku, Holandsku, Nemecku, Dánsku, Španielsku, Poľsku a USA. Výber spoluprác: CHB – Collegium Hungaricum, Berlín, Nemecko (*Úniková miestnosť Európa*, 2017), Albuquerque, Nové Mexiko, USA (*Promenáda: Albuquerque*, 2018), Jurányi House (Záhrada chránených ľudí, 2018), Dom súčasného umenia Trafó (*Renovácia malíby*, 2019).

allowing democratic participation for all who are present. However, *Addressless – Vagabond Role Game* never allows the audience to lapse into the shallow impression that homelessness is anything like a game. None of the audience's decisions – be it admitting the homeless into their home, putting him in a shelter or letting him sleep on the street – has any effect on reality. As long as they are on the street, the characters' in-game 'life' indicator keeps falling. Similarly, the individual stories and audience decisions are framed so that they do not trivialise the problem but rather sensitize the audience, promote understanding and overcoming prejudices and facile conclusions. After all, even the play's title warns of the simplistic confusion of homelessness with vagabondage.

Ján Šimko

Martin Boross (1988)

studied dramaturgy at the University of Theatre and Film Arts in Budapest (2007–2013). He is artistic director of the theatre STEREO AKT. As a director and performer, he earned the prestigious Junior Prima Award in 2016. He has directed about a dozen of theatre productions that experiment with unconventional forms of audience engagement.

STEREO AKT are one of the foremost progressive contemporary theatre collectives, who, under the guidance of Martin Boross, create stage productions that draw on innovative perspectives, genre overlaps and new technologies on stage or at specific sites. Their performances emphasise audience interaction – participation of spectators from the real world with the imaginative powers of artists, often in the form of interventions in the public space. STEREO AKT often collaborate on international projects in Hungary, the Netherlands, Germany, Denmark, Spain, Poland and the USA. Some of their collaborations include: CHB – Collegium Hungaricum, Berlin, Germany (*Escape Room Europe*, 2017), Albuquerque, New Mexico, USA (*Promenade: Albuquerque*, 2018), Jurányi House (*Garden of the Protected Men*), Trafó House of Contemporary Art (*Renewal Painting*, 2019).

24
UND SPORTFEST DER DDR
1987
che Demokratische Republik

Hauptaktion, Mníchov, NEMECKO / Hauptaktion, Munich, GERMANY

Druhý pokus o telovýchovu / Second Essay on Gymnastics

pondelok 30. 9. 2019, 18.00–19.00, Divadlo Andreja Bagara v Nitre – Veľká sála
jazyk nemecký, slovenská a anglické titulky, diskusia

Monday 30. 9. 2019, 18:00–19:00, Andrej Bagar Theatre in Nitra – Great Hall
language: German with Slovak and English surtitles, discussion

asistent / assistant: **Nele Hussmann**

dramaturgia / dramaturgy: **Josef Bairlein**

video / video: **Nicole Wytyczak**

autori a účinkujúci / from and with: **Jonaid Khodabakhshi, Dennis Kopp, Quindell Orton, Jasmina Rezig, Hannah Saar, Isabel Schwenk, Julian Warner, Oliver Zahn**

koprodukcia / co-produced by **Münchner Kammerspiele, SPIELART Munich, HAU Hebbel am Ufer Berlin, Schwankhalle Bremen and Theater Rampe Stuttgart**

v spolupráci / In cooperation with **Pavillion Hanover**

podpora / funded by **Landeshauptstadt München, Bezirk Oberbayern, Lotto-Sport-Stiftung Niedersachsen and TANZFONDS ERBE – an initiative by the German Federal Cultural Foundation**

podpora prezentácie na Divadelnej Nitre: **Goetheho inštitút**

presentation at Divadelná Nitra supported by **Goethe Institut**

Názov inscenácie *Druhý pokus o telovýchovu* možno preložiť aj ako *Druhá esej o telovýchove*. Každý z týchto prekladov nemeckého Versuchs odkazuje na iný aspekt tvorby výskumno-umeleckého združenia Hauptaktion. Toto javiskové dielo skúma vzájomnú prepojenosť dejín Nemecka ako komunity so skupinovou fyzickou praxou telocviku či cvičenia, a to od jej začiatkov v roku 1811 až po súčasnosť. Na začiatku bolo gymnastické hnutie Friedricha Ludwiga Jahna, ktorý založil tajnú spoločnosť, podporujúcu oslobodenie od napoleonskej okupácie. Na pohľad obyčajné cvičenie – gymnastika – malo cvičencom pomôcť a v druhom pláne pripraviť nemeckú mládež na boj proti Francúzom. Skupina predvedla gymnastiku po prvý raz verejne v roku 1811 a o dva roky neskôr sa už na veľkej prehliadke gymnastiky zúčastnilo desaťtisíc divákov. V priebehu storočí sa festivaly a prehliadky cvičení konali na rôznych miestach v Nemecku, ale i v afrických kolóniach a v exile v Južnej Amerike. Menil sa aj text, pod ktorým sa cvičenci, teda telá združovali. Od Jahna cez Weimarskú republiku, obdobie nacizmu, NDR až po súčasnosť sa mnohokrát menila ideologická náplň cvičení. Pri skúmaní týchto udalostí sa „Nemecko“ javí ako imaginárna

The title of the play *Second Essay on Gymnastics* can equally be translated as *Second Attempt at Gymnastics*. Each of these renditions of the German term 'Versuch' refers to a different aspect of the work of the artistic research collective Hauptaktion. Their scenic work explores the history of Germany as a community practicing collective physical gymnastics or exercise, from its origins in 1811 until the present. It begins with the gymnastics movement of Friedrich Ludwig Jahn, who founded a secret society that promoted liberation from Napoleonic rule. At first blush innocent exercise – gymnastics – was to benefit the trainees' health and, secondly, prepare German youth for war with France. The group organised its first public gymnastics performance in 1811, and just two years later, their great gymnastics parade was joined by ten thousand spectators. Throughout the centuries, festivals and gymnastics parades were held all across Germany, but also in African colonies and in the South American exile. The text that rallied the trainees (or bodies) also changed over time. From Jahn through the Weimar Republic, the Nazi era, the GDR to the present, the ideological substance of exercises changed many times over.

komunita, do ktorej sa vstupuje bránou telocviku, teda prostredníctvom výkonu, pričom ten, kto neuspeje, do nej nepatrí. Ale nielen tento aspekt je na historickom výskume telocviku zaujímavý. Hoci sa nám protiklad tela a textu zdá veľmi prirodzený, telesnosť našich subjektov zanecháva stopy v textoch, ktoré produkujeme. A nao-pak – naše vyprodukované texty zanechávajú stopy na telách. Tieto stopy nachádzame všade – od textovej definície, napríklad, pri medicínskom opise či zákonom ustanovenom toho, ako má vyzerať normálne či zdravé telo a jeho prejavy, až po omnoho subtilnejšie praktiky ako poézia či práca s textovými obrazmi, ktoré používame na opis tela milovanej či nenávidenej osoby. Telá sú zahrnuté v textoch všetkého druhu, aj v tých, ktorými sa definujú hodnoty či presvedčenia a ideológie nejakého spoločenstva. Historické skúmanie toho, aké texty sú produkované telami a ako tieto texty späťne telá deformujú či modifikujú, prináša nielen zaujímavé analýzy, ale i mnoho komických situácií, vyplývajúcich zo stretu svetov textov (idef) a tiel (matérie).

V Druhom pokuse o telovýchovu využíva osem interpretov choreografické prvky a pohybové zostavy z rôznych období telovýchovy a analyzuje tak pojem „nemeckého tela“ a jeho ideologické prejavy. Je dôležité, že toto skúmanie sa neuskutočňuje iba na poli textu. Preto Hauptaktion pre svoj výskum zvolili formát performatívnej eseje. Esej je považovaná za nedefinovateľnú, nemetodologickú metódou, ktorá nespadá do žiadneho literárneho žánru, využíva prvky ktoréhokoľvek, ktorý eseji umožní relevantným spôsobom analyzovať či rozvíjať zvolenú tému. Prínos eseje spočíva v jej slobode, a teda v rôznorodej, flexibilnej, sebareflexívnej a experimentálnej forme. Esej plynule prechádza medzi umeleckým a vedeckým, zážitkovým a intelektuálnym, subjektívnym a objektívnym. V prípade performatívnej eseje aj medzi textom a telom, materiálnym a nemateriálnym, reálnym a virtuálnym, textom a priestorom a tak ďalej. Skúmané pole a možné metódy sa zapojením tela a priestoru násobia. Spojenie eseje a performance umožňuje toto skúmanie prenášať rôznymi kanálmi v reálnom čase aj k divákovi a pracovať aj s jeho reakciami všetkého typu – emocionálnymi, intelektuálnymi, telesnými... Prekračovanie očakávaných hraníc a vykročenie za hranice známeho a bezpečného nás vedie k novým objavom.

In investigating this history, 'Germany' emerges as an imagined community entered through the gates of gymnastics, that is to say, through performance, into which the unsuccessful are denied access. This is just one of the aspects that make historical research of gymnastics interesting. While the antithesis of body and text may seem a matter of course, the embodied nature of our subjects leaves traces in the texts we produce. The reverse is also true – the texts we produce leave traces on our bodies. These traces can be found everywhere – from textbook definitions, for example, in a medical description or a legal enactment of what a healthy body and its normal functioning is or may be, to much subtler practices such as poetry or our way of handling textual images used to describe the body of someone we love or hate. Bodies are encompassed in texts of all kinds, even those that define the values or convictions and ideologies of a given community. Historical investigation into the types of text produced by bodies and the way these texts in turn deform or modify bodies offers interesting analyses but also many comic situations arising from the clash of the world of text (ideas) with that of the body (matter).

In their *Second Essay on Gymnastics*, this collective of eight makes use of choreographic elements and physical routines from different periods in the history of gymnastics and thereby analyses the notion of a 'German body' and its ideological manifestations. Importantly, this investigation does not only take place in the sphere of text. That is why Hauptaktion have chosen the format of a performative essay. An essay is considered an undefinable, unsystematic method that does not belong to a single literary genre and incorporates elements of all, which allows it relevantly to analyse or elaborate on a given theme. The value of an essay lies in its freedom, that is to say, its diverse, flexible, self-reflective and experimental form. An essay fluidly alternates between the artistic and the scientific, the experiential and the intellectual, the subjective and the objective – and in the case of a performative essay, also between text and body, the material and the immaterial, the real and the virtual, text and space, and so forth. The field of investigation and the possible methods are multiplied by the involvement of body and space. Combining an essay

O to väčšmi v prípade uměleckého diela, pri vnímaní ktorého neobmedzujeme potenciál našej skúsenosti cielmi praktického alebo teoretického konania a môžeme svoju pozornosť celkom sústrediť na proces, v ktorom sa cieľ formuje. Umělecké dielo nám ponúka nové, nečakané skúsenosti, umožňuje aj formulovanie vlastných cieľov v nich, a tým pochopiť povahu a dynamiku skúseností. Performatívna esej nám teda okrem nových poznatkov môže priniesť aj neočakávané fyzické reakcie na ne. Jednoducho, možno si zatúžime zacvičiť, osloboodiť svoje telo alebo začneme našu obvyklú fyzickú prax skúmať cez optiku ideológie, ktorá je za ňou.

Ján Šimko

Hauptaktion

nezávislé zoskupenie vzniklo v roku 2015 okolo producentky a dramaturgičky Hannah Saar, ktorá je spolužakladateľkou *Iniciatívy za solidaritu v divadle* a stálou dramaturgičkou v divadle Theater Oberhausen. K ďalším osobnostiam zoskupenia patrí kultúrny antropológ, dramaturg a performer Julian Warner, ako aj režisér a choreograf Oliver Zahn, ktorý experimentuje s výskumom pamäti, tela a nacionálizmu. V zoskupení Hauptaktion tvoria scénické diela a pripravujú texty a prednášky, ktoré sú výsledkom štúdia archívov, využívania etnografie a uměleckého výskumu. Medzi ich významné inscenácie patria: *Situácia s predpaženou rukou* (o kultúrnej histórii nacistického pozdravu, 2015) a *Situácia s dvojníkom* (o tanci, kultúre a imitácii, 2015). Tieto divadelné eseje, ktorých forma sa nachádza niekde medzi choreografiou a historickou štúdiou, boli s úspechom prezentované na významných festivaloch v nemecky hovoriacich krajinách (napr. IMPULSE, Tanzplattform, steirischer herbst, SPIELART), ako aj v zahraničí (Belgicko, Holandsko, Taliansko, Španielsko, Veľká Británia, Poľsko, Rumunsko a iné). Hauptaktion vystúpia na Slovensku po prvý raz práve na Divadelnej Nitre.

and performance allows this investigation to be conveyed by various channels in real time to the audience and to incorporate their reactions – emotional, intellectual, bodily... Transgressing expected limits and stepping outside familiar and safe boundaries leads us to new discoveries. All the more so in the case of an artwork, in whose observation we do not restrain the potential of our experience with the goals of practical or theoretical activity, and we can focus all our attention on the process whereby these goals are formed. An artwork offers us new, surprising experiences, allows us to formulate our own goals within them and so come to understand the nature and dynamics of experience itself. Besides new pieces of knowledge, a performative essay can also arouse unexpected physical responses to them. In short, we may find out we feel like doing a bit of exercise, freeing our body or starting to think about our common physical practices through the optic of the ideology that stands behind them.

Ján Šimko

Hauptaktion

an independent theatre collective founded in 2015 around producer and dramaturge Hannah Saar, who co-founded the *Initiative for Solidarity in Theatre* and is in-house dramaturge at Theater Oberhausen. Other members of the group include cultural anthropologist, dramaturge and performer Julian Waner, as well as director and choreographer Oliver Zahn, who experiments with research on memory, body and nationalism. Hauptaktion create theatrical works and prepare texts and lectures based on archival study, ethnographic analysis and artistic research. Their notable productions include: *Situation with Outstretched Arm* (on the cultural history of the Nazi salute, 2015) and *Situation with Doppelgänger* (on dance, culture and imitation, 2015). These performative essays, whose form hovers between choreography and historical investigation, were met with success at prominent German-speaking festivals (IMPULSE, Tanzplattform, steirischer herbst, SPIELART), as well as abroad (Belgium, Netherlands, Italy, Spain, United Kingdom, Poland, Romania and elsewhere). Hauptaktion will make their first appearance in Slovakia at Divadelná Nitra.

Wariot Ideal, Praha, ČESKÁ REPUBLIKA / Wariot Ideal, Prague, CZECH REPUBLIC

Hlbiny / The Depths

utorok 1.10.2019, 17:00–18:10, 21:00–22:10, Divadlo Andreja Bagara v Nitre – Štúdio bez textu, po 2. predstavení diskusia

Tuesday 1.10.2019, 17:00–18:10, 21:00–22:10, Andrej Bagar Theatre in Nitra – Studio without text, after 2nd performance discussion

tvorivý tím / creative team: **Jan Dörner, Jan Kalivoda, Vojtěch Švejda,**

Milena Dörnerová, Šimon Janíček, Vojtěch Brtnický

podporili / Supported by Magistrát hlavního města Prahy / Prague City Hall,

Ministerstvo kultury ČR / Ministry of Culture of the Czech Republic,

Státní fond kultury ČR / State Fund of Culture of the Czech Republic,

MČ Praha 7, Motus, z.s. – produkce divadla Alfred ve dvoře, Čtyři dny

podpora prezentácie na Divadelnej Nitre: **Ministerstvo kultury, Česká republika**
presentation at Divadelná Nitra supported by **Ministry of Culture, Czech Republic**

Mím, hudobník a výtvarník vytvárajú v priestore rôzne situácie alebo stavajú z objektov jeden obraz za druhým a s rovnakou vervou ich zasa ničia či pretvárajú na ďalšie. Obrazy je ľahké opísť slovami, no ľahkosť a radosť, s akou trojica na jasnom pracuje, je veľmi nádzorová a prináša zvláštnu, rituálnu kvalitu a predovšetkým radosť so slobody tvorby. Osobný alebo kolektívny rituál – akokolvek väzne či neväzne vnímaný a vykonávaný – sa ako umelecká či psychologická stratégia obrany človeka alebo kritiky vyprázdenosti súčasného sveta objavuje v našom umení frekventovaňe od konca devätnásťteho storočia. Do tohto obdobia spadá aj masové rozšírenie cestovania do ďalekých krajín a častejšie stretnutia s rituálmi celkom neznámych civilizácií. V tomto období si súčasne v našich krajinách upevňoval pozíciu národný, na región či jazyk viazaný folklór ako súčasť nášho vlastného obrodenia. Na jeho pôvodnú podobu sme príliš nehľadeli, hoci práve na jeho pôvodnosť sme sa vždy odvolali, práve tú sme si najväčšmi cenili, možno aj preto, lebo sme tušili, že sa nám dôvno vytratila a že ak má byť niečo živé, musí to podliehať neustálej premene, opotrebovaniu, zániku a novému zrodu. Tak sa stal folklór fakelorm.

Do tejto zvláštnej krajiny folklóru a rituálu sa vydávajú Wariot Ideal a prinášajú javiskovú správu o jej stave. Tá môže znieť tak, že rituály dnešného človeka sú ahistorické, vytrhnuté z koreňov, sú zmesou rôznych zdrojov, nemajú nič spoločné s vierou, ideou národa alebo s metafyzikou, ktorá ich stvorila, ich podstata nám je dôvno

A mime, musician and fine artist create diverse situations in space or build one playful scene after another and transform or tear them down with equal verve. The images are difficult to describe, but the playfulness and joy which the three actors approach display in their performance on stage is strangely contagious and lends it a peculiar, ritual quality and, above all, brings the rapture of free creation. Personal or collective ritual – be it perceived and performed in all seriousness or not – has found use in art as a personal defence mechanism against or a critique of the vacuity of the current world more frequently since the late 19th century. This period saw a massive expansion in the possibilities of travel to faraway countries and a rise in the number of encounters with the rituals of unfamiliar civilisations. At the same time, this was also when nationally, regionally or linguistically-oriented folklore gained purchase as a part of the processes of our countries' national enlightenment. We did not pay much attention to its original form, although its authenticity was precisely what we appealed to and valued most, perhaps also because we felt we had lost it long ago and that if something is to be alive, it must undergo constant change, wear, death and rebirth. So folklore turned into 'fakelore'.

Wariot Ideal venture into this odd landscape of folklore and ritual in order to bring a theatrical report on its state. It can be taken to claim that present-day rituals are ahistorical, torn from their origins, a curious amalgam of different sources, they

vzdialená, nedokážeme sa im vystaviť a prežiť ich. A napriek tomu nás zaujíma-jú, pátrame po nich a fascinovaní si podľa ich vzorov vytvárame nové. V inscenácii *Hlbiny* výtvarník Jan Dörner s hudobníkom Janom Kalivodom a autorským mímom Vojčekom Švejdjom vytvárajú z ingrediencí pôvodného, ľudového divadla a výtvarného umenia osobitý tvar. Kostýmy a scéna, ale i hudobné nástroje, vznikli z nájdených ma-teriálov – prírodných či umelých. Rovnako vznikajú jednotlivé divadelné obrazy – hned' úvodná sekvencia prechodu cez lávku, ale i postavy samuraja v kostýme z gumových koberčekov z auta v podaní Jana Dörnera či mimický samuraj Vojtěcha Švejda – evo-kuje inšpirácie japonským divadlom nō, kým celotvárové masky, zhotovené v tomto prípade z chleba, zasa svojím tvarom odka-zujú na domáce obradové divadlo. Všetky inšpirácie sú tu však „kutilsky“ spracované z vecí, ktoré boli poruke, vďaka čomu na-dobúdajú veľmi individualizovanú podobu. Rekvizity a nástroje urobené vlastnými ru-kami majú auratickú kvalitu originálnych objektov, ukazujú žitú metafyziku „do vrecca“ a zároveň donkichtoské úsilie malého človeka oblapiť všechnomír. A pochopiteľne, hravosť a imagináciu ako základnú kvali-tu divadla. Traja muži na scéne ako traja chlapci na výprave do Zemanovského pra-veku či traja šarvanci, behajúci po fogla-rovských Stínadlách, alebo traja chrobáci v škatuли ako tí z Roháčovho rovnomenenného filmu dokazujú, že hra a rituál majú k sebe veľmi blízko. V časoch, keď nedokážeme s vesmírom komunikovať prostredníctvom rituálu, je obrat k hre – družnej, spontánnej, spoločnej, neinstrumentalizovanej – ro-zumnej cestou ku kolektívnomu tranzu, k zážitku aspoň z niečoho spoločného, čo nie je postavené na konflikte či súcite.

Ján Šimko

Umelecké zoskupenie **Wariot Ideal** vzniklo v roku 2009 na základe dlhoročnej spo-lupráce Vojtěcha Švejdu, Jana Kalivodu a Jana Dörnera. Autori sa venujú mnohým žánrom, okrem divadla a filmu aj zvuku, hudbe a svetelnému dizajnu. Hľadajú nové možnosti umeleckého výrazu, prezentujú originálne komediálne ladené diela reflek-tujúce aktuálne dianie.

Vojtěch Švejda (1976) je herec a mím, ktorý sa venuje autorskej divadelnej tvorbe a improvizácii. Vyštudoval odbor nonver-bálne a komediálne divadlo na Hudobnej

have nothing to do with the faith, national idea or metaphysics that gave birth to them, their essence is long inaccessible to us, we are unable to expose ourselves to them and experience them as they should be. Despite all this, we are still intrigued by them, seek them out and create new ones in their image. In *The Depths*, artist Jan Dörner, musician Jan Kalivoda and mime Vojtěch Švejda concoct a distinc-tive brew from the original ingredients or authentic folk theatre. Costumes and set, but also musical instruments, all were built from found materials – natural or artificial. The same process is behind the individual scenes – even the introductory sequence of a footbridge crossing, but also the character of a samurai dressed in a rubber car mat costume played by Jan Dörner or the mimic samurai of Vojtěch Švejda – suggest an inspiration by Japanese *nō*, while the full-face mask, here made of bread, allude to local ritual theatre. However, all of the inspirations have been craftily adapted with the help of objects that were readily at hand, giving them a very peculiar char-acter. Handmade props and instruments have the auratic quality of original objects, they reflect a living, ‘pocket’ metaphysics as well as man’s quixotic effort to grasp the universe as a whole. And of course, playfulness and fantasy as the basic elements of theatre. Three men on stage like three boys on an expedition to Zeman’s beginning of time, or three children running around the dark alleyways of Folgar’s Shades, or like the three bugs in a box from Roháč’s film of the same name, they prove that play and ritual are indeed very close to each. At times when we are incapable talking to the universe through ritual, a turn to play – amicable, spontaneous, collective, un-instrumentalised – can be a reasonable way to collective trance, to an experience, at last, of something common that is not built on conflict or empathy.

Ján Šimko

Wariot Ideal is an artist collective estab-lished in 2009 as the outcome of the years-long collaboration of Vojtěch Švejda, Jan Kalivoda and Jan Dörner. Its members are active in various fields of art – theatre, film, sound, music and lighting design. They seek new possibilities of artistic expres-sion and produce original comedic works reflecting on current events.

akadémii múzických umení v Prahe, už počas štúdia hral ako herc mím v divadle Alfréd ve dvoře a tiež v Národnom divadle v Prahe. V roku 2009 bol nominovaný na cenu Alfréda Radoka ako talent roku 2008 za predstavenie *Arktický Robinson alebo Neuveritelné putovanie Jana Eskymo Welzla*. V roku 2012 získal cenu Česká divadelná DNA za vysokú uměleckú tvorivú integritu a reprezentáciu nového českého autorského divadla v zahraničí.

Jan Kalivoda (1981) je zvukový mág a skladateľ. Študoval filmový zvuk na Vyskej odbornej škole filmovej v Písku a tradičné indonézsku hudbu na Bali. V súčasnosti dokončuje štúdium v Centre audiovizuálnych štúdií na Filmovej akadémii múzických umení v Prahe. Vytvoril hudbu pre mnohé divadelné predstavenia, je členom nezávislého združenia Undo and Redo. Spolu s Vojtěchom Švejdjom je členom hudobného nojazz gangu *Woříšci* a andekdotik punk duetu *Exclusive Mars*.

Jan Dörner (1975) sa ako svetelný dizajnér, scénograf aj tvorca podieľa na mnohých tanečných, pohybových a činoherných predstaveniach. Okrem Wariot Ideal je členom skupiny HANNA GOTE. V tvorbe sa snaží o prepojenie zastaraných prístrojov s modernou technológiou, hľadá cesty k neštandardnému svetelnému dizajnu a pretvára šrot, kovový odpad a pozostatky elektroinštalačíi na netradičné svetlometry.

Zoskupenie Wariot Ideal bolo súčasťou sprievodného programu Divadelnej Nitry 2013 s predstavením *Funebráci*.

Vojtěch Švejda (1976) is an actor and mime specializing in original drama and improvisation. He graduated in nonverbal and comedic theatre from the Music Faculty of the Academy of Performing Arts in Prague; while still a student, he was an actor and mime at the theatre Alfred ve dvoře (Alfred in the Courtyard) and at the National Theatre in Prague. In 2009, he was nominated for the Alfréd Radok Prize as Discovery of 2008 for his play *Arctic Robinson or the Incredible Adventures of Jan Eskymo Welzl*. In 2012, he received the Czech Theatre DNA Award for creative integrity and for raising the profile of Czech authorial theatre abroad.

Jan Kalivoda (1981) is a sonic wizard and composer. He studied film music at the Film College in Pisek and traditional Indonesian music on Bali. He is currently completing a course at the Centre of Audiovisual Studies of the Film Faculty of the Academy of Performing Arts in Prague. He authored musical scores to many theatre productions and is a member of the independent group Undo and Redo. Together with Vojtěch Švejda, he is a member of the no-jazz music gang *Woříšci* as well as the anecdotal punk duo *Exclusive Mars*.

Jan Dörner (1975) is a lighting designer, scenic designer and creator who has worked on many physical, dance and dramatic productions. Besides Wariot Ideal, he is also a member of the collective HANNA GOTE. In his work, he combines antiquated machinery with modern technology, seeks unusual approaches to lighting design and recasts scrap, metal waste and electrical leftovers into unique lighting systems.

Wariot Ideal have appeared in the off-program of Divadelná Nitra 2013 with their performance *The Undertakers*.

32

Q4

Q5

Kto je človek?

Človek v klietke založenej na pravidlách a rozumovej kontrole?

Človek vypustený z klietky?

Človek v nerovnom zápase s osudom či bohom?

Človek, ktorého tvoria gény, prostredie alebo výchova?

Človek za stenami svojho strachu?

Môj kurátorský výber si celý pre seba ukradol človek. Pokojne by sa z názvov vybraných inscenácií dal zhotaťiť slušný antropologický slovník (*Bakchantky, Biblia...*) či chronologicky zrekonštruovať jeden dlhý príbeh človeka a slobody.

Počas môjho kurátorstva slovenskej časti programu na Divadelnej Nitre 2019 sme sa s rodinou prestáhovali do staršieho domu. Začali sme búraním starých stien a fascinovala ma ľahkosť zbújačky a kladiva, ktoré vypúšťali z izieb staré príbehy a zmenili ich na nové veľkorysé miestnosti. V podkroví sme, naopak, izby zmenšovali a hľadali priestor pre súkromie. Počas kurátorstva DN celími odhaleniu mojej anonymity tvorca a zažívam otvorené diskusie, celími stretnutiami s kolegami na premiérah či snažím sa odpovedať v rozhovoroch na otázky: Prečo ste sa rozhodli stať sa režisérkou? Máte to v rodine? Vyrastali ste v umelecky podnetnom prostredí? Dobrý rod? *eu.genus*

Každý večer čítam nahlas mojej dcére rozprávky.

Bol raz jeden človek, ktorý žil za stenami svojho domu za plotom svojho strachu a hranicami svojej krajiny..., pod kontrolou pravidiel a zákonov žil a...my sme stále vo fáze: žili spolu šťastne, až kým nepomreli. Tak preto *Príbehy stien*.

A tie rozprávky jej čítam nielen preto, že zatiaľ čítať nevie, ale niektoré príbehy by si mal človek v istom veku a období života práve vypočuť. A presne v detstve by mali rodičia čítať rozprávky deťom. Zvyknem sa trošku nezmyselne pohoršiť, keď sa niekto prizná, že Lindgrenovej knihy prečítať až po tridsiatke alebo Endeho Momo pred rokom. A možno je to tak len preto, že vtedy myslím na tú nedočítanú *Bibliu*, ktorú mám doma u rodičov.

... ale Hlavu XXII som si prečítala pred osemnásťimi narodeninami. Uvedomila som si, ako sme v každej snahe o zmenu závislí na politike. Uvažovala som o zmysle politiky. „Politika je každá aktivita, vďaka ktorej môže štát zasadovať do distribúcie moci. Politik by mal priať dva druhy etiky, etiku konečného dôsledku a etiku zodpovednosti.“ No a politiku Max Weber charakterizuje ako umenie dosiahnuť nemožné.

A práve istá nedosiahnuteľnosť slobody a nevyhnutnosť vôle bohov bola kedysi pre človeka samozrejmosťou. Vyhol by sa dnešný Pentheus *Bakchantkám*?

A dvakrát Rastislav Ballek, pretože provokuje, dvakrát Markéta Plachá, pretože hľadá.

Júlia Rázusová

Who Is the Human Being?

The human being locked in a cage made of rules and ideological control?
The human being let out of the cage?

The human being in an unfair struggle with fate or god?
The human being, formed by genes, society or upbringing?
The human being confined by the walls of his or her fears?

The human being stole my curatorial selection. The titles of the productions I chose could easily make for an anthropological dictionary (*The Bacchae*, *The Bible...*) or a chronological reconstruction of one long history of the human being and freedom.

During my engagement as curator of the Slovak programme at Divadelná Nitra 2019, my family and I moved into an old house. We began by tearing down the old walls, and I was fascinated by the ease with which the jack-hammer released old stories from the antiquated rooms and transformed them into new, generous spaces. In the attic, on the contrary, we kept sizing down and tried to achieve a sense of privacy. As curator at Divadelná Nitra, I am forced to leave the anonymity of a theatre-maker and experience open discussions, meet colleagues and attempt to answer questions at premieres: Why have you decided to become a director? Does it run in the family? Did you grow up in a creative environment? Good lineage? *eu.genus*.

Every night, I read stories to my daughter.

Once upon a time, there was a man who lived behind the walls of his house, behind a fence of his fears and behind the borders of his country... he lived, governed by rules and laws and... we are still only at: they lived happily ever after. Hence, *Stories of Walls*.

I read her stories not merely because she cannot read yet, but there are certain stories that any human being should hear at a certain age and a certain stage in life. Parents should read stories to their children as long as they are children. Sometimes I am annoyed, a little unreasonably, when I hear someone read Lindgren's books after they reached thirty or Ende's Momo one year ago. Perhaps it is because I always think of *The Bible*, lying at my parents' house, which I have still yet to finish.

... but I read *Catch-22* before I turned eighteen. I realised how much we depend on politics in any of our attempts at change. I thought about the meaning of politics. "Politics is each activity whereby the state can interfere in the distribution of power. A politician should take upon himself two sorts of ethics, the ethics of consequence and the ethics of responsibility." And Max Weber characterises politics as the art of attaining the unattainable.

And it is precisely the unattainability of freedom and the necessity of divine will that was once a given for us, human beings. Would today's Pentheus avoid *The Bacchae*?

And twice Rastislav Ballek, because he is a provoker, and twice Markéta Plachá, because she is a seeker.

Bratislavské bábkové divadlo, Bratislava, SLOVENSKO /
Bratislava Puppet Theatre, Bratislava, SLOVAKIA

Príbehy stien / Stories of Walls

piatok 27.9.2019, 8.30–9.30, 11.00–12.00, Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre – Tatra
 sobota 28.9.2019, 16.00–17.00, Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre – Tatra
 jazyk slovenský, 28. 9. anglické titulky, po všetkých predstaveniach diskusia
 Friday 27.9.2019, 8:30–9:30, 11:00–12:00, Karol Spišák Old Theatre – Studio Tatra
 Saturday 28.9.2019, 16:00–17:00, Karol Spišák Old Theatre – Studio Tatra
 language: Slovak, 28. 9. with English surtitles, after all performances discussion

rézia, adaptácia / direction, adaptation: **Katarína Aulitisová**

koncept / concept: **Katarína Aulitisová a Markéta Plachá**

Inscenácia vznikla na podklade poviedok z antológie *Príbehy stien* od

Michaela Reynoldsa / The production was based on stories from anthology *Stories of Walls* by **Michael Reynolds**

Inscenovaní autori / authors: **Michael Reynolds, Andrea Camillieri, Olga Tokarczuk, Heinrich Böll, Didier Daeninckx**

dramaturgia / dramaturgy: **Peter Galdík**

scéna, bábky, kostýmy / set design, puppets, costumes: **Markéta Plachá**

hudba / music: **Fero Király**

účinkujú / cast: **Anna Čonková, Jaroslava Hupková, Ľubomír Píkтор, Lukáš Tandara, Peter Pavlík**

Inscenácia vznikla na podklade poviedok známych európskych autorov z antológie *Príbehy stien* Michaela Reynoldsa: Andrea Camillieri (*O človeku, ktorý sa bál ľudí*), Olga Tokarczuk (*O mužovi, ktorý nemal rád svoju prácu*), Heinrich Böll (*Aj deti sú civilisti*), Didier Daeninckx (*Vianočná stena*), Michael Reynolds (1969, 1989, 2009). Režisérka Katarína Aulitisová predkladá detskému divákovi angažované témy poviedok, ako je xenofobia, nacionalizmus, populizmus, veľmi citlivou, hravo a invenčne.

V auguste 2017 nastupuje do funkcie umeleckej šéfky Bratislavského bábkového divadla skúsená pedagogička, herečka a režisérka Katarína Aulitisová. Kontinuálne pokračuje v spolupráci s výtvarníčkou Markétou Plachou, s ktorou v roku 2006 v Slovenskej televízii pripravovali detskú televíznu reláciu, pokračovali na VŠMU, kde vzniklo pod ich vedením niekoľko bábkových a site specific projektov. Prvou divadelnou inscenáciou bola v roku 2011 adaptácia *Zaseknutá bundička* Miloša Macourka práve v Bratislavskom bábkovom divadle. Následne u kritiky aj publiku zarezonovala inscenácia *Na slepačích krídlach* podľa knihy Ireny Brežnej, zachytávajúca praktiky socialistického režimu. Za scénografiu inscenácie bola Markéta Plachá nominovaná na Dosky 2017. Rovnako dramaturg Peter

This play was inspired by an anthology of short stories by prominent European authors titled *Stories of Walls*, compiled by Michael Reynolds: Andrea Camillieri (*The Man Who Feared People*), Olga Tokarczuk (*The Man Who Hated his Job*), Heinrich Böll (*Children are Civilians Too*), Didier Daeninckx (*Christmas Wall*), Michael Reynolds (1969, 1989, 2009). Director Katarína Aulitisová is sensible, playful and inventive in conveying the stories' themes to the child viewer, be it xenophobia, nationalism or populism.

Katarína Aulitisová, an experienced lecturer, actor and director, became artistic director at the Bratislava Puppet Theatre in August 2017. She is a long-time collaborator of artist Markéta Plachá, with whom she prepared a children's TV show for Slovenská televízia in 2006, and continued at the Academy of Performing Arts, where they jointly created several puppet theatre and site specific projects. Their first theatrical production in 2011 was an adaptation of Miloš Macourek's *The Stuck Jacket* at the Bratislava Puppet Theatre. Another of their productions that earned both critical and public acclaim was *On Chicken's Wings*, an adaptation of Irena Brežná's book of the same title, depicting the practices of the former communist

Galdík a Katarína Jánošová prispievajú k progresívemu smerovaniu Bratislavského bábkového divadla v tvorbe nielen pre deti, ale aj pre dospelých.

Ako hovorí režisérka Katarína Aulitisová: „Inscenačným zámerom Príbehov stien bolo vytvorenie mozaiky rôznorodých stien, murov a hraníc, na ktoré ľudia v bežnom živote narázajú. Od politických cez spoločenské až po osobné.“

Vytváranie priestorov – reálnych alebo pomyselných, v ktorých je človek násilne izolovaný inými, ale aj dobrovoľne samým sebou, a to bez historického kontextu. Ako takéto bariéry vplývajú na jednotlivca? Sledujeme príbeh človeka, ktorého jeho vlastný, nereálny strach izoloval od iných, príbeh strážcu väzenskej nemocnice, ktorý si vytváral aj osobné neviditeľné múry, čo mu bránili byť ľudskejším, príbeh „čudáka“, ktorý bol pre svoju inakosť oddelený neviditeľnou hranicou od ostatných, príbeh pohraničníka, ktorý sa cítil šťastný, až keď prekročil hranicu zákona, príbeh vládca, ktorý postavil okolo celej krajiny vysoký múr a nakoniec ho zabilo jeho vlastná vášeň a presvedčenie. Rôznorodé, menej či viac komplikované príbehy rámcuje poviedka o múre, ktorý vytvorili rozvádzajúci sa manželia medzi sebou. Je to poviedka o dieťati, ktoré musí medzi takýmito múrmami žiť. Dá sa teda povedať, že cez politické a spoločenské hranice sa dostávame až k tým najzákladnejším – ku komunikácii so svojimi najbližšími. Táto univerzálna téma komunikácie robí inscenáciu divácky univerzálnou. Sami tvorcovia rozširujú vekovú hranicu inscenácie od 12 do 99 rokov.

Poetické obrazy v priebehu celej inscenácie zamestnávajú divácku pozornosť. Neustále premeny variabilnej scény poskytujú tvorcom zaujímavý priestor pre kreatívne riešenia dynamických mizancén. Živé zvuky, rytmus a komponovaná hudba Fera Királyho v štýle sound artu dotvárajú jednotlivé atmosféry poviedok a prepájajú ich. Herci trpeľivo a presne pracujú na stavbe jednotlivých situácií. Každý z nich je rozprávačom jedného z príbehov. Zohráň tím ponúka koncentrovanú hereckú súhrnu pri práci s objektmi či bábkami.

Inscenácia bola doposiaľ ocenená Grand Prix na 10. festivale oživenej formy Maskarada v Rzeszowe v Poľsku (máj 2019), na 32. medzinárodnom divadelnom festivale Walizka v Lomži (jún 2019) získaла Cenu za réžiu pre Katarínu Aulitisovú,

regime. Markéta Plachá was nominated for the Dosky 2017 award for the production's set design. Dramaturge Peter Galdík and Katarína Jánošová likewise contribute to the progressive direction of the Bratislava Puppet Theatre in its productions for both children and adults.

As director Katarína Aulitisová says: "The theatrical intention of Stories of Walls was to create a mosaic of different sorts of walls, barriers and boundaries, which people run up against in everyday life. From political through social to personal."

Creation of spaces – real or imaginary, in which the human being is violently isolated by others, but also voluntary isolated by himself, without historical context. How do these barriers affect the individual? We follow the story of a person whose own, made-up fear led him into seclusion, the story of a military hospital guard who built himself personal invisible walls that barred him from becoming more human, the story of a 'stranger' whose difference separated him from others by an invisible boundary, the story of a border patrol who only felt happy when he overstepped the limits of the law, the story of a ruler who erected a big wall around his country and was ultimately killed by his own passion and convictions. The diverse, more or less complex stories play out against the backdrop of a short story about a wall built by a divorcing pair. A story about a child who has to live between such walls. Ultimately, moving past political and social boundaries, we reach what is most fundamental – communication with those that are nearest to us. This universal theme of communication makes the production universally accessible to audiences. Even the creators set the age limit at 12 to 99 years old.

Poetic scenes occupy the audience's attention throughout the whole duration of the play. Continuous transformations of the variable set provide the creators with an interesting opportunity for creative and dynamic *mise-en-scènes*. Live sounds, rhythms and compositions by Fero Király created in the spirit of 'sound art' complement the individual stories' atmosphere and simultaneously connect them. The actors are patient and precise in constructing the individual situations. Each narrates one story. When objects or puppets are involved, their teamwork allows a focused and well-coordinated performance.

Cenu za scénografiu pre Markétu Plachú a Cenu diváka za herecký výkon pre Ľubomíra Piktora.

Júlia Rázusová

Katarína Aulitisová (1964) vyštudovala bábkoherectvo na Divadelnej akadémii muzických umení v Prahe. Režijne spolupracovala v mnohých divadlech, prevažne na Slovensku a v Českej republike, ale aj v Nemecku, Belgicku a Slovinsku, napríklad v Divadle Drak v Hradci Králové, v Štátnom bábkovom divadle v Bratislave, v Divadle Aréna v Bratislave a v Pantomimentheater Milana Sládka v Kolíne nad Rýnom. S Ľubomírom Piktorm založila v roku 1990 nezávislé Divadlo PIKI, podieľala sa na rôznych interaktívnych projektoch na festivaloch (Bábkarská Bystrica, Loutkařská Chrudim). V rokoch 1990 až 2009 vytvárala námet a scenár detskej TV relácie *Elá hop*, v ktorej aj účinkovala. Od roku 2012 pôsobí ako vysokoškolská pedagogička na Katedre bábkarskej tvorby VŠMU v Bratislave. Je autorkou divadelných adaptácií, divadelných hier a televíznych scenárov, spolupracuje s časopisom *Slovenka* na príbehoch o právach dieťaťa. Za umeleckú činnosť s Divadlom PIKI získala vyše štyridsať ocenení za herecký výkon, scenár, režiu, kreativitu či za najhumánejšie posolstvo. Reprezentovala Slovenskú republiku na Dňoch slovenskej kultúry v Kanade a na festivale Eurokids vo Washingtone v USA.

The play has received the Grand Prix at the 10. International Puppet Theatre Festival Maskarada in Rzeszow, Poland (May 2019); at the 32. International Theatre Festival Walizka in Łomża (June 2019), it earned Katarína Aulitisová the title Best Director, Markéta Plachá the title Best Set Design and the Best Performance Audience Award for Ľubomír Piktor.

Júlia Rázusová

Katarína Aulitisová (1964) graduated in puppet theatre at the Theatre Faculty of the Academy of Performing Arts in Prague. She has had many directorial engagements, mostly in theatres in Slovakia and the Czech Republic, but also in Germany, Belgium and Slovenia, for instance in DRAK Theatre in Hradec Králové, in the State Puppet Theatre in Bratislava, in Aréna Theatre in Bratislava and at the Milan Sládek Pantomimentheater in Cologne. In 1990, she co-founded the independent Theatre PIKI with Ľubomír Piktor, and was involved in many interactive projects and festivals (Puppeteering Bystrica, Puppeteer's Chrudim). In 1990–2009, she co-wrote the children's TV show *Elá hop*, where she also performed.

Since 2012, she is a lecturer at the Puppeteering Department of the Academy of Performing Arts in Bratislava. She authored theatrical adaptations, plays and television screenplays, and also collaborates with the magazine *Slovenka* on stories about children's rights.

For her activities at Theatre PIKI, she has earned over forty awards in acting, playwriting, directing, creative achievement or most humane message. She represented Slovakia at the Slovak Culture Days in Canada and at Eurokids Festival in Washington, D.C.

Medzinárodný festival
International Theatre Festival
MASKARADA

POD
GLO

40

Divadlo Aréna, Bratislava, SLOVENSKO / Aréna Theatre, Bratislava, SLOVAKIA

Biblia / Bible

sobota 28. 9. 2019, 20.30 – 21.55, Divadlo Andreja Bagara v Nitre – Veľká sála
jazyk slovenský, anglické titulky, diskusia

Saturday 28. 9. 2019, 20:30 – 21:55, Andrej Bagar Theatre in Nitra – Great Hall
language: Slovak with English surtitles, diskusia

scenár a rézia / script and direction: **Rastislav Ballek**

dramaturgia / dramaturgy: **Saša Sarvašová**

hudobná dramaturgia / musical dramaturgy: **Ewald Danel**

hudba / music: **Ivan Acher, Boaz Avni, Johann Sebastian Bach, Johann Georg Benda, Max Bruch, Joseph Haydn, Georg Friedrich Händel, Wolfgang Amadeus Mozart, Romuald Twardowski**

dirigent / conductor: **Ewald Danel**

svetelný dizajn / light design: **Róbert Polák**

hrajú / cast: **Juraj Kukura**

Slovenský Komorný Orchester pod vedením Ewalda Danelia v zložení / Slovak Chamber Orchestra led by Ewald Danel:

husle / violin: **Vladimír Bereník, Iveta Blažejová, Pavel Bogacz, Martina Karnoková,**

Michaela Karvay, Kristína Mihaliková, kontrabas / contrabass: **Marián Bujňák,**

violončelo / violoncello: **Andrej Gál, Katarína Kozelková**, viola / viola: **Juraj Madari, Martin Petrík, Peter Zwiebel**

„Bud' svetlo! A bolo svetlo.“ Znie skladba od Josepha Haydna *Die Vorstellung des Chaos*. Zrod, stvorenie. Prichádza začiatok čítania starobylého textu – Biblia. Pred očami diváka vzniká ako koncept hudobno-divadelnej, ale i výtvarnej performance. Režisér Rastislav Ballek spoločne s dramaturgičkou Sašou Sarvašovou v rámci tzv. občianskeho cyklu Divadla Aréna vybral fragmenty zo Starého zákona a Nového zákona, príbehy o stvorení sveta a človeka, obetovaní Izáka, úteku Židov z Egypta, Kristovo evanjelium a ďalšie.

Zásadným je rozhodnutie inscenačného tímu Bibliu „klasicky“ neinscenovať (eliminovať tak princíp kázania), ale čítať. Akt čítania Biblie ako dramaturgický zámer, oprostujúci od ilustrovania dramatických princípov jednotlivých podobenstiev, ponúka divákovi slobodnejší priestor na uvažovanie nad životom v intenciách biblických predpisov a podobenstiev. Túžba čítať a počúvať príbehy je pre nás niečím ako archetypálnou činnosťou. Biblia zobrazuje život cez morálne hodnoty, s ktorými sa divák môže konfrontovať. Nakoľko sa postavenie človeka zmenilo vzhľadom na rozsiahly technologický pokrok a zmeny v etických spoločenských systémoch? Kde sme pred Bibliou dnes? Aká je literárna a symbolická podoba Biblie

“Let there be light! And there was light.” We hear Joseph Haydn's *Die Vorstellung des Chaos*. Birth, creation. Then begins the reading of an ancient text – the Bible. It unfolds in front of the audience's very eyes, in a musical-theatrical and visual-artistic performance.

As part of Aréna Theatre's so-called civic cycle, director Rastislav Ballek and dramaturge Saša Sarvašová have chosen fragments from the Old and New Testament, the narratives of the creation of the world and man, the binding of Isaac, the Exodus of Jews from Egypt, the Gospel of Christ and many others.

One of the production team's fundamental decisions was not to stage the Bible ‘traditionally’ (and so to eliminate a potential element of preaching) but instead to read it. The act of reading the Bible as dramaturgical intention, freed of illustrating the dramatic principles behind each individual parable, offers the audience a freer space for reflection on life in accordance with the intentions of Biblical prescriptions and metaphors. A desire to read and listen to stories is somewhat of an archetypal activity for us. The Bible portrays life through moral values with which the audience can come face to face. How has the human situation changed in view

v našom časovo priestorovom kontexte? V údeloch biblických hrdinov ľudia videli svoje problémy pod kontrolou boha. Čo je bibliou pre súčasného človeka? Aké príbehy hľadá a počúva, aby si overil svoje hodnoty? Je súčasný človek menej krutý a nekompromisný v porovnaní s hrdinami Starého zákona?

Slovenský komorný orchester pod vedením Edwalda Danelia spoluvytvára jednotlivé kontemplatívne či emotívne atmosféry, znejú skladby Johanna Sebastiana Bacha, Wolfganga Amadea Mozarta, Ivana Achera a ďalších skladateľov. Akčná maľba vytvára predely medzi jednotlivými obrazmi.

Tlmené emotívne gestá a pohyby sa minimalizujú na prenos na plátno, kde vybuchujú. Živá show však nesmeruje k výtvarnej abstrakcii, ale naopak, ku konkrétnemu aktu ukrižovania seba samého/boha. Farba, tieň, svetlo ako znak a symbol, škvŕny, neohraničené kompozičné štruktúry, biele miesta tvoria krehké obrazy slabosti aj sily, vzostupov a pádov človeka v jeho každodenných zápasoch s bohom/so sebou samým. Rovnako nanášanie farieb na plátno zameriava pozornosť diváka na nezvratné konanie človeka – jeho činy. Akt rituálu dodáva čítaniu dynamiku a spoľočne s jednotlivými zložkami inscenácie komponuje netradičný zážitok pre diváka.

Juraj Kukura v bielom obleku ako performer prináša do inscenácie svoju životnú skúsenosť ako neoddelenú súčasť svojej hereckej interpretácie. Je to predovšetkým človek čítajúci Bibliu. Podľa tvorcov Biblia zobrazuje „...podobenstvá moderného človeka, zmietaného stratou viery, ktorú dnes nahrádzajú konzum. Skúšky, ktoré ľudstvu prináša dnešná doba, sa nelisia od tých starozákoných, zrada a boj so sebou sámym sú rovnaké ako tie novozákoné.“

Ako hovorí režisér Ballek: „Myslím si, že každý, kto to uvidí a riskne to, kedže si predstaví pod Bibliou v divadle, pred scénickým čítaním, niečo, čo ho buď nezaujíma ako fanúšika divadla, alebo ho poburuje ako veriaceho a pravidelného návštevníka chrámov, tak si bude musieť pomenovať ten formát sám pre seba. Potrebovali sme – napriek tomu, že ide o čítanie, v javiskovom čase je to vlastne inscenácia – dramatický oblúk. A Sväté písma, Starý zákon a Nový zákon v sebe obsahujú akýsi dramatický oblúk, ktorý sa začína stvorením, pokračuje príslúbeniami Hospodinovými vyvolenému národu a končí sa pre nás kresťanov Ježišovou obeťou na

of the vast technological advancements and changes in socio-ethical systems? Where do we stand in front of the Bible today? What is the literary and symbolic form of the Bible in our temporal and spatial context? The fates of Biblical heroes used to be seen as reflections of one's own problems, guided by the will of God. What is the present-day individual's Bible? What sort of stories does he seek and listen to in order to confirm his values? Is contemporary man less cruel and uncompromising in contrast to the heroes of the Old Testament?

The Slovak Chamber Orchestra, led by Edwald Danel, complement the individual meditative or emotive atmospheres, performing the music of Johann Sebastian Bach, Wolfgang Amadeus Mozart, Ivan Acher and others. Action painting divides between separate scenes.

Toned-down emotional gestures and movement are minimalised and transferred onto canvas, where they explode. However, the live show does not aim toward visual abstraction; to the contrary, it escalates to the very concrete act of crucifying oneself/god. Colour, shadow, light as mark and symbol, blots, blurry structures, white spots compose fragile reflections on weakness and strength, the wax and wane of man in his daily struggles with god/himself. Layering paint on canvas equally directs the audience's attention to (the) man's irreversible actions – his deeds. The ritual act adds dynamics to the reading and, together with all the other elements on stage, results in an unusual spectatorial experience.

Juraj Kukura dressed in a white suit as the performer brings his own life experience into play as an inseparable aspect of his performative interpretation. He is above all (a) man reading the Bible. In the creator's view, *The Bible portrays "... parables of the modern individual confounded by a loss of faith, which is nowadays substituted by consumerism. The trials of the current age are no different from those of the Old Testament; betrayal and the struggle with oneself are the same as in the New."*

As director Ballek says: "I think anyone who watches it and takes the risk, because he will imagine the 'Bible' in theatre, before he sees the scenic reading, as something that he either has no interest in as a theatre fan or something that outrages him

kríži a jeho zmŕtvychvstaním. Toto bola línia, ktorú sme sa snažili sledovať."

Júlia Rázusová

Rastislav Ballek (1971) vyštudoval filozofiu a sociológiu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, neskôr absolvoval odbor divadelná režia na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Pôsobil ako režisér vo viacerých významných divadlách na Slovensku i v Českej republike. V Mestskom divadle Žilina zastával v rokoch 2003–2008 post umeleckého šéfa. V Divadle Aréna vytvoril kultovú autorskú inscenáciu *Tiso* (Divadelná Nitra 2005) a režíroval inscenácie *Kukura* (Divadelná Nitra 2012), *Holokaust* (Divadelná Nitra 2013) či *Rosmersholm* (2013). V Operе Slovenského národného divadla režíroval vo svetovej premiére komornú operu Martina Burlasa *Kóma* (2007). Inszenácie a divadelné projekty Rastislava Balleka pravidelne hosťujú na domácich a zahraničných medzinárodných festivaloch (Divadlo v Plzni, Sterijino pozorje v srbskom Novom sade, Nová dráma Bratislava, Divadelná Nitra, festival Eurokaz v Záhrebe, Expo 2000 v Hannoveri). Ballek bol dvakrát nominovaný na cenu za najlepšiu réžiu v ankete Dosky. Cenu Dosky za najlepšiu inscenáciu sezóny 2004/2005 získala inscenácia *Tiso*, ktorú uviedlo divadlo Aréna podľa scenára a v réžii R. Balleka. V roku 2017 získal Cenu Stana Radiča za Objav roka na festivale Kremnické gagy za inscenáciu *Ekonómia dobra a zla a jeho inscenácia Princípy newspeaku* získala Cenu Počin [Poučn] na festivale KioSK 2017 za svetelný dizajn.

as a believer and regular church attendee – then he will have to find his own name for the format. Though it is a reading, essentially a play in terms of stage time, we needed a dramatic arc. And Holy Scripture, the Old Testament and the New Testament, contains a dramatic arc of sorts, beginning with creation, continuing through God's promises to his chosen people and ending, for us Christians, with the sacrifice of Jesus on the Cross and his resurrection. This was the storyline we tried to follow."

Júlia Rázusová

Rastislav Ballek (1971) studied philosophy and sociology at the Faculty of Arts of the Comenius University in Bratislava, later also graduated in theatre directing from the Academy of Performing Arts in Bratislava. He has directed at several acclaimed theatres in Slovakia and the Czech Republic. In 2003–2008, he was artistic director at the Žilina City Theatre. He authored the cult original production *Tiso* at Aréna Theatre (Divadelná Nitra 2015) and directed *Kukura* (Divadelná Nitra 2012), *The Holocaust* (Divadelná Nitra 2013) or *Rosmersholm* (2013). At the Opera of the Slovak National Theatre, he directed the world premiere of Martin Burlas' chamber opera *Coma* (2007). Ballek's productions and theatrical projects regularly appear at local and international theatre festivals (Plzeň Theatre, Sterijino pozorje in Novy sad, Serbia, New Drama Bratislava, Divadelná Nitra, Eurokaz Festival in Zagreb, Expo 2000 in Hannover). Ballek is twice-nominee for Best Direction in the Dosky annual critics survey. He earned Dosky for Best Production of the Season 2004/2005 with *Tiso*, written for and directed at Aréna Theatre. In 2017, he received the Stano Radič Prize for Discovery of the Year at the festival Kremnické GAGY for *The Economy of Good and Evil*, and his production *The Principles of Newspeak* earned the title 'Počin [Poučn]' at KioSK Festival 2017 for lighting design.

Joseph Heller

Hlava XXII / Catch-22

nedeľa 29. 9. 2019, 20.00–22.05, Divadlo Andreja Bagara v Nitre – Štúdio
jazyk slovenský, simultánne tlmočené do angličtiny, diskusia

Sunday 29. 9. 2019, 20:00–22:05, Andrej Bagar Theatre in Nitra – Studio
language: Slovak, simultaneously translated to English, discussion

rézia / direction: **Ján Luterán**

preklad / translation: **Pavel Vilikovský**

kostýmy / costumes: **Eva Kleinová**

dramaturgia / dramaturgy: **Miro Dacho**

scéna / set design: **Michal Lošanský**

hudba / music: **Ján Kružliak ml.**

svetelný dizajn / light design: **Ján Ptačin**

úprava / adaptation: **Miro Dacho, Ján Luterán**

osoby a obsadenie / characters and cast:

Yossarian: **Daniel Ratimorský**, Kaplán, Pacientov brat / Chaplain, Patient's brother:

Marián Viskup, Milo Minderbinder, Vojenský policajt / Milo Minderbinder, Military

Cop: **Peter Oszlík**, Podplukovník Korn, Clevinger / Lieutenant colonel Korn, Clevinger:

Martin Fratrič, Plukovník Cathcart / Colonel Cathcart: **Branislav Matuščin**, Major

Major, Kapitán Black / Major Major, Captain Black: **Juraj Ďuriš**, Doktor Danneka,

Chlap z kontrarozviedky / Doctor Danneka, Man from Security: **Martin Nahálka**,

Nately, Snowden / Nately, Snowden: **Andrej Remeník**, Seržant Towser, Hafi /

Sergeant Towser, Hafi: **Tomáš Stopa**, McWatt, Doktor Sanderson / McWatt, Doctor

Sanderson: **Tomáš Turek**, Daneekova žena, Luciana, Natelyho kurva / Daneek's Wife,

Luciana, Nately's Bitch: **Barbora Andrešíčová**, Daneekova svokra, Sestra Duckettová,

Pacientova matka / Dannek's Mother-in-low, Nurse Duckett, Patient's Mother:

Lenka Barilíková

Autobiografický románový bestseller amerického spisovateľa Josepha Hellera je napriek roku vydania 1961 zásadným a nadčasovým dielom. Hellerova autorská dramatizácia zachováva dejové línie románu, svojou štruktúrou koláže krátkych situácií však ponúka priestor pre zjednocujúcu interpretáciu tvorcov s názorom. Režisér Ján Luterán spoločne s dramaturgom Mirom Dachom, scénografom Michalom Lošanským a autorom hudby Jánom Kružliakom ml. využili nápadité tvorivé postupy pre inscenovanie tohto kultového románu v divadelnom priestore.

Dramatizácia románu v kontexte podôb slobody nesie už v názve zakódovaný predpis. Ambivalencia byrokracie je v spoločnosti neustále diskutovanou tému. Ak Max Weber pomenúva byrokraciu ako produkt racionalizácie sociálneho konania človeka, Heller túto racionalizáciu ukazuje ako iracionality v celej jej absurdite a obludnosti, kde ciele sú prednejšie než hodnoty. Človek alebo predpis? Kto preberá zodpovednosť

The autobiographical bestseller by American novelist Joseph Heller remains a perennial work despite the fact that it was published in 1961. This original adaptation of Heller's novel preserves the book's general storyline, but through the structure of a collage of brief situations, it allows the creators to achieve a unified interpretation while preserving their own, individual perspectives.

Director Ján Luterán and dramaturge Miro Dacho, as well as set designer Michal Lošanský and composer Ján Kružliak Jr., have drawn on ingenious creative methods in presenting this cult novel on the theatrical stage.

In the context of the faces of freedom, the adaptation already contains a pre-script in its title. The ambivalent nature of bureaucracy is a theme that has enjoyed much attention. If Max Weber describes bureaucracy as the product of the rationalisation of man's social behaviour, Heller unmasks this rationalisation as irrationality

za etiku konečného dôsledku byrokracie? Yossarian bojuje s neosobnou bizarnou entitou, ktorá ho postupne cez spleť pravidiel, postupov a nariadení každým ďalším krokom vzdáluje od osobnej slobody.

Tvorcovia sa rozhodli pre univerzálnu určený priestor bez bližšieho historicko-geografického určenia. Štúdio DAB využívajú v celej jeho podobe – horizontálne aj vertikálne. Odhalujú technické balkóny, herci sa pohybujú medzi divákmi, hrá sa aj v nedivadelných priestoroch chodby, vstupné dvere či závesy sú aktívnou súčasťou hereckých situácií.

Herecký host Daniel Ratimorský kontruje svojím civilným herectvom zvyšku súboru. V príbehu o ľudoch, ktorí sa v prostredí armády a hrôz vojny vzdávajú svojej slobody pre nepochopiteľné pravidlá. „*Výnimkou je hlavná postava, vojak Yossarian, ktorý hľadá možnosti, ako sa z tejto situácie vymaní.* Sám pritom nereprezentuje hrdinu bez bázne a hany, génia či vyvolenca, ale len celkom obyčajného človeka, ktorý sa pokúša žiť a prežiť bez dogiem, na základe vlastných predstáv a pravidiel,“ hovorí dramaturg Miro Dacho. Predovšetkým mladá generácia nitrianskeho súboru využíva autorom dané bizarné charakteristiky jednotlivých postáv a pretavuje ich do štýlizovaných humorných figúr.

Režisér Ján Luterán využíva slovenské domáce spoločensko-politicke reálie pre zosilnenie apelu na skorumpovanosť mocenskej hierarchie na Slovensku. „*Vybrali sme tento titul, pretože si myslíme, že je svojou témou stále aktuálny. Vojnu, ktorá je nosným motívom Hellerovho románu, sa snažíme rozvíiest aj do vojen, ktoré nie sú reprezentované len bombami a zbraňami, ale sú to vojny, ktoré zažívame každý deň, od korupcie, svojvôle mocipánov, v podoobe vojny vzťahov pri chýbajúcej empatii a morálke. Tie absurdnosti, ktoré Hlava XXII popisuje, sú dosť ľahko prenosné do absurdnosti z dnešných novín,*“ povedal o hre režisér Ján Luterán.

Autor hudby Ján Kružliak ml. využíva muzikalitu hercov a v úzkom prepojení s hravým režijným jazykom Jána Luterána strieľa dramaticosť vojenských pochodov s premyslenými pasažami a capella.

Nie je to len nezmyselnosť vojny, ktorú nekompromisne odhaluje Heller a tvorcovia nitrianskej inscenácie. Pozeráme sa na prospechárstvo jednotlivcov zneužívajúcich vojnu na dosiahnutie vlastných ziskov, smejeme sa a zároveň pláčeme

in all its absurdity and monstrousness, where goals take primacy over values. The human being or rules? Who assumes responsibility for the morality of the ultimate result of bureaucracy? Yossarian fights an impersonal, bizarre entity, who, gradually and through a tangle of rules, procedures and orders, drives him further and further away from personal freedom.

The creators have opted for a universal space without concrete historical or geographic location. They make full use of Studio DAB – in both its horizontal and vertical dimensions. They expose technical balconies, actors move among the audience, perform in the hallway outside the theatre, doors and curtains are actively involved in dramatic situations.

Guest actor Daniel Ratimorský provides a counterpoint to the rest of the crew with his unaffected performance. In a story about people who, amid military service and all kinds of horrors, give up their freedom and instead accept incomprehensible rules. “*The only exception is the protagonist, Captain Yossarian, who looks for a way to extricate himself from the situation. But he does not represent a hero without respect or blame, a genius or chosen one, but rather a very ordinary human being who is trying to live and survive without dogma, to keep with his own vision and rules,*” says dramaturge Miro Dacho.

The young generation in the Nitra actors' crew exploit the author's bizarre formulation of the characters and forge them into stylised humorous figures. Director Ján Luterán avails himself of local Slovak socio-political context to amplify an indictment against the corruption of the Slovak power hierarchy. “*We have chosen this title because we think its theme is still relevant. We try to develop war, which is the principal motif of Heller's novel, into wars that are not necessarily represented by bombs and weapons, namely those wars that we fight each day, from corruption, arrogant power, relationship wars, when empathy and morality are lacking. The absurdities described in Catch-22 can quite easily match the absurdities from today's newspaper,*” the play was described by director Ján Luterán.

Composer Ján Kružliak Jr. makes use of the actors' sense for music and, closely mirroring the playful directorial style of Ján Luterán, alternates between the drama of

nad neschopnosťou veliacich dôstojníkov, triedime bláznov, no predovšetkým celíme násmu strachu (z našej hlavy).

Júlia Rázusová

Ján Luterán (1984) absolvoval odbor divadelná režia na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Počas študijného programu Erasmus v Prahe absolvoval herecký tréning Viewpoints pod vedením americkej režisérky Anne Bogart. Luterán sa zameriava na súčasnú autorskú drámu. Absolventskou inscenáciou *Bola raz jedna trieda* (2010; neskôr VŠMU, neskôr Divadlo Andreja Bagara v Nitre) sa zreteľne zapísal do povedomia divákov i odbornej verejnosti. Renomovaný slovenský divadelný kritik a historik Vladimír Štefko udelil tejto inscenácii cenu Commedia dell' scholarum za inteligentnú recesiu. Luterán spolupracoval s viacerými slovenskými divadlami (Divadlo Andreja Bagara v Nitre, Slovenské komorné divadlo v Martine, Mestské divadlo Žilina, Divadlo Jonáša Záborského v Prešove). Jeho inscenácie pravidelne hostujú na českých a slovenských divadelných festivaloch, na Divadelnej Nitre uviedol inscenácie *Europeana* (2014) a *Veľký zošíť* (2015). V roku 2010 získal Grand Prix festivalu Nová dráma/New Drama za študentskú inscenáciu *projekt.svadba*, v roku 2013 dostal Zvláštnu cenu poroty festivalu Nová dráma/New Drama za inscenáciu *Jánošík 007*.

army marches and elaborate passages of a capella.

It is not just the senselessness of war that Heller and the creators of the production in Nitra uncover so relentlessly. We are looking at the opportunism of individuals who abuse war to their own advantage, we laugh and cry at the commanders' incompetence, classify lunatics by type, but above all, we face our own fear.

Júlia Rázusová

Ján Luterán (1984) graduated in theatre directing from the Academy of Performing Arts in Bratislava. During his Erasmus programme in Prague, he completed the Viewpoints acting course under American director Anne Bogart. Luterán focuses on contemporary original drama. His graduation project *There Was Once a Class* (2010; first Academy of Performing Arts, later Andrej Bagar Theatre in Nitra) roused the attention of audiences and the professional community. Renowned Slovak theatre critic and historian Vladimír Štefko honoured this production with the title 'Commedia dell'scholarum' for intelligent satire. Luterán has worked with a number of Slovak theatres (Andrej Bagar Theatre in Nitra, Slovak Chambre Theatre in Marting, Žilina City Theatre, Jonáš Záborský Theatre in Prešov). His productions regularly appear at Czech and Slovak theatre festivals; at Divadelná Nitra, he has staged *Europeana* (2014) and *The Great Notebook* (2015). In 2010, he earned the Grand Prix from the festival Nová dráma/New Drama for his student play *project.wedding*; in 2013, he received the Special Jury Prize from Nová dráma/New Drama for his production *Jánošík 007*.

Slovenské národné divadlo – Činohra, Bratislava, SLOVENSKO /
Slovak National Theatre – Drama, Bratislava, SLOVAKIA

Bakchantky / The Bacchae

pondelok 30. 9. 2019, 19.30 – 22.00, Divadlo Andreja Bagara v Nitre – Štúdio
jazyk slovenský, anglické titulky, diskusia

Monday 30. 9. 2019, 19:30 – 22:00, Andrej Bagar Theatre in Nitra – Studio
language: Slovak with English surtitles, discussion

rézia / direction: **Rastislav Ballek**

preklad / translation: **Peter Lomnický**

dramaturgia / dramaturgy: **Miro Dacho**

masky, objekty / masks, objects: **Ivan Martinka**

scéna, objekty / set design, objects: **Markéta Plachá**

kostýmy / costumes: **Katarína Holková**

hudba / music: **Marián Lejava**

pohybová spolupráca / movement cooperation: **Petra Fornayová**

osoby a obsadenie / characters and cast: Dionýzos / Dionysus: **Daniel Fischer**,

Pentheus: **Milan Ondrík**, Prvý posol, Druhý posol / First Messenger, Second

Messenger: **Martin Hronský**, Kadmos: **Dušan Jamrich**, Teiresias: **Štefan Bučko**,

Agaué: **Anna Javorková**, Zbor / Choir: **Dominika Kavaschová, Michal Kinik, Michal Noga**

Zápas človeka a boha je v antike vopred prehraným nerovným bojom. V Tébach sa Dionýzovi postaví na odpor nič netušiaci kráľ Pentheus. Tragédia vrcholí synovraždou, ktorú pod vplyvom Dionýza vykoná v nevedomosti Agaué, Pentheova matka. Režisér Ballek a jeho inscenačný tím prinášajú do súčasnej spoločenskej diskusie, okrem iného, tému ananké – akéhosi osudu či nevyhnutnosti, s ktorou sa človek musí počas svojho byтиja vyravnáť. Bakchanálie nesú v sebe odkaz na krajnosť a krízu, či už ide o extatické besnenie motivované náboženstvom, alebo posúvanie zdrojových hraníc pôžitkársky nastavenej spoločnosti. Sme predurčení k zániku?

Inscenácia vo svojom hereckom obsadení ponúka stret dvoch výrazných herectkých generácií Slovenského národného divadla, ako aj hostí. Anna Javorková, Dušan Jamrich, Štefan Bučko prinášajú sofistikovaný prejav a detailnú prácu s náročným textom. Milan Ondrík, Dominika Kavaschová a Daniel Fischer nezaostávajú v originálnej interpretácii textu v pohybo-fyzických kreáciách, mimochodom, ide o nový preklad Petra Lomnického. Hostia Martin Hronský, Michal Noga a Michal Kiník dotvárajú anachronizmus inscenačného uchopenia inscenácie.

Trojica invenčných výtvarníkov – Katarína Holková, Markéta Plachá, Ivan Martinka – prináša svoje silné konceptuálno-scénické videnie a špecifické autorské

In antiquity, the struggle of man against god is an unequal fight doomed to fail from the very outset. In Thebes, Dionysus is opposed by the unsuspecting King Pentheus. The tragedy culminates in suicide, committed unwittingly under Dionysus' influence by Agaué, Pentheus' mother. Director Rastislav Ballek and his creative team bring, among other things, a new theme onto the table of current social discourse: that of *ananké*, a destiny or necessity of sorts, with which the individual has to come to terms during his lifetime. The Bacchanalian orgies contain a reference to extremes and crisis, be it in connection with ecstatic frenzy motivated by religious fanaticism or the shifting limits of value in a hedonistic society. Are we destined to perish?

The cast in this production offers a confrontation between two distinctive generations of actors at the Slovak National Theatre, as well as additional guest appearances. Anna Javorková, Dušan Jamrich, Štefan Bučko bring sophisticated expression and detailed work with a difficult script. Milan Ondrík, Dominika Kavaschová and Daniel Fischer do not lack in original interpretation of the text in physical choreographies – anyway, this is a new translation by Peter Lomnický. Guest actors Martin Hronský, Michal Noga and Michal Kiník complement the anachronism of the stage interpretation.

výtvarné črty. Scéna je vytvorená z panelov, na ktorých sú zobrazené časti z pergamonského oltára. Pergamonský oltár ako symbol mýtickej bitky a víťazstva nad chaosom zobrazuje zápas bohov a gigantov. Scénografickým umiestnením panelov z vnútorej strany do tunela vzniká rafinovaný prechod – časová štrbina, cez ktorú na scénu vstupuje tlak bakchického ošiaľu, aby zbavil človeka jeho sily a sebakontroly. Jednotlivé kostýmy a objekty sa zahrávajú s intelektom, tradíciou, provokujú proporciu a výstrednosťou.

Ako uvádza k hre *Bakchantky* režisér Rastislav Ballek, „*Podstatné je, že symbolicky i fakticky uzatvára mohutné vzopätie gréckeho ducha sugestívnym obrazom pádu do barbarstva, zániku individuality aj polis, mestského štátu, ľudského spoločenstva postaveného na racionalite a mravnosti. Nie som odborník, ale aj laikovi v tomto prípade udrie do očí to, čo hra takmer sadisticky opisuje: náhly, desivý, nedôstojný a nepochopiteľný úpadok indivídua, rodiny a štátu. Prícom príčinou toho všetkého je pôsobenie akéhosi nového boha, Dionýza, ktorý je, zhodou okolností, aj mýtickej pôvodcom divadla ako takého.*“ Dramaturg Miroslav Dacho dopĺňa: „*Je to tretie uvedenie Bakchantiek na Slovensku, tie predošlé inscenácie boli skôr voľným spracovaním na tieto motívy, používali iné preklady, pretože slovenský doposiaľ neexistoval a vznikol na objednávku Činohry Slovenského národného divadla. Bakchantky sú hrou, ktorá polemizuje medzi veľmi racionálnym, pragmatickým uvažovaním a uvažovaním emocionálnym, hedonistickým. To, ako riadiť spoločnosť, či slobodomyselným až anarchistickým spôsobom alebo strikným pragmatickým, možno až krutým alebo tyranským, to je základná téma, ktorú hra nastoľuje.*“

Ak sa človek podľa súčasnej psychológie správa nekonzistentne, práve antický človek s ohraničeniami svojho správania, konania a vôle ponúka výrazné podnety pre uvažovanie o našej vlastnej existencii a o slobode. A v neposlednom rade krvavá brutalita a krutosť tragédie zobrazovanej v divadle má pre diváka ešte stále katarzný účinok. „*Najlepším spôsobom, ako zrelaxovať a vyprázdníť si hlavu alebo sa aj zabaviť, je pozrieť si štavnatú tragédiu plnú ľudského neštastia a utrpenia. Vždy sa čudujem, že to niekomu prípadá ako paradox,*“ hovorí režisér Rastislav Ballek.

Júlia Rázusová

Three ingenious visual artists – Katarína Holková, Markéta Plachá, Ivan Martíka – bring their distinctive conceptual-scenic vision and peculiar stylistic nuance. The set is made up of panels depicting parts of the Pergamon Altar. The Altar, as a symbol of the mythical fight against and victory over chaos, portrays the struggle of the Gods and the Giants. Arranging the panels in the form of a tunnel creates a clever passage – a rift in time that serves as a conduit onto stage for the powers of the Bacchanalian craze, in order to strip the human being of his strength and self-control. The costumes and set pieces play with the intellect, tradition, and provoke by their proportions and eccentricity.

As director Radislav Ballek has said about the play: “*The important thing is that it, symbolically and in fact, concludes the monumental effort of the Greek spirit with a suggestive image of a fall into barbarism, the downfall of individuality and the polis, the city-state, of human society built on reason and morality. I am no expert, but even a layman will be struck by what the play describes, almost sadistically: a sudden, terrifying, undignified and incomprehensible decline of the individual, family and state. The cause of all this is the influence of some new god, Dionysus, who – as it happens to be – is also the mythical progenitor of theatre as such.*” Dramaturge Miroslav Dacho adds: “*This is the third production of The Bacchae in Slovakia, the previous ones were more or less loose interpretations of the original, they used different translations, because a Slovak version had not existed and was only commissioned now by the Drama of the Slovak National Theatre. The Bacchae is a polemic about rationality and pragmatism on the one hand and emotion and hedonism on the other. A polemic about the right way to govern society, an open-minded to borderline anarchist way or a strictly pragmatic, almost cruel or tyrannical, that is the principal theme posed by the play.*”

If man today acts inconsistently in the eyes of contemporary psychology, it is precisely the man of Antiquity and the limits imposed on his behaviour, action and will that offers an important impetus for reflecting on our own existence and freedom. And last but not least, gory brutality and the cruelty of tragedy portrayed in a theatre hall still holds cathartic potential for the audience. “*The best way to relax and clear*

Rastislav Ballek (1971) vyštudoval filozofiu a sociológiu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, neskôr absolvoval odbor divadelná rézia na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Pôsobil ako režisér vo viacerých významných divadlách na Slovensku i v Českej republike. V Mestskom divadle Žilina zastával v rokoch 2003–2008 post uměleckého šéfa. V Divadle Aréna vytvoril kultovú autorskú inscenáciu *Tiso* (Divadelná Nitra 2005) a režíroval inscenácie *Kukura* (Divadelná Nitra 2012), *Holokaust* (Divadelná Nitra 2013) či *Rosmersholm* (2013). V Operе Slovenského národného divadla režíroval vo svetovej premiére komornú operu Martina Burlasa *Kóma* (2007). Inscenácie a divadelné projekty Rastislava Balleka pravidelne hostujú na domácich a zahraničných medzinárodných festivaloch (Divadlo v Plzni, Sterijino pozorje v srbskom Novom sade, Nová dráma Bratislava, Divadelná Nitra, festival Eurokaz v Záhrebe, Expo 2000 v Hannoveri). Ballek bol dvakrát nominovaný na cenu za najlepšiu rézie v ankete Dosky. Cenu Dosky za najlepšiu inscenáciu sezóny 2004/2005 získala inscenácia *Tiso*, ktorú uviedlo divadlo Aréna podľa scenára a v réžii R. Balleka. V roku 2017 získal Cenu Stana Radiča za Objav roka na festivale Kremnické gagy za inscenáciu *Ekonómia dobra a zla* a jeho inscenácia *Princípy newspeaku* získala Cenu Počin [Poučn] na festivale KioSK 2017 za svetelný dizajn.

your mind or even to have fun is to watch a juicy tragedy filled with human misfortune and suffering. I am always surprised when someone thinks this is a paradox," says director Rastislav Ballek.

Júlia Rázusová

Rastislav Ballek (1971) studied philosophy and sociology at the Faculty of Arts of the Comenius University in Bratislava, later also graduated in theatre directing from the Academy of Performing Arts in Bratislava. He has directed at several acclaimed theatres in Slovakia and the Czech Republic. In 2003–2008, he was artistic director at the Žilina City Theatre. He authored the cult original production *Tiso* at Aréna Theatre (Divadelná Nitra 2015) and directed *Kukura* (Divadelná Nitra 2012), *The Holocaust* (Divadelná Nitra 2013) or *Rosmersholm* (2013). At the Opera of the Slovak National Theatre, he directed the world premiere of Martin Burlas' chamber opera *Coma* (2007). Ballek's productions and theatrical projects regularly appear at local and international theatre festivals (Plzeň Theatre, Sterijino pozorje in Novy sad, Serbia, New Drama Bratislava, Divadelná Nitra, Eurokaz Festival in Zagreb, Expo 2000 in Hannover). Ballek is twice-nominee for Best Direction in the Dosky annual critics survey. He earned Dosky for Best Production of the Season 2004/2005 with *Tiso*, written for and directed at Aréna Theatre. In 2017, he received the Stano Radič Prize for Discovery of the Year at the festival Kremnické GAGY for *The Economy of Good and Evil*, and his production *The Principles of Newspeak* earned the title 'Počin [Poučn]' at KioSK Festival 2017 for lighting design.

Prešovské národné divadlo, Prešov, SLOVENSKO /
Prešov National Theatre, Prešov, SLOVAKIA

Umberto Eco, Peter Brajerčík, Júlia Rázusová

Moral Insanity

utorok 1.10.2019, 17:00–18:00, 21:30–22:30, Staré divadlo – Tatra
jazyk slovenský, anglické titulky, po 1. predstavení diskusia

Tuesday 1.10.2019, 17:00–18:00, 21:30–22:30, Karol Spišák Old Theatre – Studio Tatra
language: Slovak with English surtitles, after 1st performance discussion

text / text: **Umberto Eco, Peter Brajerčík**

réžia a scénický koncept / direction and stage concept: **Júlia Rázusová**

hudba a priestorový hudobný koncept / music and space musical concept:

Martin Husovský

scénografická a kostýmová spolupráca / cooperation with set design and costumes:

Diana Strauszová

výroba scény / scene creation: **Lenka Kucháreková**

svetelný dizajn / light design: **Lukáš Katuščák**

produkcia / production: **Linda Durkáčová**

účinkuje / cast: **Peter Brajerčík**

Prešovské národné divadlo vzniklo na jeseň 2013 a už svojím názvom, doplneným o slogan „Prešov, good place to die“, jasne definovalo, že medzi jeho charakteristické črty budú patriť sebairónia, lokálny kontext a snaha nebrať sa zbytočne vážne. Jeho zakladatelky, dramaturgička a dramatička Michaela Zakuťanská a režisérka Júlia Rázusová, sa čerstvo po ukončení štúdia na Divadelnej fakulte zachovali netradične. Primárnu snahou drívnej väčšiny absolventov (nielen) Vysokej školy muzických umení bolo aj je hlavne sa udržať v Bratislave. Ony nielenže z hlavného mesta dobrovoľne odišli, ale ešte sa aj vrátili do rodného Prešova. Ten je súčasťou krajského mestom, má silnú divadelnú tradíciu aj súčasnosť, ale na centralizovanom Slovensku je príliš vzdialený od hlavného mesta.

Tvorba malého nezávislého divadla rezonovala od prvej premiéry v celoslovenskom kontexte, čo dokazuje aj viacerocené ocenenia a účinkovanie na festivalových prehliadkach. Aktuálne posledným je ocenenie Grand Prix Nová dráma/New drama 2019, ktorú divadlo získalo práve za inscenáciu *Moral Insanity*.

Na pôdoryse románu Umberta Eca *Pražský cintorín*, ktorý reflekтуje povery a myty konca devätnásťteho storočia, vytvorila Rázusová s Brajerčíkom na slovenské pomery veľmi vydarený text. *Moral Insanity* je totiž výpovedou muža stojaceho

The Prešov National Theatre was established in autumn of 2013, and its very name, coupled with the slogan “Prešov, a good place to die”, clearly suggests that its defining traits will include self-irony, local context and an effort not to take oneself too seriously. Its founders, dramaturge and playwright Michaela Zakuťanská and director Júlia Rázusová, chose an unusual path when they were fresh out of theatre school. The primary aim of most graduates (not only) of the Academy of Performing Arts was and remains to stay in Bratislava at all costs. The two not only left the capital of their own accord but even returned to their hometown of Prešov. While it is a regional city that enjoys a strong theatrical tradition, it is much too far from the capital in a country as centralized as Slovakia.

The work of this small, independent theatre resonated in the Czechoslovak context from the first première on, and this is confirmed by a handful of awards and performances at festival exhibits. The most recent is the Grand Prix from the Nová drama/New Drama Festival 2019, which the theatre earned for their play *Moral Insanity*.

Against the blueprint of Umberto Eco's *Prague Cemetery*, a work reflecting on the legends and myths of the late 19th century, Rázusová and Brajerčík created an exceptionally well-written play for Slovak

uprostred poľa plného kapustných hláv. Muža, ktorý chce mať a má v živote jasno. Žiadna tekutá modernita, žiadne komplikované odpovede. Jeho svet je definovaný priestorom, ktorý si ohraničil, v ktorom platia jeho pravidlá, a všetci, ktorí sa tento priestor rozhodnú narušíť, to určite robia z ambíciou mu ublížiť. Jeho svet predsa má byť homogénny. Inakosť znamená ohrozenie.

Ecole myty a povery, ktoré sa tu transformovali do hoaxov, urbánnych legied a konšpiračných teórií, sú prezentované bez zbytočného moralizátorstva zo strany tvorcov či ich snahy nasilu poučovať. Napok, s veľkou dávkou humoru predstavujú svet, z ktorého postupne čoraz väčšimi mrazi. Je až neuveriteľné, ako v roku 2019 stále platí, že naratív zákerného židovského bankára, ktorý chystá sprisahanie proti národu, je stále živý. A živý nie kdesi na okraji spoločnosti, ale v slovníku predsedov vlád krajín Európskej únie. Je pritom jedno, či tento premiér reprezentuje v medzinárodnom kontexte Európsku ľudovú stranu (Viktor Orbán), Progresívnu alianciu Socialistov a demokratov (Róbert Fico) alebo Alianciu liberálov a demokratov pre Európu (Andrej Babiš).

Moral Insanity však nie je len o znepokojujúcim obsahu. Možno nie tak evidentne ako v iných Rázusovej dielach, no aj tu sa prejavuje, že naše divadlo nemalo vo svojej história veľa tvorcov, ktorí by vnímali v činohernom divadle založenom na slove úlohu hercovho tela ako vyjadrovacieho prostriedku tak intenzívne ako tátorežisérka. Herecký výkon Petra Brajerčíka predstavuje jeden z najzásadnejších momentov (minimálne) uplynulej sezóny v našich nezávislých i kamenných divadlech. Pod vedením režisérky Rázusovej podáva predstaviteľ stále ešte najmladšej hereckej generácie výnimcočnú kombináciu filozofického uchopenia textu, racionálnej práce s výrazovým detailom a narábania s emocionalitou hereckého výrazu. Od úvodu, v ktorom koncentruje všetko vnútorné napätie a nepokoj do jedného, v podstate statického bodu na javisku, ktorý predstavuje jeho telo, až po explóziu šialenstva pohlcujúcú celý hrací priestor v závere.

Inscenácia, na ktorej výbere sa podieľala *Divácka programová rada* medzinárodného projektu Asociácie Divadelná Nitra *Be SpectACTive!* (a je teda, ako býva na festivale zvykom, zaradená mimo kurátorského

standards. *Moral Insanity* is the testimony of a man standing in the middle of a cabbage field. A man who wants to be and is clear about life. No liquid modernity, no complex answers. His world is defined by the space he has fenced in, where his rules apply, and anyone who comes to encroach on it certainly comes to harm. His world, after all, is supposed to be homogenous. Difference equals threat.

Eco's myths and legends, which figure here as hoaxes, urban legends and conspiracy theories, are presented without the creators indulging in undue moralization or preachiness. On the contrary, they rely on a good dose of humour to present a world that makes our hair stand increasingly on end. It is almost unbelievable how, in 2019, the narrative of a malicious Jewish banker plotting against the nation is still alive. It is alive – not somewhere on the margins of society – but in the daily vocabulary of European prime ministers. It makes no difference whether the prime minister at stake represents the European People's Party (Viktor Orbán), the Progressive Alliance of Socialists and Democrats (Róbert Fico) or the Alliance of Liberals and Democrats for Europe (Andrej Babiš) in the international context.

However, *Moral Insanity* is not only about its disturbing subject matter. Perhaps not as conspicuously as in Rázusová's other works, but here too, one feels that Slovak theatre has not seen many creators in its history who would understand the role of the actor's body in drama based on the spoken word as intensely as this director. Peter Brajerčík's performance represents one of the cardinal moments (at least) of the past season in both independent and traditional theatres. Under Rázusová's guidance, the actor – still a member of the youngest actors' generation – displays an exceptional combination of a philosophical grasp of the text, rational work with expressive detail and skill at controlling the emotionality of his performance. From the introduction, where he focuses all internal tension and unrest into one, essentially static point on stage – his body, to the explosion of madness that engulfs the whole dramatic space in the end.

The production, which was co-selected by the *Audience Programme Board* of Association Divadelná Nitra's international project *Be SpectACTive!* (and, for this

výberu), reprezentuje len úzky výsek tvorby kurátorky slovenského programu festivalu Divadelná Nitra. Nemožno ju ani označiť za typickú pre doterajšiu tvorbu Prešovského národného divadla. Absentujú prešovské reálne. Predchádzajúce inscenácie sa, navyše, zameriavalí skôr na súkromnejšie príbehy. Rozhodne je to však výsek, ktorý svojím významom predstavuje mimoriadny moment divadelnej sezóny 2018/2019 na slovenských javiskách.

Miro Zwiefelhofer

Júlia Rázusová (1982) je absolventkou Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v odboore estetika – slovenský jazyk a literatúra a Vysokej školy múzických umení v Bratislave, odbor divadelná rézia a dramaturgia. Jej režijný rukopis je charakteristický prvками fyzického a experimentálneho divadla. V roku 2009 absolvovala študijný pobyt na Rose Bruford College v Londýne zameraný na fyzické divadlo. Od roku 2013 je umeleckou riaditeľkou nezávislého Prešovského národného divadla (PND), ktoré založila spolu s dramaturgičkou Michaelou Zakuťanskou. Pracovala ako režisérka v rámci medzinárodného projektu Platforma 11+ a spolupracuje s väčšinou slovenských divadiel, napr. Astorka Korzo '90, Divadlo Andreja Bagara v Nitre, Divadlo Alexandra Duchnoviča v Prešove, Slovenské národné divadlo, Štátne divadlo v Košiciach, Divadlo J. G. Tajovského vo Zvolene, Mestské divadlo Žilina a iné. Je držiteľkou ocenenia Dosky 2018 za najlepšiu réžiu sezóny – inscenácia hry Joëla Pommerata *Znovuzjednotenie Kóreí* (Štátne divadlo Košice, účinkovanie na MF Divadelná Nitra 2018). S inscenáciou Prešovského národného divadla *Moral Insanity* získala Grand Prix festivalu Nová dráma/New Drama 2019.

reason, is not included in the curatorial selection), represents no more than an excerpt from the work of the curator of Divadelná Nitra's Slovak programme section. It cannot be described as a typical work by the Prešov National Theatre either. The references to Prešov are missing. Previous productions have, moreover, mostly focused on more private stories. But it is certainly an excerpt whose significance presents a defining moment of the 2018/2019 season in Slovakia.

Miro Zwiefelhofer

Júlia Rázusová (1982) graduated in aesthetics and Slovak language and literature from the Faculty of Arts of the Prešov University and in theatre directing and dramaturgy from the Academy of Performing Arts in Bratislava. Her directorial style is characterised by elements of physical and experimental theatre. In 2009, she completed a course on physical theatre at Rose Bruford College, London. Since 2013, she is artistic director of the independent Prešov National Theatre, which she co-founded with dramaturge Michaela Zakuťanská. She was a director in the international project Platforma 11+ and has collaborated with most theatres in Slovakia, for instance Astorka Korzo '90, Andrej Bagar Theatre in Nitra, Alexander Duchnovič Theatre in Prešov, the Slovak National Theatre, the State Theatre Košice, J. G. Tajovský Theatre in Zvolen, Žilina City Theatre and others. She earned the Dosky 2018 award for Best Direction of the Season with her production of Joël Pommerat's *The Reunification of the Two Koreas* (State Theatre Košice, staged at Divadelná Nitra 2018). Her play *Moral Insanity*, produced at the Prešov National Theatre, earned her the Grand Prix at the Nová dráma/New Drama Festival 2019.

Med a prach, SLOVENSKO / Honey and Dust, SLOVAKIA

eu.genus

utorok 1. 10. 2019, 19.00–20.30, Divadlo Andreja Bagara v Nitre – Veľká sála, hodinu pred a polhodinu po predstavení – scéna prístupná pre divákov na prehliadku ateliéru tvorcov slovenský a iné jazyky, anglický preklad k dispozícii

Tuesday 1.10.2019, 19:00–20:30, Andrej Bagar Theatre in Nitra – Great Hall, one hour before and half an hour after the performance – a scene accessible to viewers to tour the creators' atelier

language: Slovak and other, English translation available

libreto, réžia / libretto, direction: **Andrej Kalinka**

dramaturgia, asistent rézie / dramaturgy, director's assistant: **Milan Kozánek**

sochy, maľby, inštalácie / sculptures, paintings, installations: **Juraj Poliak**,

Andrej Kalinka

hudba / music: **T. L. de Victoria, J. Arcadelt, P. I. Čajkovskij, J. Dowland, A. Kalinka,**

gruzínske ľudové piesne / Georgian folk songs

performeri a spolutvorcovia / performers, co-creators: **Zebastián Mente Maligna,**

Lívia Balážová, Daniel Raček, Ján Morávek, Juraj Poliak, Andrej Kalinka

Andrej Kalinka vo voľnom zoskupení Med a prach združuje performerov, autorov, interpretov z oblasti výtvarného umenia, divadla a hudby. Kontinuálne na Slovensku vytvárajú interdisciplinárne diela na pomedzí performancií, divadelných predstavení, koncertov či inštalácií. Prezentácia ich tvorby nie je viazaná len na divadelný priestor, ale odkrýva a využíva genius loci galérií, industriálnych hál, koncertných sál a pod.

„Najbližšie k tomu má asi výraz komplementárne umenie. Nie je to celkom tak, že by sme sa čisto divadelným výrazom vyhýbali, ide skôr o to, že naše diela nie je možné označiť ako výhradne divadelné. Je to rovnako autonómne výtvarné alebo hudobné umenie. Dobrý rod má množstvo línii, tematicky aj z hľadiska formy. No vo všeobecnosti sa od začiatku do konca zaoberáme pre nás zaujímavou, náročnou a pravdepodobne nezodpovedateľnou otázkou – kto je človek?“

Skúmať človeka vytrhnutého z kontextu, v ktorom žije, je takmer nepredstaviteľné. V súčasnosti, keď je diskutovaná téma primingu, podľa ktorého naše správanie, dojmy, sociálne usudzovanie ovplyvňujú a manipulujú stimuly z vonkajšieho prostredia, je namiestne opäť sa pokúsiť zodpovedať si otázku: Čo nás formuje? Výchova, genetika alebo prostredie? Genetika a biológia sa v inscenácii eu.genus pretavujú do divadla cez rodokmene autorov a tvorcov. Režisér spoločne s dramaturgom Milantom Kozánkom skúmajú tému vplyvu génov na

Andrej Kalinka vo voľnom zoskupení Med a prach združuje performerov, autorov, interpretov z oblasti výtvarného umenia, divadla a hudby. Kontinuálne na Slovensku vytvárajú interdisciplinárne diela na pomedzí performancií, divadelných predstavení, koncertov či inštalácií. Prezentácia ich tvorby nie je viazaná len na divadelný priestor, ale odkrýva a využíva genius loci galérií, industriálnych hál, koncertných sál a pod.

“The closest you'll get is probably calling it 'complementary art'. It's not the case that we avoid purely theatrical means, it's more about the fact that our works cannot be labelled purely theatrical. It is equally autonomously visual art or music. 'Good Lineage' involves a number of different axes, both thematic and formal. But overall, from beginning to end, we try to deal with the interesting, difficult and probably unanswerable question – who is the human being?”

Examining the human being outside the context he or she inhabits is almost unimaginable. At present, when the idea of priming has gained traction – according to which our behaviour, impressions and social judgements are influenced and manipulated by outside stimuli – we should once again ask: What forms us? Upbringing, genetics or the social setting? In eu.genus, genetics and biology

našu prítomnosť s nadhľadom a jemným humorom. Prinášajú introspekcii autorov, kde každý z nich prekračuje limity svojho odboru, aby sa stal súčasťou pôsobivých filozofických inštalácií a živých obrazov. Napríklad, výtvarník Juraj Poliak nielen vytvára sochársku hmotu na javisku, ale je aj prítomným kurátorom veľmi osobnej, na scéne naaranžovanej výstavy pod názvom *Hľadanie tváre Karola Šmehyla*, fyzicky a hlasovo sa zapája do konaní na javisku a pod.

Divácky zážitok prehľbuje komunikácia tvorcov s publikom prostredníctvom prehovorov adresovaných publiku a nenásilná interakcia. Divák sa môže v úvode a na konci voľne prechádzať po priestore a komunikovať s tvorcami. Ocitá sa na otvorenej skúške medzi procesom nápadu, stretnutia sa s materiálom a bytím v priestore. Proces a premena. Každý má v zdaniu chosť svoju úlohu. Andrej Kalinka, ktorý je režisérom predstavenia a zároveň autorom libreta, sa v úvode inscenácie prihovára divákom. Ján Morávek pracuje s výtvarno-hudobnou inštaláciou kazetových nahrávok. Daniel Raček predvádza fyzickú etudu s balom linolea a svojím pohybom v priestore vytvára prepojenia s ostatnými postavami. Všetci aktéri skúšajú Čajkovského skladby, zaznie tvorka Tomáša Luis de Victoria či gruzínske ľudové skladby. Tanečníci Zebastián Mente Maligna a Lívia Balážová vytvárajú interaktívne fyzické podobenstvá na hranici fyzických limitov. Autori tohto netradičného diela sa hlásia k neoklasicizmu, ktorý kladie dôraz na intelekt, na prísne vyváženú formu, a to všetko tvorí svojrázny tvar umenieckého diela. Práve pohľad do minulosti v hudobnej dramaturgii či v intímnom návrate do vlastnej minulosti nám ukazuje základné rysy osudu človeka vo svete. Svojím slobodným prístupom k tvorbe odhalujú rôzne fázy a štádiá vzniku umenieckého diela. Priznaním priestorových pravidiel či pokusov nám ponúkajú novú divácku optiku. Inscenáciu rámcuje nácvik hudobnej skladby – vznik, zrod nového diela. „*A napokon, samozrejme, smrť. Toto je pohyb medzi tým všetkým. Medzi vedou a poéziou. Informáciou a symbolom či zdaniu chaosom a nečakanou krásou. Toto je cesta k soche. Neustála premena, neustále rozhodnutia. Toto je naša otázka – čo je to dobrý rod?*“ hovorí Andrej Kalinka.

Júlia Rázusová

are transformed into theatre through the authors' and creators' family trees. The director and dramaturge Milan Kozánek explore the theme of the influence of genes on our present constitution impartially and with a subtle dose of humour. They present the author's introspections, where each oversteps the limits of his familiar field, in order to become part of impressive philosophical installations and live scenes. For instance, artist Juraj Poliak does not just create a work of sculpture in the theatre hall, he is also the present curator of a very personal exhibition held on stage under the title *Finding the Face of Karol Šmehyl*, joins the performance physically and with his voice, and so on.

The experience is deepened by the actors' communicating with the audience by means of addresses and unforced interaction. During the introduction and at the end of the performance, the audience can freely walk around the space and talk to the creators. They find themselves at an open rehearsal between the process of an idea, an encounter with the material and presence in a space. Process and transformation. In apparent chaos, each has his particular role. Andrej Kalinka, who is the director of the production and also authored the libretto, addresses the audience at the beginning of the performance. Ján Morávek works with a visual-musical installation of tape recordings. Daniel Raček performs a physical etude with a roll of linoleum and establishes connections with the other characters through movement. The whole cast try out some of Tchaikovsky's compositions, we hear the music of Tomás Luis de Victoria and Georgian folk songs. Dancers Zebastián Mente Maligna and Lívia Balážová create interactive physical parables on the limits of bodily capacity.

The authors of this unusual piece subscribe to neo-Classicism, which emphasises intellect, highly balanced form, and all this contributes to the peculiar shape of the artwork. It is precisely retrospective – in terms of musical dramaturgy or in an intimate return to one's own past – that discloses the basic features of human being in the world. With their free approach to creation, they uncover the various phases and stages of an artwork's creation. By openly admitting to the rules of space or trial and error,

Andrej Kalinka (1978) začína v roku 1993 ako hudobník v undergroundových a jazzových skupinách. Vyštudoval klasickú hudbu na Konzervatóriu v Žiline, odbor dirigovanie a kompozícia. Od roku 1996 začal spolupracovať s rôznymi divadelnými a hudobnými telesami najprv ako skladateľ, neskôr aj ako libretista a napokon ako režisér. S Jurajom Poliakom, Ivanom Martinkom a Michalom Mikulášom tvoria autorské zoskupenie Med a prach, ktoré spája výtvarné umenie, divadlo a hudbu v dielach na pomedzí performance, divadelných predstavení, koncertov a inštalácií. Spolupracoval s mnohými divadlami a tanecnými súbormi na Slovensku, v Poľsku, v Maďarsku a v Českej republike. Viaceré diela zoskupenia Med a prach získali ocenenia: *Epos* (Cena bratislavského diváka na festivale Nová dráma 2012, nominácia na Dosky 2011 za hudbu), *Bartimejove pašie* (Cena Hašterica na festivale Bábková Žilina 2013 za tvorivý čin v oblasti bábkového divadla), *Naozaj alebo O chlapcovi, ktorý kreslil* (Cena za najoriginálnejšie predstavenie na festivale Harmony World Puppet Carnival v Thajskej), *Domov Eros Viera* (nominácia na cenu Dosky 2014 za hudbu, uvedené na Divadelnej Nitre 2015).

they offer us a new spectatorial optic. The play's overall structure is that of a musical rehearsal – the creation, birth of a new artwork. "And ultimately, of course, death. It is the movement between all these. Between science and poetry. Information and symbol or apparent chaos and unexpected beauty. This is the way to the sculpture. Continuous transformation, continuous decisions. This is our question – what is good lineage?" says Andrej Kalinka.

Júlia Rázusová

Andrej Kalinka (1978) began his career in 1993 as an underground and jazz musician. Studied classical music at the Žilina Conservatory, specializing in conducting and composition. In 1996, he began collaborating with various theatre and music collectives, first as a composer, later as a librettist and finally as a director. Together with Juraj Poliak, Ivan Martinka and Michal Mikuláš, they form the artists group Med a prach (Honey and Dust), combining fine art, theatre and music in productions that move on the boundary of performance, theatre, concert and installation. He has collaborated with numerous theatre and dance collectives in Slovakia, Poland, Hungary and the Czech Republic. Several works by Med a prach have earned awards: *Epos* (Bratislava Audience Prize at New Drama 2012, shortlisted for Dosky 2011 for Best Music), *Bartimaeus Passion* (Hašterica Prize at the Žilina Puppeteering Festival 2013 for creative achievement in puppet theatre), *Really or A Boy Who Drew* (Best Original Puppet Performance at the Harmony World Puppet Carnival in Thailand), *Home Eros Faith* (shortlisted for Dosky 2014 for Best Music, staged at Divadelná Nitra 2015).

Medzinárodný festival
International Theatre Festival

FESTIVAL
THEATRE
FESTIVAL

SZIA
MAFIA

60

SOVĚT ROD SMERU
PLATINUM

6)

ZA ZRADU
JE ŠIBENICA

SVINE
PÓJDU DO KLOBÁSY

SPRIEVODNÝ PROGRAM / ACCOMPANYING PROGRAMME

FESTIVAL DEŤOM / FESTIVAL FOR CHILDREN

Piatok / Friday 27.9.2019

Piatok / Friday 27.9.2019, 8.30–09.30,
11.00–12.00, sobota / Saturday

28.9.2019, 16.00–17.00, Staré divadlo
Karola Spišáka v Nitre, Tatra / Karol
Spišák Old Theatre in Nitra, Tatra

Príbehy stien,

o predstavení pozri str. 36–39

Stories of Walls,

about the production, see page 36–39

9.00–14.00, KOS:

Divadelný ostrov v KOS:

divadelné predstavenia pre deti

Theatre Island in KOS –

theatre performances for children:

13.30–14.00, KOS: **Eco,**

autor a rézia / author and direction:

Peter Pavlík. Literárno-dramatický odbor
pri ZUŠ, Malacky/ Arts Elementary
School, Malacky

Autorské spracovanie básní Milana Rúfusa
Tomuto svetu. Ako hovorí režisér, „Mám
slobodnú ruku v tvorbe, takže môžeme
s deťmi experimentovať.“

Author staging of poems by Milan Rúfus
named *To This World*. As the director says,
„I have a free hand in creation so we can
experiment with children.“

8.30–9.30, KOS:

Pod nebom plným hviezd /

Under the sky full of stars,

scenár a rézia / script and direction:
Zuzana Šemeláková, DS pri Tralaškole
v Nitre / theatre company at Tralaškola
school in Nitra

Inscenácia *Pod nebom plným hviezd* je
fikciou príbehu siedmich tínedžerov, ktorí
prežijú tri mesiace na opustenom ostro-
ve. Predstavenie tvoria vypäté situácie,
ktoré preverujú mentálnu silu stroskotan-
cov. V príbehu plnom emócií a intímnych
dialogov bojujú o prežitie a učia sa byť
súdržní. Keď' more jedného dňa vyplaví
dieťa, prichádza s ním nádej...

The production *Under a Star-Filled Sky*
presents a fiction imagined by seven

teenagers who live for three months on
an abandoned island. A play is composed
of tense situations that prove the cast-
away's strength of mind. In a story filled
with emotion and intimate dialogues, they
fight for survival and learn to cooperate.
When, one day, the sea washes up a child,
it is a sign of hope...

10.30 – 11.15

Les obesených lišok /

The Forest of the Hanged Foxes

rézia / directed by Marica Šišková
DS EFTROJKA pri ZUŠ J. Rosinského v Nitre / Arts Elementary School J. Rosinský in Nitra (od 13 rokov / for ages 13+) Adaptácia románu fínskeho autora Arto Paasilinna z laponských pustatín, ktorá je plná na-
päťia a čierneho humoru, ale aj oslavou odvahy a slobodomyselnosti. Súbor prízvo aktualizoval na súčasné slovenské reálie. Adaptation of the novel by Finnish au-
thor Arto Paasilinna of wasteland Lap-
land, which is full of tension and black
humor, but also a celebration of courage
and large-mindedness. The company up-
dated prose into Slovak reality.

Sobota / Saturday 28.9.2019

14.00–16.00, Námestie / Square:

RÚRYing – workshop stavania objektov,
vedenie: Elena Kárová. Projekt Darujem
ti tulipán / **TUBEing** – workshop stavania
objektov, leading: Elena Kárová. A Tulip
for You Project

14.30–15.30, 16.30–17.30, Námestie,

Zóna radostí / Square, Zone of Joy:

Bubácka rozprávka. Bábkové divadlo na
Rázcestí Banská Bystrica, rézia:
Iva (Ne)bojsaňa

The Bugaboo Tale. Puppet Theatre At the
Crossroads Banská Bystrica, directed by
Iva (Ne)bojsaňa

Protistrašidelná rozprávka pre malých a veľ-
kých, čo sa (ne)boja. Humorne ladená hra
pre najmenších o tom, ako sa z bojazlivej
Marušky stala odvážna baba Rambabucha
A story against spooks for the young
and old who are (not) afraid. A humorous
play for children about the way scaredy-
-pants Marushka becomes the brave girl
Rambabucha

14.30–17.30, Námestie,
Zóna radostí / Square, Zone of Joy:
Motolino – tvorivé dielne pre deti /
Motolino – workshops for children

15.00–18.00, Námestie,
Zóna radostí / Square, Zone of Joy:
KOS – Rozvíjame a šírime slobodnú amatérsku kultúru – remeslá, divadelné predstavenia, výstava fotografií amatérskych divadiel
KOS – We develop and spread a free amateur culture. traditional crafts, theatre performances, exhibition of photographs from amateur theatres

15.30–16.30, Námestie,
Zóna radostí / Square, Zone of Joy:
Čítanie pre najmenších /
Readings for children

16.00–17.00, Námestie,
Zóna radostí / Square, Zone of Joy:
Holden a my, tí ďalší, inscenácia, režia:
Marica Šišková (Divadelní panteri, pri ZUŠ J. Rosinského v Nitre)

Holden and We, the Others – theatre performance, direction: Marica Šišková (Theatre Panthers at Rosinský Arts Elementary school in Nitra)

Autorský projekt so všetkými úskaliami, starosťami a radosťami, ktoré autorská tvorba ponúka. A čo nové môže ešte povedať k téme generačnej výpovede tátu parťa deciek? Všetok ten chaos, bezradnosť, neistota, drzosť, hlad, hľadanie, strach zo samého seba, nedostatok motivácie, nedostatok sebadôvery, príliš veľa sebadôvery... všetko to už tu bolo. A SLOBODNE.

An original project with all the inevitable pitfalls, worries and joys original projects offer. Can this group of kids have anything new to say about generational testimony? All that chaos, helplessness, uncertainty, rudeness, hunger, searching, fear of oneself, lack of motivation, lack of self-confidence, too much self-confidence... we've already heard this many times over. And FREELY.

18.00–19.00, DAB, Kinečko / Cinema:
MAĽOVANKY – SPIEVANKY – krátke filmy pre deti
PAINTINGS – SONGS – short films for children

19.30–20.00, Námestie / Square:
Balónový sprievod. trasa: Námestie – pešia zóna – Námestie

Balloon Parade. Route: Square – Pedestrian Zone – Square

20.00–21.30, Námestie / Square: ukončenie balónového sprievodu – **Ba-sostroj** – koncert, inštalácia **Balóniky slobody**

End of Balloon Parade, Basostroj, concert, setup of **Balloons of Freedom**

19.30–20.15, Synagóga / Synagogue:
MLADÉ DIVADLO: Nebezpečná hra čiapočky s vlkom. Teáter Komika pri OZ AeRTé – Mestské divadlo Levice, režia: Renata Jurčová (vhodné od 15 rokov) / **YOUNG THEATRE: A Dangerous Game of Red Riding Hood and the Wolf.** Komika Theatre of AeRTé (c.a.) – Levice Theatre, directed by Renata Jurčová (for ages 15+) Multižánrová inscenácia prepája prvky fyzického divadla, filmových dokrútok a živej hudby. Vychádza z rozprávky Červená čiapočka, z textu Uršule Kovalyč Červené topánky, z pôvodného významu príbehu od Charlesa Perraulta a opiera sa o teórie Bruna Bettelheima z knihy *Za tajemstvím pohádekJana Sternaa Martina Selligmana*. Zároveň polemizuje s germánskou rozprávkou Červené črievičky v knihe Ženy, ktoré behali s vlkmi od Clarissy Pinkoly Estés. A multi-genre production combining elements of physical theatre, film sketches and live music. It is based on the classic fairy tale *Little Red Riding Hood*, on Uršula Kovalyč's text *Red Shoes*, on the original meaning of the story by Charles Perrault, incorporating the theories of Bruno Bettelheim's *The Uses of Enchantment*, Jan Stern and Martin Selligman. It also engages in a polemic with the Germanic fairy tale *Red Shoes* published in the book *Women Who Run with the Wolves* by Clarissa Pinkola Estés.

22.30–23.45, Synagóga / Synagogue:
MLADÉ DIVADLO: Za veľkým zošitom. DS DRIM pri ZUŠ J. Rosinského v Nitre, režia: Marica Šišková (vhodné od 13 rokov) /

YOUNG THEATRE: Beyond the Great Notebook. DRIM Company of the J. Rosinský Arts Elementary in Nitra, directed by Marica Šišková (for ages 13+) Inscenácia románu maďarskej autorky Agoty Kristof v naštudovaní mládežníckeho súboru DS DRIM. Príbeh dvoch chlapcov, ktorých matka zavedie k starej mame na dedinu, aby ich uchránila pred nebezpečenstvom vojny.

Namiesto toho však musia čeliť zákernej a bezohľadnej starej mame a po svojom sa vyrovnávajú s novou skutočnosťou.

The production of the novel by the Hungarian author Agota Kristof in the study of the youth ensemble DS DRIM. The story of two boys, whose mother takes to the grandmother's village to protect them from the dangers of war. Instead, they have to face the insidious and reckless grandmother and they are dealing with the new reality in their own way.

Nedeľa / Sunday 29. 9. 2019

13.30–14.00, 17.30–18.00, Námestie, Zóna radosťí / Square, Zone of Joy:
Čítanie pre najmenších /
Reading for Children

14.00–16.30, Námestie / Square:
Detský letecký deň – happening. Skladanie a vypúšťanie Lietadielok slobody
Children's Air Day – happening. Paper Planes of Freedom

14.00–16.00, Námestie / Square:
RÚRYing – workshop stavania objektov, vedenie: Elena Kárová. Projekt Darujem ti tulipán **TUBEing** – workshop stavania objektov, leading: Elena Kárová. A Tulip for You Project

15.00–16.00, DAB, Kinečko / Cinema:
MAĽOVANKY – SPIEVANKY – najlepšie animované krátke filmy pre deti
PAINTINGS – SONGS – the finest children's animated films

16.15–17.15, Námestie, Zóna radosťí / Square, Zone of Joy:
Sofia z predmestia.
Divadlo na hojdačke, réžia: Peter Kočiš
Sofia of the Suburbs. On the Swing Theatre, directed by Peter Kočiš
Nadčasová rozprávka z dnešného sveta. V spolupráci s tvorcami z košického Divadla na Peróne (text a réžia) vznikol autorský príbeh o múdrom dievčatku zo sídliska, ktoré vtipne poukáže na rôzne prešľapy dospelých. Univerzálny príbeh malej Sofie sa snaží naučiť ohľaduplnosti voči ľudom a prírode.

A timeless story from today's world. A collaboration with On the Platform Theatre in Košice (script and direction) resulted in an original story about a smart girl from the block who is quick to point out many

of the adult's shortcomings. A universal story about little Sofia tries to teach us to be kind to people and nature.

18.00–19.00, Námestie /
Festivalový stan / Square, Festival Tent:
Čosi úsmevné, koncert Dana Heribana (+ fotenie a autogramiáda 30')
Something Amusing, concert by Dano Heriban (+ pictures and autographs 30')

20.00–20.30, Synagóga / Synagogue:
MLADÉ DIVADLO: To, čo sme chceli (do-kázali) povedať. súbor JEDNOSMERKA pri ZUŠ Rosinského v Nitre, réžia: Samuel Hornáček (vhodné od 10 rokov)
YOUNG THEATRE: What We Wanted (Managed) To Say. JEDNOSMERKA Company of the J. Rosinský Arts Elementary in Nitra, directed by Samuel Hornáček (for ages 10+)

Ked' som sa ich pýtal, čoho sa najviac boja, úprimne... nečakal som niektoré odpovede, ale ked' sa mi do uší dostali slová ako: „strach z ďalšej vojny, strach, že sa zopakuje minulosť...“ vtedy som si uvedomil, aký odkaz vám spolu s deťmi chceme zanechať.

When I asked what they were most afraid of, honestly... I did not expect some of the answers, but when someone said the words: "fear of another war, fear that the past would repeat..." that is when I realised the message the children and I wanted to relay.

Pondelok / Monday 30. 9. 2019

10.00–12.00, Staré divadlo, Veľká sála / Old Theatre, Hall:
Trója, Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre, autor: Slavka Civáňová, réžia: Peter Oravec
Troy, Karol Spišák Old Theatre in Nitra, author: Slavka Civáňová, directed by Peter Oravec
viac pozri na str 64 / more see on page 64

Utorok / Tuesday 1. 10. 2019

9.00–12.00, Festivalové kinečko na ZŠ /
Festival Cinema, Primary School:
Veľký zlý lišiak a iné príhody – film, 83' (BE, FR), premietanie a workshop. Asociácia slovenských filmových klubov a Filmový kabinet
The Big Bad Fox and Other Stories – film, 83' (BE, FR), screening and workshop. Association of Slovak Film Clubs and Film Cabinet

Vidiek nie je vždy taký pokojný, ako sa zdá, a zvieratá z tejto farmy sú nevyspytateľné: lišiak je mamou pre trojicu kuriatok, zajac sa hrá na bociana, kačka chce byť Santa Clausom. Z iniciatívy Asociácie Divadelná Nitra sa Festivalové kinečko dostáva aj do škôl.

The countryside is not always as peaceful as it seems, and the animals from this farm are unpredictable: the fox is a mother of three chicks, the rabbit plays a crane, the duck wants to be Santa Claus. At the initiative of the Divadelná Nitra Association, the Festival Cinema also gets into schools.

KONCERTY A DIVADLO / CONCERTS, THEATRE

Piatok / Friday 27.9.2019

17.30–18.30, Námestie / Square: otvárací koncert festivalu, skupina **Agi Hlavenková & band** / Opening concert of the Festival: **Agi Hlavenková & band**

20.40–21.40, Námestie, Festivalový stan / Square, *Festival Tent: Život je life / Life is Life* – divadelné predstavenie / theatre performance, tvorivý tím / creative team: Michaela Piesyk, Peter Golian, Matej Feldbauer.

Autorská inscenácia inšpirovaná strhujúcimi životnými udalosťami, Čapkovou *Dášenkou*, Hanksovým *Písacím strojom* a trochu aj Džibránovým *Rozumom do vrecka*. Pretože život je life.

An original play inspired by thrilling life experiences, Čapek's *Dášenka*, Hanks' *Typeewriter* and somewhat also by Gibran's *Pocket Wisdom*. Because life is life.
odkiaľ pochádza tvorivý tím

22.30–24.00, Námestie, Festivalový stan / Square, *Festival Tent: Kiero Grande* – koncert / concert

Sobota / Saturday 28.9.2019

NITRIANSKA BIELA NOC / THE NITRA WHITE NIGHT

18.00–19.15, Námestie / Square: **otvorenie Nitrianskej bielej noci / Opening of the Nitra White Night**. koncert / concert

MLADÉ DIVADLO / YOUNG THEATRE, Synagóga / Synagogue: 19.30–20.15, **Nebezpečná hra čiapočky s vikom / A Dangerous Game of Red Riding Hood and the Wolf**. Teáter Komika pri OZ AeRTé – Mestské divadlo Levice / Town Theatre Levice, rézia / direction: Renata Jurčová (vhodné od 15 rokov / for ages 15+)

22.30–23.45, **Za veľkým zošitom / Beyond the Great Notebook**. DS DRIM pri ZUŠ J. Rosinského v Nitre / DRIM Company of the J. Rosinský Arts Elementary in Nitra, rézia / direction: Marica Šišková (vhodné od 13 rokov / for ages 13+)

20.00–21.30, Námestie / Square: ukončenie balónového sprievodu / end of Balloon Parade – **Basostroj** – koncert / concert

22.30–00.00, Námestie, Festivalový stan / Square, *Festival Tent: Galaxia soul - DJ*

Nedela / Sunday 29.9.2019

15.00–16.00, Námestie / Square: **Marián Slávka** – koncert / concert

MLADÉ DIVADLO / YOUNG THEATRE, Synagóga / Synagogue: 20.00–20.30, **To, čo sme chceli (dokázali) povedať / What we wanted (could) to say**. Súbor JEDNOSMERKA pri ZUŠ Rosinského v Nitre / JEDNOSMERKA company at J. Rosinský Elementary Art School in Nitra, rézia / direction: Samuel Hornáček (vhodné od 10 rokov / for ages 10+).

Ked' som sa ich pýtal, čoho sa najviac boja, úprimne... nečakal som niektoré odpovede, ale ked' sa mi do uší dostali slová ako: „strach z ďalšej vojny, strach, že sa zopakuje minulosť...“ vtedy som si uvedomil, aký odkaz vám spolu s deťmi chceme zanechať. When I asked what they were most afraid of, honestly... I did not expect some of the answers, but when someone said the words: "fear of another war, fear that the

past would repeat..." that is when I realised the message the children and I wanted to relay.

21.00–22.00,
Festivalový stan / Festival Tent:
Príbeh geja, príbeh lesby.

Divadlo NoMantinels
Story of Gay, Story of Lesbian.

NoMantinels Theatre
rézia / direction: Martin Hodoň.

Inscenácia sa snaží prostredníctvom mozaiky príbehov priblížiť rôzne fázy života gejov a lesieb. Coming out slovenskej spoločnosti.

The play uses a mosaic of stories to portray the various phases in the life of gays and lesbians. A coming out of Slovak society.

Pondelok / Monday 30.9.2019

10.00–12.00, Staré divadlo, Sála /
Old Theatre, Hall: **Trója / Troy**
Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre / Karol
Spišák Old Theatre in Nitra
autor / author: Slavka Civáňová, rézia /
direction: Peter Oravec

Veľký epos pre malých aj veľkých divákov rozprávajúci známe príbehy gréckych bájí. Vizuálna a hudobná feeria plná čarov a mytologických bytostí so zapojením detského diváka formou interaktívnej hry. Súčasťou projektu je vzdelávací program Starého divadla pre školy pod názvom TRÓJSKY KÔŇ, ktorý deťom priblíží historický a mytologický kontext príbehu. Uvedie deti do sveta gréckych bájí, Homérových eposov či archeologických objavov.

A great epic that tells the well-known Greek myths, for the young and old alike. A visual and musical fairytale play filled with magic and fantastical creatures that engages the young audience with an interactive game. The project is featuring an educational programme of Old Theatre for schools titled TROJAN HORSE, which will familiarise children with the historical and mythological context of the story. It will lead children into the world of Greek myths, Homer's epics and archaeological discoveries.

19.30–20.30, Synagóga / Synagogue:
MLADÉ DIVADLO / YOUNG THEATRE:
@hilma. koncept / concept: Roman Poliak,
Monika Štolcová.
Hilma af Klint je priekopníčkou umenia abstraktnej obraznosti. Jej dielo však bolo širšej verejnosti dlho neznáme, zatienili

ju mená ako Kandinskij, Malevič a Kupka. Tvorcovia inscenácie sa s pomocou pohybových, slovných a vizuálnych reflexí na jej život a na témy, ktoré ním prechádzajú, snažia komunikovať o otázkach zásadných pre umenie a spoločnosť súčasnosti. A to aj s apelom na postavenie ženy v oboch týchto sférach. Performerka Monika Štolcová a výtvarníčka Sarah Pekarčíková sa neštýlizujú do žiadnych postáv, samy za seba sa spolu s režisérom Romanom Poliakom konfrontujú s odkazom života švédskej maliarky. Ide o akési „otagovanie“ historickej osobnosti do súčasnosti. Zároveň sa tvorcovia zaoberajú otázkami originality, prvenstva a relevancie v umení.

Hilma af Klint was a pioneer of abstract imaginative art. However, her work was long unknown to the wider public, as she was overshadowed by contemporary figures such as Kandinsky, Malevich and Kupka. Through physical, verbal and visual reflections on her life and the themes that permeate it, the creators of this play tackle fundamental questions for contemporary art and society – among other things, by thematising the position of women in both these spheres. Performer Monika Štolcová and artist Sarah Pekarčíková do not play characters, they themselves, as well as director Roman Poliak, confront the legacy of the Swiss painter's life. It is a manner of 'tagging' a historical figure in the present. The creators also take on the questions of originality, novelty and relevance in art.

20.30–22.00, Námestie / Square: **Kúpalisko / The Swimming Pool.**

Nové divadlo / New Theatre,
rézia / direction: Šimon Spišák.
Satirický psychotriлер o piatich „obyčajných“ babách a jednom „neobyčajnom“ chlapovi. Otvorený, neromantický pohľad na odveký mužsko-ženský problém.

Nové divadlo v Nitre založilo v roku 2016 niekoľko dlhoročných významných umeleckých osobností Divadla Karola Spišáka v Nitre. Za svoju činnosť bolo Nové divadlo ohodnotené niekoľkými nomináciami na ceny Dosky. Nakoniec získala cenu Dosky za rok 2017 Lucia Korená za najlepší ženský herecký výkon za postavu Anny Frankovej v inscenácii Anna Franková. Za inscenáciu Kúpalisko získalo Nové divadlo cenu Zlatého gunára v oblasti divadla a kabaretu.

A satirical psychological thriller about five 'ordinary' girls and one 'unordinary' guy.

An open, un-romantic perspective on the perennial male-female problem.

The New Theatre in Nitra was founded in 2016 by several prominent artistic personalities of the Karol Spišák Theatre in Nitra. For its activities, the New Theatre was awarded several nominations for the Deck Awards. In the end, Lucia Korená was awarded the Board for the Best Actress for Anna Frank in the production of Anna Frank. The New Theatre won the Golden Gunnar Award for Theatre and Cabaret for its staging of Swimming Pool.

Utorok / Tuesday 1.10.2019

19.00–20.00, Synagóga / Synagogue:
From Behind Horizons, Indigo – tanečný duet / dance duet. koncept / concept: Gianina Grünig & Roberta Legros Štěpánková

ZAŽI, ZAPOJ SA, VZDELAJ SA / EXPERIENCE, PARTICIPATE, EDUCATE

Piatok / Friday 27.9.2019

9.00–17.00, Synagóga/ Námestie /
Synagogue / Square:
Darujem ti tulipán / A Tulip for You – výtvarný a hudobný workshop pre zrakovou postihnuté deti, deti irackých azylantov a vidiace deti / arts and music workshop for visually impaired children, children of Iraqi asylum seekers and sighted children

14.00–15.00, Námestie / Square:
Bubnovačka s Thierryom Ebamom.
Projekt Darujem ti tulipán
Drumbeat with Thierry Ebam.
A Tulip for You Project

14.00–18.00, Kupecká ul. / Kupecká St.:
Kníhkupecká – podujatie plné literatúry: prednesy, čítania, živá hudba, tvorivé dielne a knihy už od 0,50 €. Na Kupeckej, Literárno-dramatický odbor ZUŠ J. Rosinského

Kníhkupecká – event full of literature: recitals, readings, live music, creative workshops and books from under € 0.50. Pod Vŕškom Antique Store and Café Libresso,

Literature & Drama Department of the J. Rosinský Arts Elementary

15.00–16.00, Námestie / Square:
RÚRYing – workshop stavania objektov, vedenie: Elena Kárová. Projekt Darujem ti tulipán **TUBEing** – workshop of object building, leading: Elena Kárová. A Tulip for You Project

Sobota / Saturday 28.9.2019 **Nedeľa / Sunday 29.9.2019**

13. 00–17.00, Námestie / Square:
empathy BLACK BOX – interaktívny objekt pre vidiacich o nevidiacich. Projekt Darujem ti tulipán **empathy BLACK BOX** – an interactive object for about the blind for the sighted, A Tulip for You Project

14.00–16.00, Námestie / Square:
RÚRYing – workshop stavania objektov, vedenie: Elena Kárová. Projekt Darujem ti tulipán **TUBEing** – workshop stavania objektov, leading: Elena Kárová. A Tulip for You Project

Sobota / Saturday 28.9.2019

10.00–13.00, Kupecká ul. / Kupecká St.:
Blisia Kupecká – komunitný blšíak so živou hudbou, tvorivými dielničkami a separovaním. Na Kupeckej

Flea Market Kupecká – community flea with live music, creative workshops and separation

14.00–16.30, Námestie,
Slobodná zóna / Square, Free Zone:
Komunitné projekty Hideparku Nitra:
Swap oblečenia, eko trh, prednáška, workshop **Community Projects of Hidepark Nitra**, Swap clothes, eco market, lecture, workshop

16.45–17.15, Námestie / Square: **Cyklojazda / Bicycle Ride.** Critical mass, Iniciatíva Rozbicyklujme Nitru / Critical Mass, Nitra Bike Up!

Nedeľa / Sunday 29.9.2019

15.00–16.30, Námestie / Square:
Aj toto je umenie – komentovaná prehliadka po zabudnutom umení, odborné vedenie: Juraj Novák

This Is Art, Too – guided tour round forgotten art, leading: Juraj Novák

Pondelok / Monday 30. 9. 2019

8.00–12.00, Knižnica / Library:

Tak toto neprejde – zážitkový workshop. Post Bellum SK

You Won't Get Away with This – experimental workshop. Post Bellum SK

Utorok / Tuesday 1. 10. 2019

09.00–12.00, Knižnica / Library:

Živá knižnica – príbehy „živých kníh“. rozhovory so „živými knihami“ pre študentov základných a stredných škôl. Amnesty International

Living Library – talks with the “living books” for primary and secondary school students. Amnesty International

Priebežne počas festivalu /

Throughout the Festival:

máj – november 2019, verejné priestranstvá mesta Nitry / May – November 2019, public space of the Town of Nitra

Aj toto je umenie – inštalácia označujúca zabudnuté diela, sochy a budovy vo verejnom priestore. Asociácia Divadelná Nitra, Juraj Novák, Richard E. Pročka /

This Is Art, Too – installations marking forgotten artworks, sculptures and buildings in the public space. Association Divadelná Nitra, Juraj Novák, Richard E. Pročka

12. 9. – 24. 11. 2019

Podoby slobody / Faces of Freedom – medzinárodná výstava vizuálneho umenia a inštalácií vo verejnom priestore od 25 autorov z 13 krajín. Počas DN sú vo verejnom priestore prezentované diela autorov: Martina Chudá (SK), Peter Kalmus (SK), Monika a Bohuš Kubinskí (SK), Stano Masár (SK), Bahia Shehab (LB/EG), Ján Triaška (SK). Nitrianska galéria v spolupráci s Asociáciou Divadelná Nitra

Podoby slobody / Faces of Freedom – an international exhibition of visual art and installations in public space by 25 authors from 13 countries. In public space during DN are presented the works of authors: Martina Chudá (SK), Peter Kalmus (SK), Monika & Bohuš Kubinskí (SK), Stano Masár (SK), Bahia Shehab (LB/EG), Ján

Triaška (SK). Nitra Gallery on collaboration of Association Divadelná Nitra

Piatok / Friday 27. 9. – utorok / Tuesday 1. 10.,

19.30–22.00

Stena slobody – videoprezentácie na Stene slobody: Osobnosti o slobode, dokumenty '89 a iné

Wall of Freedom – video presentations on the Wall pf Freedom, Celebrities on Freedom, Documents '89 and others

AGORA NITRA – DISKUTUJ, AKTIVIZUJ SEBA A INŠPIRUJ INÝCH / AGORA NITRA – DEBATE, ACTIVATE YOURSELF AND INSPIRE THE OTHERS

Piatok / Friday 27. 9. 2019

17.30–18.30, Námestie / Square: otvárací koncert festivalu, skupina

Agí Hlavenková & band; Stena slobody – odhalenie / opening concert; **Agí Hlavenková & band; uncovering of the Wall of Freedom**

Sobota / Saturday 28. 9. 2019

14.00–16.30, Námestie, Slobodná zóna / Square, Free Zone:

Komunitné projekty Hideparku Nitra: Swap oblečenia, eko trh, prednáška, workshop / **Community Projects of Hidepark Nitra**, Swap clothes, eco market, lecture, workshop

14.30–15.45, Námestie, Festivalový stan / Square, Festival Tent: **Verejná obývačka** na tému: **(ne)sloboda pri záchrane planéty Zem** – prezentácia a diskusia s hostami: Mikuláš Huba (SK), Daniel Kopecký (CZ), projekt Šumné a ďalší **Public Living Room** on the topic: **(un)freedom in saving the planet** – presentation and discussion with guests: Mikuláš Huba (SK), Daniel Kopecký (CZ), the Šumné project and others

16.45–17.15, Námestie / Square:

Cyklojazda / Bicycle Ride. Criticall mass, Iniciatíva Rozbicykujme Nitru / Critical Mass, Nitra Bike Up!

Nedeľa / Sunday 29. 9. 2019

14.00–15.30, Námestie,
Festivalový stan / Square, Festival Tent
Stretnú sa kresťan, moslim a žid – Verejná obývačka na tému **slobody / neslobody viery a náboženstva** – Mário Nicolini a jeho hostia: Felix Mária OFM, katolícky kňaz, Ondrej Prostredník, evanjelický kňaz, Mohamad Hasna, moslimský imám, Egon Gál, židovský filozof. Fórum náboženstiev sveta, Slovensko

Public Living Room on the topic: **Christian, Muslim and Jew will meet about freedom / non-freedom of faith and religion** – Mário Nicolini and his guests: Felix Mária OFM, catholic priest, Ondrej Prostredník, Catholic priest, Mohamad Hasna, Muslim Imam, Egon Gál, Jewish philosopher. Forum of the World's Religions – Slovakia

14.00–19.00, Námestie,
Slobodná zóna / Square, Free Zone:

Slobodne o slobodách – prezentácia a interaktívne aktivity organizácií. Amnesty International, Esorg, Mareena, Nadace Partnerství, Nadácia Milana Šimečku a ďalší
Freely on Freedoms – presentations and interactive activities by organisations. Amnesty International, Esorg, Mareena, Partnership Foundation, Milan Šimečka Foundation and others

18.00–19.30,
Staré divadlo, Sála / Old Theatre, Hall:
Café Európa – Podoby slobody, veľká verejná debata. Hostia: Ladislav Miko, Lajos Mészáros a Veronika Šikulová. Moderator: Zuzana Kovačič Hanzelová. Debata streamovaná. Spolupráca Zastúpenie EK na Slovensku a Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku (SFPA)

Café Európa – Faces of Freedom, great public debate. Guests: Ladislav Miko, Lajos Mészáros and Veronika Šikulová. Moderator: Zuzana Kovačič Hanzelová. The debate will be streamed. In collaboration with: Representation of the European Commission in the Slovak Republic and The Slovak Foreign Policy Association (SFPA)

Pondelok / Monday 30. 9. 2019

9.00–12.00, Knižnica / Library:
Tak toto neprejde – zážitkový workshop. Post Bellum SK
You Won't Get Away with This – experimental workshop. Post Bellum SK

22.30–00.00, Námestie,
Festivalový stan / Square, Festival Tent:
Sloboda pod lampou – diskusia na tému slobody prejavu v médiach, Štefan Hríb a jeho hostia Martin Šimečka, Gyorgy Varga a Tomasz Maćkowiak

Freedom Under the Spotlight – a discussion on freedom of expression, Štefan Hríb and his guests Martin Šimečka, Gyorgy Varga a Tomasz Maćkowiak

Utorok / Tuesday 1. 10. 2019

09.00–12.00, Knižnica / Library:
Živá knižnica – príbehy „živých kníh“. Amnesty International
Living Library – stories of ‘living books’. Amnesty International

Priebežne počas festivalu / Throughout the Festival

12. 9. – 24. 11. 2019

Podoby slobody / Faces of Freedom – medzinárodná výstava vizuálneho umenia a inštalácií vo verejnom priestore od 25 autorov z 13 krajín. Počas DN sú vo verejnom priestore prezentované diela autorov: Martina Chudá (SK), Peter Kalmus (SK), Monika a Bohuš Kubinskí (SK), Stano Masár (SK), Bahia Shelhab (LB/EG), Ján Triaška (SK). Nitrianska galéria v spolupráci s Asociáciou Divadelná Nitra

Podoby slobody / Faces of Freedom – an international exhibition of visual art and installations in public space by 25 authors from 13 countries. In public space during DN are presented the works of authors: Martina Chudá (SK), Peter Kalmus (SK), Monika & Bohuš Kubinskí (SK), Stano Masár (SK), Bahia Shehab (LB/EG), Ján Triaška (SK). Nitra Gallery on collaboration of Association Divadelná Nitra

Piatok / Friday 27. 9. – utorok / Tuesday 1. 10.

19.30–22.00

Stena slobody – videoprezentácie na Stene slobody: Osobnosti o slobode, dokumenty '89 a ďalšie

Wall of Freedom – presentations on the Wall pf Freedom, Celebrities on Freedom, Documents '89 and others

Projekt Agora Nitra
podporila / Agora Nitra
project is supported by

NITRIANSKA BIELA NOC / THE NITRA WHITE NIGHT

Sobota / Saturday 28. 9. 2019

18.00–19.15, Námestie / Square:
Otvorenie Nitrianskej bielej noci. koncert
Opening of the Nitra White Night. concert

18.00–00.00, Galéria, Múzeum, Synagóga /
 Gallery, Museum, Synagogue:

**Nočná prehliadka výstav a výstavných
 priestorov / Night tour of exhibitions and
 venues**

18.30–19.15, Galéria / Gallery:
Podoby slobody / Faces od Freedom – ku-
 rátorský výklad k medzinárodnej výstave /
 guided tour of international exhibition, ku-
 rátor / curator Omar Mirza

19.30–20.00, Námestie / Square:
Balónový sprievod, trasa: Námestie – pešia
 zóna – Námestie
Ballon Parade, route: Square – Pedestrian
 Zone – Square

20.00–21.30, Námestie / Square:
 Ukončenie balónového sprievodu – **Basostroj** – koncert, inštalácia **Balóniky
 slobody**

End of Ballon Parade – **Basostroj** – concert,
 setup of **Balloons of Freedom**

22.30–00.00, Námestie, Festivalový stan /
 Square, Festival Tent: **Galaxia soul - DJ**

MLADÉ DIVADLO / YOUNG THEATRE

Synagóga / Synagogue:
 19.30–20.15

Nebezpečná hra čiapočky s vlkom. Teáter
 Komika pri OZ AeRTé – Mestské divadlo
 Levice

**A Dangerous Game of Red Riding Hood
 and the Wolf.** Town Theatre Levice, rézia /
 direction: Renata Jurčová (vhodné od 15
 rokov / suitable for ages 15+)

Multižánrová inscenácia prepája prvky fy-
 zického divadla, filmových dokrútok a ži-
 vej hudby. Vychádza z rozprávky Červená
 čiapočka, z textu Uršule Kovalík Červené
 topánky, z pôvodného významu príbehu
 od Charlesa Perraulta a opiera sa o teórie
 Bruna Bettelheima z knihy *Za tajemstvím
 pohádek* Jana Sternu a Martina Sellig-
 mana. Zároveň polemizuje s germánskou

rozprávkou Červené črievičky v knihe Ženy,
 ktoré behali s vlkmi od Clarissy Pinkoly
 Estés.

A multi-genre production combining ele-
 ments of physical theatre, film sketches
 and live music. It is based on the classic
 fairy tale *Little Red Riding Hood*, on Uršula
 Kovalík's text *Red Shoes*, on the original
 meaning of the story by Charles Perrault,
 incorporating the theories of Bruno Bettel-
 heim's *The Uses of Enchantment*, Jan
 Stern and Martin Selligman. It also engages
 in a polemic with the Germanic fairy tale
Red Shoes published in the book *Women
 Who Run with the Wolves* by Dr. Clarissa
 Pinkola Estés. The production of this play
 was supported by the Slovak Arts Council.

22.30–23.45

Za veľkým zošitom.

DS DRIM pri ZUŠ J. Rosinského v Nitre
Beyond the Great Notebook.

DRIM Company of the J. Rosinský Arts
 Elementary in Nitra,
 rézia / direction: Marica Šišková
 (vhodné od 13 rokov/ for ages 13+)

Inscenácia románu maďarskej autori-
 ky Agoty Kristof v naštudovaní mládež
 níckeho súboru DS DRIM. Príbeh dvoch
 chlapcov, ktorých matka zavedie k starej
 mame na dedinu, aby ich uchránila pred
 nebezpečenstvom vojny. Namiesto toho ale
 musia čeliť zákernej a bezohľadnej starej
 mame a po svojom sa vyrovnávajú s novou
 skutočnosťou.

The production of the novel by the Hun-
 garian author Agota Kristof in the study of
 the youth ensemble DS DRIM. The story
 of two boys, whose mother takes them to
 the grandmother's village to protect them
 from the dangers of war. Instead, they
 have to face the insidious and reckless
 grandmother and they are dealing with
 the new reality in their own way.

FESTIVALOVÉ KINEČKO / FESTIVAL CINEMA

Vycestovacia doložka pre Dubčeka / A Travel Permit for Dubcek

sobota / Saturday 28.9.2019, 13.30–16.00,
DAB, Kinečko, film, 82' (SK), režia: Juraj
Lihosit; diskusia s režisérom / film, 82' (SK),
directed by Juraj Lihosit; discussion with
the director.

Dokumentárny film o sledovaní Alexandra Dubčeka (pozn.: československý politik, najvýznamnejšia osobnosť tzv. Prajskej jari 1968) Štátnej bezpečnostiou v rokoch 1970–1989. Dokument sa zaobráva udalosťami spojenými s udelením doktorátu honoris causa Dubčekovi univerzitou v Bolgini v roku 1988 a s jeho cestou do Talianska, aby si ocenenie mohol osobne prevziať. Uhol pohľadu nie je zameraný priamo na Dubčeka, ale na mašinériu čs. mocenských orgánov, ktoré o povolení vycestovať na Západ rozhodovali. Alexander Dubček bol od roku 1970 pod neustálym dohľadom ŠtB, ale konkrétny mechanizmus tohto dohľadu bol až donedávna odhalený len čiastočne.

A documentary about the surveillance of Alexander Dubček (ed.: Czechoslovak politician, principal figure of the so-called Prague Spring in 1968) by State Security in 1970–1989. The film focuses on events connected with the award of the title *doctor honoris causa* to Dubček by the University of Bologna in 1988 and his journey to Italy, where he was to personally receive the honours. It focuses not on Dubček per se but on the machinery of Czechoslovak authorities who had discretion over his permit to travel to the West. Alexander Dubček was under constant surveillance by State Security from 1970, but the specific mechanism of this surveillance was only known in part until recently.

Listok na Mesiac /

Ticket to the Moon

nedela / Sunday 29.9.2019, 13.30–14.40,
DAB, Kinečko / Cinema, film, 68' (CZ, DE),
režia: Veronika Janatková / film, 68' (DE,
CZ), directed by Veronika Janatková

V čase, ked' boli USA a Sovietsky zväz na vrchole „vesmírnych pretekov“, takmer sto tisíc vesmírnych nadšencov na oboch stranach železnej opony sa stalo členmi Prvého mesačného leteckého klubu Pan Am, a boli

zaradení na čakaciu listinu letu na Mesiac. Film *Lístok na mesiac* humorne rozpráva jednotlivé mesačné príbehy týchto potenciálnych vesmírnych cestovateľov. Na Divadelnej Nitre bude film uvedený v slovenskej predpremiére. Oficiálna premiéra na festivale Jeden svet Slovakia.

At a time when the U.S. and the Soviet Union were at the height of the Space Race, almost 100.000 space enthusiasts on both sides of the Iron Curtain became members of Pan Am's First Moon Flights Club and were put on their waiting list to once fly to the Moon. TICKET TO THE MOON meets some of those potential space travellers today and humorously tells their individual moon stories. At the Divadelná Nitra Festival, the film will be presented like the Slovak preview. Official premiere at the One World festival Slovakia.

MAĽOVANKY – SPIEVANKY / PAINTINGS – SONGS

sobota / Saturday 28.9.2019, 18.00–19.00,
nedela / Sunday 29.9.2019, 15.00–16.00,
DAB, Kinečko / Cinema

režia: Helena Slavíková-Rabarová, Československo, 1983–1990, Jar (1983), Leto (1987), Jeseň (1989), Zima (1990) / direction: Helena Slavíková-Rabarová, Czechoslovakia, 1983–1990, Spring (1983), Summer (1987), Autumn (1989), Winter (1990)

Bábkový cyklus zobrazuje detské hry na motívy štyroch ročných období. Autorka kombinuje slovenské ľudové piesne, riekanypy a príslovia s pôvodnými ľudovoumeleckými výrobkami, ako sú výšivky, kraslice a úžitkové predmety z textilu, dreva, kovu, zo slamy či šúpolia. Ich spojením dosahuje štýlovo čistý a výtvarne pôsobivý celok.

A puppet theatre cycle of children's plays depicting the four seasons of the year. The author blends Slovak folk songs, nursery rhymes and sayings with original folk art such as embroideries, painted eggs and everyday items made of textile, wood, metal, straw and husk. By their combination, she achieves a stylistically pure and visually appealing result.

Výber filmov z celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky amatérskej filmovej tvorby Cineama, KOS /

Film selection from the state-wide competition and amateur film exhibit **Cineama, KOS;**

sobota / Saturday 28.9.2019, 16.10–17.00,
DAB, Kinečko / Cinema

nedeľa / Sunday 29.9.2019, 16.45–17.45,
DAB, Kinečko / Cinema

CINEAMA je slovenská celoštátna postupová súťaž a prehliadka amatérskej filmovej tvorby, ktorá sa koná každý rok od roku 1995. Súťaží sa v troch vekových skupinách a vo viacerých kategóriách: dokument, reportáz, hraný film, animovaný film, experiment, videoklip, minútový film. CINEAMA pomáha rozvíjať nadanie, umeleckú kreativitu aj technické zručnosti v oblasti amatérskej filmovej tvorby. Vytvára priestor pre umelecké stvárnenie skutočnosti, pre autorské vyjadrenie názorov, postojarov, skúseností tvorcov filmových diel. Najlepšie ocenené diela sú po výberovom procese prezentované na českej národnej súťaži Český videosalon na svetovej súťaži amatérskych filmov UNICA.

CINEAMA is a Slovak national competition and exhibit of amateur films held since 1995 every year. The competition is divided into three age groups and several categories: documentary, reportage, feature film, animated film, experimental film, music video, one-minute film. CINEAMA promotes the development of talent, artistic creativity and technical ability in the field of amateur film production. It creates opportunities for artistic portrayals of reality and original expression of opinions, views and experiences by amateur filmmakers. The best films are selected and presented at the Czech national competition Český videosalon, held at the world competition of amateur films UNICA.

Výber filmov MFFK Febiofest –

Podoby slobody

Film selection IFCF Febiofest –

Faces of Freedom

sobota / Saturday 28.9.2019, 17.00–18.00,
DAB, Kinečko / Cinema

nedeľa / Sunday 29.9.2019, 18.00–19.00,
DAB, Kinečko / Cinema

Sloboda je veľmi dôležitá pre akýkoľvek druh umenia, to platí aj pre filmy. MFFK Febiofest každoročne prináša výber najlepších krátkych filmov v súťažnej sekcií *V strede Európy*. Filmy z krajín V4 sú

doplnené Rakúskom ako najbližším susedom. Počas Divadelnej Nitry si budú môcť diváci pozrieť výber 5 filmov, ktoré sa ocitli v tohtoročnej súťaži MFFK Febiofest a každý z nich iným spôsobom odráža tému slobody.

Freedom is vitally important for any art form, and filmmaking is no exception. Each year, the International Film Club Festival Febiofest presents a selection of the best short films in its competition section 'In the Middle of Europe'. Film productions from the V4 countries are joined by Austria as our closest neighbour. At Divadelná Nitra, audiences will have the chance to see a selection of 5 films that competed at this year's IFCF Febiofest, each in its own way reflecting on the theme of freedom.

Veľký zlý lišiak a iné príhody /

The Big Bad Fox and Other Stories

9.00–12.00, Festivalové kinečko na ZŠ / Festival Cinema, Primary School, film, 83' (BE, FR), premietanie a workshop. Asociácia slovenských filmových klubov a Filmový kabinet / film, 83' (BE, FR), screening and workshop. Association of Slovak Film Clubs and Film Cabinet

Vidiek nie je vždy taký pokojný, ako sa zdá, a zvieratká z tejto farmy sú nevyspitateľné: lišiak je mamou pre trojicu kuriatok, zajac sa hrá na bociana, kačka chce byť Santa Clausom. Z iniciatívy Asociácie Divadelná Nitra sa Festivalové kinečko dostáva aj do škôl.

The countryside is not always as peaceful as it seems, and the animals from this farm are unpredictable: the fox is a mother of three chicks, the rabbit plays a crane, the duck wants to be Santa Claus. At the initiative of the Divadelná Nitra Association, the Festival Cinema also gets into schools.

PRACOVNÝ PROGRAM / WORKING PROGRAMME

DISKUSIE PO PREDSTAVENIACH / DISCUSSIONS AFTER THE PERFORMANCES

Diskusie tvorcov s divákmi po skončení predstavenia v sále / Discussions of artists with viewers after the performances in the hall

piatok / Friday 27.9.2019

8.30–9.30,
Príbehy stien / Stories of Walls,
SD – Štúdio Tatra / Studio Tatra
11.00–12.00,
Príbehy stien / Stories of Walls,
SD – Štúdio Tatra / Studio Tatra

sobota / Saturday 28.9.2019

16.00–17.00,
Príbehy stien / Stories of Walls,
SD – Štúdio Tatra / Studio Tatra
18.30–19.35,
Svätá Špageta / Holy Noodle,
DAB – Štúdio / Studio
20.30–21.55, *Biblia / Bible*, DAB – Veľká
sála / Great Hall

nedelia / Sunday 29.9.2019

20.00–21.40,
Clovek z Podolska / A Man from Podolsk,
SD – Štúdio Tatra / Studio Tatra
20.00–22.05, *Hlava XXII / Catch-22*,
DAB – Štúdio / Studio

pondelok / Monday 30.9.2019

18.00–19.00,
Druhý pokus o telovýchovu / Second Essay on Gymnastics,
DAB – Veľká sála / Great Hall
19.30–22.00,
Bakchantky / The Bacchae,
DAB – Štúdio / Studio

utorok / Tuesday 1.10.2019

17.00–18.00,
Moral Insanity / Moral Insanity,
DAB – Štúdio / Studio
21.00–22.10, *Hlbiny / The Depths*,
DAB – Štúdio / Studio

ARTISTS TALKS

Diskusie tvorcov s účastníkmi festivalu, prezentácie projektov Asociácie Divadelná Nitra v Meting pointe / Discussions of artists with festival participants, presentations of Divadelná Nitra Association projects in Meting Point

sobota / Saturday 28.9.2019

10.30–12.30
• *Sternen hoch* • kurátori – prezentácia výberu hlavného programu festivalu • prezentácia projektu Be SpectACTive! / • *Sternen hoch* • curators – presentation of the main programme selection • presentation of the Be SpectACTive! project

nedelia / Sunday 29.9.2019

10.30–12.30
• *Príbehy stien • Biblia • Svätá Špageta / Stories of Walls • Bible • Holy Noodle*

pondelok / Monday 30.9.2019

10.30–12.30
• *Clovek z Podolska • Hlava XXII / A Man of Podolsk • Catch-22*

utorok / Tuesday 1.10.2019

10.30–12.30
• *Bez adresy • Bakchantky • Druhý pokus o telovýchovu / Addressless • The Bacchae • Second Essay on Gymnastics*

streda / Wednesday 2.10.2019

10.30–12.00
• *Hlbiny • Moral Insanity • eu.genus / The Depths • Moral Insanity • eu.genus*

AKO NA TANEC / HOW TO UNDERSTAND DANCE

Vzdelávací workshop súčasného tanca pre týnedžerov z Nitry a Prahy, ktorý je súčasťou projektu Be SpectACTive! / Educational workshop of contemporary dance for teenagers from Nitra and Prague, which is a part of the Be SpectACTive! project

sobota / Saturday 28.9.2019

10.00–12.00
pohybový workshop s Jarom Viňarským, ZUŠ J. Rosinského / physical workshop with Jaro Viňarský, J. Rosinský Arts Elementary School

nedeľa / Sunday 29. 9. 2019

10.00–12.00

diskusia „Medzi Prahou a Nitrou“, BuFd et DAB / discussion „Between Prague and Nitra“. DAB – Buffet

ŠKOLA SVETELNÉHO DIZAJNU /**SCHOOL OF LIGHT DESIGN**

Svetelný koncept predstavenia a dramaturgia svetelných zmien / Light concept of performance and dramaturgy of light changes

pondelok / Monday 30. 9. 2019

14.30–16.30

úvodná prednáška / opening lecture, Ateliér Katedry záhradnej a krajinnej architektúry FZKU SPU v Nitre / Atelier of Garden and Landscape Architecture DGL of the Slovak University Agriculture in Nitra

pondelok / Monday 30. 9. – streda /**Wednesday 2. 10. 2019**

Trojdňový workshop s holandskou svetelnou dizajnérkou Loes Schakenbos, zameraný na hľadanie postupov pri tvorbe svetelného konceptu divadelného alebo tanečného predstavenia. / A three-day workshop with the Dutch lighting designer Loes Schakenbos aimed at finding ways to create a lighting concept for a theatre or dance performance.

Podporili: Fond na podporu umenia, Holandské kráľovstvo a Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre / Supported by: Slovak Art Council, Kingdom of the Netherlands, Slovak University Agriculture in Nitra

STRETNUTIE KURÁTOROV A ÚČASTNÍKOV PROJEKTOV / MEETING OF CURATORS AND PROJECTS PARTICIPANTS**streda / Wednesday 2. 10. 2019**

13.00–16.30

- V4@Theatre Critics Residency • Ako na Divadlo – pobyt • Be SpectACTive! • Škola svetelného dizajnu • Záverečné hodnotenie projektov a festivalu za účasti lektorov a kurátorov / • V4@Theatre Critics Residency • How to Understand Theatre – Residency • Be SpectACTive! • School of Light Design • Final evaluation of projects and Festival, attended by lecturers and curators Be SpectACTive!

V4@THEATRE CRITICS RESIDENCY

V4@Theatre Critics Residency je tvorivá platforma pre divadelných kritikov do 35 rokov z krajín strednej a východnej Európy. Projekt vznikol v roku 2015 z iniciatívy Asociácie Divadelná Nitra v spolupráci s partnermi zo zúčastnených krajín. V priebehu svojho fungovania sa s podporou Medzinárodného vyšehradského fondu a Fondu na podporu umenia neustále rozrástá v počte účastníkov, zastúpených krajín, ako aj lektorov.

Jeho cieľom je rozvoj kritickej reflexie divadla, sledovanie nových tendencí súčasnej tvorby v oblasti scénického umenia a zároveň zoznámenie sa s analytickými prístupmi, ktoré slúžia na reflexiu neraz špecifických a experimentálnych umeleckých diel.

V rámci rezidenčného pobytu sa skupina vybraných divadelných kritikov aktívne zúčastňuje na Medzinárodnom festivale Divadelná Nitra. Navštievuje predstavenia festivalového programu a priebežne ich analyzuje v rámci stretnutí s lektormi rezidencie. Pobyt účastníkov rezidencie na festivale sa už od začiatku koná pod vedením uznaných zahraničných teatrológov a divadelných kritikov Patricea Pavisa (2015-2018) a Thomasa Irmera (2017, 2018, 2019), Stefana Tiggesa (2019), ktorí pôsobia ako facilitátori tohto interkultúrneho dialógu o súčasnom umení.

Pod vedením nemeckého teatrológa Stefana Tiggesa budú tento rok účastníci rezidencie sledovať hlavný program Divadelnej Nitry a na pravidelných stretnutiach ho analyzovať. Druhý lektor rezidencie, nemecký divadelný kritik Thomas Irmer, program doplní svojimi prednáškami.

Projekt *V4@Theatre Critics Residency* však slúži nielen svojej vzdelávacej funkcií, ale aj ako platforma a priestor pre medzinárodnú kultúrnu výmenu a výmenu informácií o dianí v oblasti scénických umení v regióne strednej a východnej Európy. V závere pobytu sa rezidenti stretnú s ďalšími účastníkmi vzdelávacích programov Asociácie Divadelná Nitra na spoločnej reflexii vzhľadnutých inscenácií, v rámci ktorej navyše sprostredkujú kontexty umeleckej tvorby v krajinách strednej a východnej Európy.

Kombináciou analytických seminárov reflektojúcich hlavný program festivalu s aktívnou účasťou kritikov na stretnutiach s umelcami poskytuje projekt pôdu pre otvorenú diskusiu, ktorá

má ambíciu prekračovať kontext festivalu a dotýkať sa širšieho spoločensko-politickeho rámca.

Aktuálneho, v poradí piateho ročníka rezidencie na Divadelnej Nitre sa zúčastní 18 divadelných kritikov z jedenástich krajín. Za päťročné fungovanie projekt eviduje viac ako 60 účastníkov.

Aj v tomto roku sa na festivale stretnú bývalí a aktuálni účastníci rezidencie so zástupcami partnerských inštitúcií a ďalšími divadelnými kritikmi. Okrem rozvoja odborných zručností mladých kritikov tak chceme miniprogramom V4@Networking&Reminiscences vytvoriť platformu pre budovanie spolupráce medzi kritikmi, odbornými časopismi a festivalmi v regióne strednej a východnej Európy a stimulať tak pole divadelnej kritiky.

V4@Theatre Critics Residency is a creative platform for theatre critics up to the age of 35 coming from the countries of Central and Eastern Europe. The project was created in 2015 by Association Divadelná Nitra, in collaboration with partners from participating countries. Over the years, it has expanded its number of participants, represented countries and lecturers, with the support of the *International Visegrad Fund* and the *Slovak Arts Council*.

Its aim is to develop critical reflection on theatre, to map new tendencies in contemporary production in the field of scenic arts and to introduce analytical methods that serve reflection on often highly specific and experimental artworks.

During their residency, a group of selected theatre critics take active part at the International Theatre Festival Divadelná Nitra. They attend performances in the festival programme and produce analyses at ongoing meetings with residency lecturers. From the very beginning, their residency takes place under the guidance of respected foreign theatre scholars and theatre critics Patrice Pavis (2015-2018), Thomas Irmer (2017, 2018) and Stefan Tigges (2019), who facilitate this intercultural dialogue on contemporary art.

This year, residency participants will follow the main programme of the International Theatre Festival Divadelná Nitra under the guidance of German theatre scholar Stefan Tigges and analyse it at regular meetings. XXX, the second residency lecturer, will complement the programme with his lectures.

The project *V4@Theatre Critics Residency* serves an educational function, but it is also a platform for international cultural exchange and the exchange of information about current developments in the field of scenic arts in the Central and Eastern European region. At the end of their stay, residents will meet participants from other educational programmes organised by Association Divadelná Nitra at a collective reflection on the staged productions, at which they will also present the contexts of artistic production in their home countries.

By combining analytical seminars reflecting on the main festival programme with the critics' active participation at meetings with artists, the project offers fertile soil for open discussion, whose ambition is to transcend the context of the festival and tie into the broader socio-political framework.

The upcoming, fifth edition of the residency at Divadelná Nitra will be joined by 18 theatre critics from eleven countries. Over its five successful, the project has seen more than 60 participants.

At this year's festival, former and current residency participants will once again meet representatives of partner institutions and other colleagues from the field of theatre criticism. Besides developing the professional skills of young critics, we intend the mini-programme *V4@Networking&Reminiscences* to promote collaboration among critics, professional journals and festivals in Central and Eastern Europe and so to stimulate theatre criticism in the broader context.

účastníci / participants: **Anna Ambartsumyan** (RU), **Petra Babulicová** (SK), **Emma Elefánti** (HU), **Réka Fazakas** (RO), **Sona Hovhannisyan** (AE), **Marina Israilova** (RU), **Miroslava Košťálová** (SK), **Beáta Kovács** (RO), **Luka Kurjački** (RS), **Marek Lollok** (CZ), **Mariana Matveichuk** (UA), **Yuliya Makarevich** (BY), **Marcin Miętus** (PL), **Siyana Nedyalkova** (BG), **Bohdana Orleanova** (UA), **Anna Pavlova** (RU), **Ida Slezák** (PL), **Svetlomira Stoyanova** (BG)

náhradníci / substitutes: **Marta Bryš** (PL), **Veronika Holečková** (CZ)

partneri / partners:

Institut umenia – Divadelní ústav, Česká republika
Arts and Theatre Institute, Czech Republic

Divadelný ústav Zbigniewa Raszewského, Poľsko
Zbigniew Raszewski Theatre Institute, Poland

Trafó – Dom súčasného umenia, Maďarsko

Trafó – House of Contemporary Arts, Hungary
Divadelný ústav, Bratislava, Slovensko

The Theatre Institute, Bratislava, Slovakia

Východoeurópska platforma scénických umení, Poľsko / East European Performing Arts Platform, Poland

Centrum výtvarných a scénických umení „ART Corporation“, Bielorusko / Visual and performing arts centre „ART Corporation“, Belarus

Centrum kultúrnych projektov Azart, Moldavsko
Center for Cultural Projects Azart, Moldova

Divadelná únia Ruskej federácie, Rusko

Theatre Union of the Russian Federation,
Russian Federation

lektori / lectors:

Stefan Tigges, Nemecko / Germany

Stefan Tigges je divadelný teoretik. Medzinárodne pôsobí ako pedagóg a výskumný pracovník (napríklad univerzity Bochum, Mainz, Viedeň, Avignon a Rouen) a v súčasnosti dokončuje habilitáciu o divadle režiséra Jürgena Goscha a scénografa a režiséra Johanna Schütza. Špecializuje sa na súčasné divadlo, činohru a performance art, metodologické prístupy k analýze inscenácií. V rokoch 2009 - 2012 zastupoval Schaubühne Berlin v európskej divadelnej sieti „Prospero“ a pôsobil ako hostujúci výskumník na Univerzite múzických umení v Grazi (2017 - 2017). Vybrané publikácie zahŕňajú: Von der Weltseele zur Über-Marionette. Cechovs Traumtheater als avantgardistische Versuchsanordnung (2010); Dramatische Transformationen. Zu gegenwärtigen Schreib- und Aufführungsstrategien im deutschsprachigen Raum (2008); Zwischenstücke. Neue Texte, Wahrnehmungs- und Fiktionsräume in Theater, Tanz und Performance (2010); Das Drama nach dem Drama. Verwandlungen dramatischer Formen in Deutschland seit 1945 (2011); Jean Joudheuil. Grenzgänge (2015).

Stefan Tigges is a theatre scholar. He works internationally as an educator and researcher (for instance, universities of Bochum, Mainz, Vienna, Avignon and Rouen) and currently completes his habilitation on the theatre of director Jürgen Gosch and stage designer and director Johannes Schütz. Stefan specializes in contemporary theatre, drama and performance art, methodological approaches to performance analysis. Between 2009-2012, he represented the Schaubühne Berlin in the European theatre network „Prospero“ and acted as a visiting research at the University of Music and Performing Arts Graz (2017-18). Selected publications include: Von der Weltseele zur Über-Marionette. Cechovs Traumtheater als avantgardistische Versuchsanordnung (2010); Dramatische Transformationen. Zu gegenwärtigen Schreib- und Aufführungsstrategien im deutschsprachigen Raum (2008); Zwischenstücke. Neue Texte, Wahrnehmungs- und Fiktionsräume in Theater, Tanz und Performance (2010); Das Drama nach dem Drama. Verwandlungen dramatischer Formen in Deutschland seit 1945 (2011); Jean Joudheuil. Grenzgänge (2015).

Thomas Irmer, Nemecko / Germany

Thomas Irmer bol šéfredaktorom mesačníka Theater der Zeit, Nemecko (1998 – 2003). V rokoch 2003 – 2006 bol pre festival Berliner Festspiele dramaturgickým poradcom v etape medzinárodného divadla Spielzeit Europa (pracoval okrem iných aj pre Roberta Lepage, Johna Jesuruna, Petra Brooku, Williama Forsytha, Heinera Goebbelsa a Franka Castorfa). Viedie medzinárodné prednášky a diskusie. V súčasnosti pracuje pre rôzne divadelné časopisy (stály redaktor Theater der Zeit a pravidelný prispievateľ do Didaskalie, Sziňha a Shakespeare in Norway). V rokoch 2003 až 2012 prednášal na Kennedyho inštitúte Freie Universität Berlin. Je členom viacerých komisií nemeckých a medzinárodných dramatických a divadelných súťaží a členom ITI Nemecko.

Thomas Irmer was editor-in-chief of the monthly journal Theater der Zeit, Germany (1998 – 2003) and dramaturgical advisor for the international theatre season Spielzeit Europa at Berliner Festspiele (working, among others, for Robert Lepage, John Jesurun, Peter Brook, William Forsythe, Heiner Goebbels and Frank Castorf) in 2003 – 2006. He also run international lectures and talks. Currently, he works for various theatrical magazines (staff writer for Theater der Zeit and regular contributor to Didaskalia, Sziňha and Shakespeare in Norway). He has also lectured at the Kennedy-Institut at Freie Universität Berlin from 2003 to 2012. He is a member of several juries of German and international dramatic and theatre competitions and of the ITI Germany.

hlavný organizátor / main organiser:

Asociácia Divadelná Nitra / Divadelná Nitra Association

fond
na podporu
umenia

Projekt V4@Theatre Critics
Residency z verejných zdrojov
podporil Fond na podporu umenia
Project V4@Theatre Critics
Residency is supported using public
funding by Slovak Art Council

S podporou / Supported by:

instytut+teatralny
in: Zbigniewa Roszkowskiego

DIVADELNÝ ÚSTAV
B. R. ČESKÉ SVEDOMÍ

East European
Performing Arts
Platform

POWERED BY
EUROPEAN
CULTURE

— TUBI LIN —
CULTURE IN TRANSLATION

B ————— E
 s — p — e — c — t
 A — C — T
 i — v — e — !

V roku 2018 vstúpila Asociácia Divadelná Nitra do medzinárodného projektu Be SpectACTive!. V nasledujúcich štyroch rokoch v rámci neho uskutoční široké spektrum aktivít, ktoré sú zamerané na participáciu a rozvoj publika. Be SpectACTive! je projektom rozsiahlej európskej spolupráce, ktorý združuje v rovnomennej sieti **19 organizácií v 18 mestách a 15 európskych krajinách**.

Asociácia sa v ňom posúva od tvorby **PRE** divákov k tvorbe vytváanej **S** divákmi. Cieľom je aktivizovať nitrianske publikum, vyslať účasť občanov na kultúrnom dianí v meste, vzdelávať ich v oblasti kultúry a rozvíjať komunitný život. V dlhodobom horizonte chceme prispieť k formovaniu Nitranov, ktorí pocitujú zodpovednosť za to, čo sa deje v ich meste. Asociácia si tak kladie za cieľ etablovať Nitru na mape moderných kreatívnych miest Európy, nasledujúc koncepciu „eventful cities“. Projekt plní významné ciele aj v podpore domácej umelcnej tvorby. Prítom jeho výstupy nie sú lokálne uzavreté, naopak, iniciujú prepojenia s medzinárodným prostredím.

► Prezentácia projektu Be SpectACTive!: Artists talk, 28. 9. 2019 o 10:30–12:30, Meeting Point DAB

Prvým realizovaným výstupom je **Divácka programová rada**. V nej dostala skupina 31 obyvateľov Nitry a okolia príležitosť rozvíjať svoje znalosti o súčasnom divadle a najmä sa spolu-podieľať na výbere piatich inscenácií festivalu (v propagáčných materiáloch označené *). Od februára do júna absolvovali jej členovia 7 stretnutí pod vedením divadelného kritika Mira Zwiefelhofera s cieľom hodnotiť inscenácie i rozšíriť svoje poznatky o súčasnom divadle. Navštívili aj predstavenia v Divadle Andreja Bagara v Nitre a v Štátnej opere v Banskej Bystrici. Počas festivalu sa zúčastnia na predstaveniach hlavného programu, po ktorých budú pozvaní do diskusií s tvorcami. Svoje postrehy, názory a hodnotenia predstavia neskôr aj organizátorom festivalu. Stretnutia Diváckej rady budú pokračovať od jesene 2019, kedy bude prebiehať výber do ďalšieho ročníka.

Divácka programová rada 2019: Peter Balcerčík, Gabriel Culák, Radoslava Brhlíková, Jolana Čuláková, Ema Dulíková, Lucia Faltínová, Karol Filo, Matúš Horník, Miloš Hruška, Katarína Jenisová, Eli Klenková, Kristína Kocúrová, Marcela Kolesárová, Katarína Kováčová, Barbora Kubisová, Katarína Kutáková, Marianna Lacková, Viera Lišková, Róbert Mačkay, Lucia Nezvalová, Júlia Prablesková, Miriam Rezníčká, Zuzana Sedláčková, Stanislava Segečová, Soňa Slobodníková, Kristína Škutilová, Romana Tomášková, Soňa Tóthová, Juraj Vavrovič, Martina Záhorová, Zdena Urbančíková

► Festivalové zasadnutie Diváckej programovej rady – hodnotenie festivalu, 2. 10. 2019, 13:00–14:00, Bufet DAB

► Záverečné stretnutie s účastníkmi projektov V4@Theatre Critics Residency a Akó na divadlo – pobyt: 2. 10. 2019, 14:30–16:30, Štúdio DAB

Od júna 2019 sa začalo s prípravami ďalšieho z výstupov, ktorým bude komunitná **tanečná inscenácia** (premiéra 2020) vytváraná v spolupráci s Tancom Praha. Jej ambíciou je podporiť rozvoj súčasného tanca v Nitre, pričom prepája skupinu špičkových tanečných umelcov z Čech a Slovenska s tinedžermi v oboch mestách. Po prvom stretnutí na festivale Tanec Praha privítame skupinu detí z Prahy aj na Divadelnej Nitre. Budú tu spoločne pokračovať v už začatých diskusách o téme inscenácie a v zostavovaní umeleckého tímu. Absolvujú tiež pohybový workshop a návštěvu niekoľkých predstavení.

Na tvorbe inscenácie sa podieľajú deti zo ZUŠ J. Rosinského pod vedením Maríce Šiškovej: Tamarka, Robko, Lea, Barbárka, Simonka, Margáretka.

► AKO NA TANEC – pohybový workshop s Jarom Viňarským: 28. 9. 2019, 10:00–12:00, ZUŠ J. Rosinského

► AKO NA TANEC – diskusia „Medzi Prahou a Nitrou“: 29. 9. 2019, 10:00–12:00, Bufet DAB

V procese prípravy sú aj ďalšie výstupy projektu. Medzi nimi aj **participatívna inscenácia slovenských tvorcov** (premiéra na MF Divadelná Nitra 2020), ktorá vznikne v produkcii Asociácie Divadelná Nitra a v spolupráci s Dublin Theatre Festival v Írsku, Plesni Theatre L'ublana v Slovensku a Centrum Buda v belgickom Kotrijku. Ďalšie výstupy: **rezidencia talianskeho tímu v Nitre, Noc aktívneho publika, zahraničné mobility, stretnutia siete a mnohé ďalšie**.

Miro Zwiefelhofer – divadelný kritik. Vyštudoval teóriu a kritiku divadelného umenia na VŠMU v Bratislave. V rokoch 2011–2014 sa podieľal ako člen Umeleckej rady na výbere zahraničného programu Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra. V roku 2013 bol členom dramaturgickej rady festivalu Nová dráma. Venuje sa aktívne recenzovaniu a hodnoteniu profesionálneho i neprofesionálneho divadla.

In 2018, Association Divadelná Nitra joined the international project Be SpectACTive!. Over the upcoming four years, it will organise a wide range of activities focusing on participation and audience development. Be SpectACTive! is a large-scale European collaborative project whose network joins **19 organisations in 18 cities and 15 European countries**.

Within the framework of the project, Association Divadelná Nitra endeavours to move from creation **FOR** audiences to creation **WITH** audiences. Its aim is to activate audiences in Nitra, inspire civil participation in the cultural life in town, provide education in the field of culture and develop community life. In the long-term, we aim to contribute to forming Nitra residents who feel responsible for what happens in their city. The Association thereby purports to entrench Nitra on the map of modern creative

European cities, following the concept of an 'eventful city'. The project also fulfils important objectives in promoting local artistic production. However, its outputs are not locally specific – to the contrary, they stimulate connections on the international scene.

► *Presentation of the Be SpectACTive! Project: Artist's Talk, 28 September 2019, 10:30–12:30, Meeting Point DAB*

The first of the project's outputs it's the **Audience Programme Board**. Within it, 31 residents from Nitra and its vicinity have been given an opportunity to develop their knowledge of contemporary theatre and most importantly to partake in the selection of five productions for the festival programme (marked * in the advertising materials). Between February and June, 7 of its members convened at meetings under the guidance of theatre critic Miro Zwiefelhofer, whose purpose was to evaluate given productions and broaden their knowledge about contemporary theatre. Among others, they sat in at performances at the Andrej Bagar Theatre in Nitra and at the State Opera in Banská Bystrica. They will attend performances in the main festival programme and will afterwards be invited to join discussions with creators. They will also later present their observations, opinions and evaluations to the festival organisers. Meetings of the Audience Board will run until the fall of 2019, when productions for the upcoming festival year will be selected.

Audience Programme Board 2019: Peter Balcerčík, Gabriel Čulák, Radoslava Brhlíková, Jolana Čuláková, Ema Dulíková, Lucia Faltínová, Karol Filo, Matúš Horník, Miloš Hruška, Katarína Jenisová, Eli Klenková, Kristína Kocúrová, Marcela Kolesárová, Katarína Kováčová, Barbora Kubisová, Katarína Kutáková, Marianna Lacková, Viera Lišková, Róbert Mačkay, Lucia Nezvalová, Júlia Prablesková, Miriama Reznická, Zuzana Sedláčková, Stanislava Segečová, Soňa Slobodníková, Kristína Škutilová, Romana Tomášková, Soňa Tóthová, Juraj Vavrovič, Martina Záhorová, Zdena Urbančíková

► *Festival Meeting of the Audience Programme Board – Evaluation: 2 October 2019, 13:00–14:00, Buffet DAB*

► *Final Meeting with Participants of V4@Theatre Critics Residency and How To Understand Theatre – Study Visit: 2 October 2019, 2.30 p.m. – 4.30 p.m., Studio DAB*

Another project output is in preparation from June 2019, namely a community dance performance (premiere in 2020) created in collaboration with the festival Tanec Praha. Its ambition is to promote the development of dance in Nitra, connecting a crew of top-notch dance artists from Slovakia and the Czech Republic with teenagers in both cities. Following their first meeting at the Tanec Praha festival, we will also welcome a group of youth from Prague at Divadelná Nitra. Here, they will continue their discussions about the theme of the production and choice of cast. They will also take part in a dance workshop and attend several performances.

The production is created with the help of children from the J. Rosinký Arts Elementary

School, under the guidance of Marica Šišková: Tamarka, Robko, Lea, Barbarka, Simonka and Margarétká.

► *HOW TO DO DANCE – Dance Workshop with Jaro Viňarský: 28 September 2019, 10:00–12:00, J. Rosinský Arts Elementary School*

► *HOW TO DO DANCE – Discussion: 'Between Prague and Nitra: 29 September 2019, 10:00–12:00, Buffet DAB*

Further project outputs are in preparation. Among these is a **participative production by Slovak theatre-makers** (premiere at ITF Divadelná Nitra 2020), produced by Association Divadelná Nitra in collaboration with the Dublin Theatre Festival in Ireland, Plesni Theatre Ljubljana in Slovenia and Centrum Buda in Kortrijk, Belgium. Other outputs include: **an Italian residency in Nitra, the Active Audience Night**, international mobilities, network meetings and much more.

Miro Zwiefelhofer – theatre critic. Studied theatre studies and criticism at the Academy of Performing Arts in Bratislava. In 2011–2014, he co-selected the foreign programme of the International Theatre Festival Divadelná Nitra as a member of its Artistic Board. In 2013, he was a member of the Dramaturgical Board of the festival Nová Dráma. He actively reviews and evaluates both professional and amateur theatre.

Líder projektu Be SpectACTive! /

Leader of the Be SpectACTive! project:

Kilowatt Festival / CapoTrave (IT)

Partneri / Partners: Artemrede (PT), Bakelit Multi Art Center (HU), brut (AT), BUDA (BE), CdAT – Café de las Artes Teatro (ES), Domino (HR), Dublin Theatre Festival (IE), Gothenburg Dance and Theatre Festival (SE), SKCNS – Institution Student Cultural Centre of Novi Sad (RS), Medzinárodný festival Divadelná Nitra (SK), Plesni Teater Ljubljana (SI), Occitanie en scéne (FR), Tanec Praha (CZ), Teatral National Radu Stanca Sibiu (RO), Fondazione Fitzcarraldo (IT), Universitat de Barcelona (ES), Université de Montpellier (FR) a CNRS (FR)

Projekt podporili / Project is supported by

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

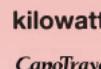
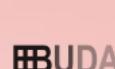
fond
na podporu
umenia

Flanders
State of the Art

Projekt z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia
Project is supported using public
funding by Slovak Art Council

Hlavní partneri prebiehajúcich projektových aktivít /
Main partners of the ongoing project activities:

a ďalší partneri siete Be SpectACTive! /

and other partners of the Be SpectACTive! network

AKO NA DIVADLO 2019

~~AKO NA DIVADLO V NITRE~~

~~O SÚČASNOM DIVADELE~~

~~CESTY ZA DIVADLOM~~

~~ŠTUDIJNÝ POBYT NA~~

~~DIVADELNOM FESTIVALE~~

Sloboda a nezávislosť umeleckých prejavov sa spája nielen so širokou paletou možností a foriem umeleckého vyjadrenia autorov, ich videnia sveta a reprodukovania reality. Takýto pomyslený kaleidoskop výrazových prostriedkov nachádzame v rôznych druhoch umenia a stávajú sa súčasťou každodennosti. Potreba vnímavosti a čítania umeleckých prejavov sa tak stáva jednou z dôležitých schopností pre reflexiu sveta okolo nás aj súčasného európskeho divadla. Porovnávanie a analyzovanie videného by sa malo stať základným pilierom vnímania spoločnosti.

Divadelná Nitra svojím programom prináša zážitok nielen pre náročného diváka, ale ponúka priestor aj pre rozšírenie pohľadu na možnosti spracovania a zobrazenia dôležitých kultúrno-spoločenských otázok. Rozličnosť zobrazenia slobody, ktoré prináša téma 28. ročníka Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra, si žiada vnímavosť a otvorenosť voči názorovej, hodnotovej odlišnosti. Neformálne vzdelávanie ponúka platformu na vzájomnú konfrontáciu a hľadanie spôsobov, ako pochopiť a vnímať nielen umelecké prejavy.

Ako na divadlo realizuje Asociácia Divadelná Nitra ako celoročný projekt zameraný na neformálne vzdelávanie o divadle už od roku 2008. Pri práci s publikom sa venujeme najmä študentom stredných a vysokých škôl z rôznych miest Slovenska aj širokej verejnosti. **Ako na divadlo 2019** tvoria štyri samostatné časti, ktorých zámerom je osloviť rôzne cieľové skupiny prostredníctvom rôzneho spektra aktivít. Počas Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra sa koná druhá časť projektu.

Ako na divadlo – študijný pobyt na divadelnom festivale / Medzinárodnom festivale Divadelná Nitra

Pokračovanie úspešnej časti projektu sa odohrá aj počas 28. ročníka festivalu, keď vybraní študenti z VŠMU (12) a Akadémie umení v Banskej Bystrici (3) počas šiestich festivalových dní navštívia 10 predstavení hlavného programu festivalu. Súčasťou

ich programu budú pravidelné stretnutia s lektorm Martinom Pšeničkom, s ktorým budú analyzovať videné inscenácie, diskutovať s tvorcami a hercami na ranných Artists talks... Počas pobytu sa študenti stretnú aj so skupinou zahraničných kritikov v rámci projektu V4@Theatre Critics Residency a zahraničnými lektormi, ako aj účastníkmi Diváckej dramaturgickej rady Medzinárodného projektu Be SpectACTive!, čo im umožní konfrontáciu s iným videním umeleckej výpovede. Tieto stretnutia im pomôžu prehliubiť si poznatky o súčasných tendenciach a inscenačných praktikách svetového divadla.

Dvanásťty ročník projektu **Ako na divadlo** je nielen obohatený o cesty za divadlom, v rámci ktorých sme navštívili Štátnu operu Banská Bystrica, ale nadalej v ňom smerujeme k nabádaniu publika zamýšľať sa a klášť si otázky nielen o inscenáciách, ale aj o svete, ktorý zobrazujú. Jednotlivé vybrané inscenácie a aktivity poukazujú na rôznorodosť v súčasnej inscenačnej praxi najmä v kontexte Európy. Ďalšími časťami projektu **Ako na divadlo 2019** sú Ako na divadlo v Nitre, Ako na divadlo – Cesty za divadlom a Ako na divadlo – prednášky a diskusie O súčasnom divadle.

Martin Pšenička – vyštudoval teatrológiu na Filozofickej Fakulte Masarykovej Univerzity v Brne. V rokoch 2004–2008 pôsobil na Saskatchewanskej univerzite v kanadskom Saskatoone, kde sa venoval dizertačnej práci. Od roku 2007 prednáša na Katedre divadelnej vedy FF UK v Prahe a od r. 2017 ju viedie. Od roku 2011 pôsobí ako redaktor Divadelní revue, Kabinet pro studium českého divadla, Institut umění – Divadelní ústav Praha. Externe spolupracuje s Katedrou autorskej tvorby a pedagogiky DAMU. Venuje sa problematike analýzy divadelného predstavenia, teórii divadla a povojnovému alternatívnemu divadlu.

Viac informácií o ostatných častiach projektu na www.nitrafest.sk v časti Iné projekty.

Freedom and independence in art are associated with more than just a wide range of possibilities and forms for an artist's creative expression, his worldview and portrayal of reality. We find a rich kaleidoscope of expressive devices in all forms of art, and they have become part and parcel of our daily life. The capacity to be receptive to and comprehend works of art has become an eminently important ability for reflecting

on the world at large as well as on contemporary European theatre in particular. Comparing and analysing the seen should become one of the basic pillars of understanding society.

Divadelná Nitra's programme does not merely offer an enjoyable experience for a demanding audience, it also presents an opportunity to broaden one's view of the possibilities of treating and depicting important socio-cultural issues. The diverse range of depictions of freedom presented at the 28th year of the International Festival Divadelná Nitra requires a receptiveness and openness to difference in opinion and value. Informal education offers a platform for mutual confrontation and a search for ways to understand and perceive works of art, but also much more.

How To Understand Theatre is a year-long project focused on informal education about theatre organised by Association Divadelná Nitra since 2008. In addition to educating audiences, it is mostly oriented at high school and university students from all over Slovakia and the public at large. **How To Understand Theatre 2019** consists of four separate sections, whose purpose is to engage various target groups by means of a diverse array of activities. The project's second part will take place during the International Festival Divadelná Nitra.

How To Understand Theatre – study visit at a theatre festival / International Theatre Festival Divadelná Nitra

This edition of a successful section of the project will take place during the 28th festival year, where selected students from the Academy of Performing Arts in Bratislava (12) and the Academy of Arts in Banská Bystrica (3) will attend 10 performances in the main programme over the course of the festival's six days. Their schedule will include regular meetings with mentor Martin Pšenička, with whom they will analyse the productions they have seen, discussions with creators and actors at morning Artist's Talks... During their stay, students will get to meet a group of foreign participants of the project V4@Theatre Critics Residency and foreign lecturers, as well as the members of the Audience Programme Board of the international project Be SpectACTive!, putting them in touch with a different perspective on the given works of art. These meetings will help them in deepening their knowledge

of current tendencies and stage practices in world theatre.

The twelfth edition of **How To Understand Theatre** features new additions in the form of theatre travels, as part of which we have visited the State Opera in Banská Bystrica, and we continue to try to inspire audiences to raise questions about productions as much as the world they portray. The selected productions and activities advert to the diverse nature of contemporary theatrical practice especially in the European context. **How To Understand Theatre 2019** also features the sections 'How To Understand Theatre in Nitra', 'How To Understand Theatre – Theatre Travels', and 'How To Understand Theatre – Lectures and Discussions on Contemporary Theatre'.

Martin Pšenička – studied theatre studies at the Faculty of Arts of the Masaryk University in Brno. In 2004–2008, he worked on his dissertation at the University of Saskatchewan in Saskatoon, Canada. Since 2007, he has lectured at the Theatre Studies Department of the Faculty of Arts of the Charles University in Prague, where he is head of department since 2017. Since 2011, he is an editor for *Divadelní revue*, published by the Cabinet of Czech Theatre Studies at the Arts and Theatre Institute in Prague. He is an external associate of the Department of Authorial Creation and Pedagogy at the Prague Academy's Film Faculty. He specializes in theatre performance analysis, theatre theory and post-war alternative theatre.

Further information about the remaining sections of the project can be found at www.nitrafest.sk under the section 'Other Projects'.

Projekt Ako na divadlo podporili / How To Understand Theatre is supported by

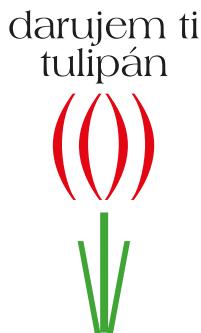

fond
na podporu
umenia

Projekt Ako na divadlo z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia, hlavný partner projektu
How To Understand Theatre is supported using public funding by Slovak Art Council, main partner of the project

Partneri / Partners:

DARUJEM TI TULIPÁN

Divadelná Nitra 2019 hostí deti projektu Darujem ti tulipán divadelným predstavením, výtvarnými workshopmi či bubenovačkou na festivalovom námestí. Už viac ako desaťročie sa deti so zrakovým postihnutím stretávajú s vidiacimi deťmi a posledné roky aj s deťmi irackých azylantov na SEPTEMBROVOM TULIPÁNE v Nitre, tento rok 27. septembra.

Takmer neuveriteľným sa javí fakt, že projekt si roky zachováva všetky celoročné aktivity. Vďaka ústredovosti Základnej školy pre nevidiacich a slabozrakých má stály priestor v Bratislave – Klub Darujem ti tulipán, kde sa deti celoročne tvorivo vzdelávajú, projekt robí výjazdové akcie Biely či Júnový tulipán a každoročne aj Septembrový tulipán v Nitre.

Len deti sa menia. Počas trinástich rokov sa ich v projekte vystriedalo viac ako 250. Dorastajúce odovzdávajú štafetu prvákom, druhákom, a tak projekt žije naplno, pribúdajú tvorivé skúsenosti a úspechy detí, nadšenie z nových priateľstiev, zážitkov, z nových vedomostí deti jednoznačne motivuje a formuje. Záhradkár. Veď každý, kto sa venuje deťom, vie, že upútať ich pozornosť vo svete digitálnych lások, nie je jednoduché. A o to viac to znamená pre zmysel života detí nevidiacich či takmer nevidiacich.

empathy BLACK BOX

Projekt Darujem ti tulipán si pred pár rokmi zobral na bedrá aj úlohu vzdelávania verejnosti. Na festivaloch, v školách, inštitúciach a v nákupných centrách je svet nevidiacich sprostredkúvaný verejnosti objektom *empathy BLACK BOX*.

Čierna kocka je zatemnených priestorom, kde vidiaci zažijie bežné ráno nevidiaceho. Pripraty tmou pri bežných činnostach, pri chôdzi s bielou paličkou, čítaní Braillovho písma, pri chôdzi Pocitovým chodníkom vidiaci človek s úžasom zistíuje, že okrem zraku má aj iné a zanedbávané zmysly slchúť, chut, hmat.

Black Box je pre mnohých šok, nečakaná skúsenosť, silný zážitok. Je však zdôvodneným výkričníkom pre našu „väčšinovú“ nevšimavosť, nezáujem či nevedomosť, že na tomto svete sú aj zranení, zraniteľní, limitovaní, ktorí potrebujú hlavne nás záujem a niekedy aj našu pomoc.

piatok, 27. september

8.00–17.00 / Synagóga, Námestie SEPTEMBROVY TULIPAN celodenný workshop pre deti projektu Darujem ti tulipán

14.00–15.00 / Námestie **BUBNOVAČKA S THIERRYM EBAMOM**

15.00–17.00 / Námestie **RÚRYing**
workshop stavania objektov
vedenie Elena Kárová

sobota, 28. september

13.00–17.00 / Námestie *empathy BLACK BOX*
interaktívny objekt pre vidiacich o nevidiacich

15.00–17.00 / Námestie **RÚRYing**
workshop stavania objektov / Námestie
vedenie Elena Kárová

nedele, 29. september

13.00–17.00 / Námestie *empathy BLACK BOX*
interaktívny objekt pre vidiacich o nevidiacich

A TULIP FOR YOU

Divadelná Nitra 2019 treats children from the A Tulip for You project to a theatre performance, an arts and crafts workshop and a drumming session on the Festival Square. For over a decade, visually impaired children meet sighted children and recently also the children of Iraqi asylum seekers at the SEPTEMBER TULIP in Nitra, scheduled this year for 27 September.

It is almost unbelievable that the project has maintained all its year-long activities throughout. Thanks to the Primary School for Blind and Visually Impaired Children, it now has its own special home in Bratislava – A Tulip for You Club, where children receive creative training all year round; the project also features trips, the White and June Tulip, as well as the annual September Tulip in Nitra.

Only the children change. Over thirteen years, the project has seen more than 250 teenagers pass on the baton to first and second-graders so that it may continue at full steam, the children collect creative experiences and successes, enjoy newly formed friendships, adventures, new knowledge, and are undoubtedly motivated and formed thereby. A living miracle. Anyone who spends time with children knows that gaining their attention in an age of digital temptation is not easy. And it means all the more in the life of a child that is blind or visually impaired.

empathy BLACK BOX

Some years ago, A Tulip for You has undertaken the additional task of educating the public. At festivals, schools, institutions and shopping malls, the public can glimpse the world of the blind through the interactive object **empathy BLACK BOX**. The black box is a dark space where the sighted can experience the usual morning routine of a blind person. Confined in darkness in his everyday activities, walking with a white cane, reading Braille, walking down the Path of Emotion, anyone gifted with sight is amazed to discover he also has other senses that he casually overlooks – hearing, taste, touch.

For many, the Black Box comes as a shock, a surprise, a powerful experience. However, it is a legitimate exclamation mark raised

to the indifference of us, the 'majority', our disregard or ignorance that the world also includes wounded, vulnerable and disabled people who need our attention especially – and sometimes, a bit of our help.

Friday, 27 September

8:00–17:00 / Synagogue, Square

SEPTEMBER TULIP

day-long workshop for children from A Tulip for You

14:00–15:00 / Square

DRUMMING SESSION WITH THIERRY EBAM

15:00–17:00 / Square

TUBEing

object building workshop led by Elena Kárová

Saturday, 28 September

13:00–17:00 / Square

empathy BLACK BOX

interactive object about the blind for the sighted

15:00–17:00 / Square

TUBEing

object building workshop led by Elena Kárová

Sunday, 29 September

13:00–17:00 / Square

empathy BLACK BOX

interactive object about the blind for the sighted

vedenie projektu / project leader: akad. soch
Elena Kárová

spoluorganizátori:

ZŠI pre slabozrakých a nevidiacich v Bratislave,
ZŠ kniežata Pribinu, Nitra, OZ Pokoj a dobro Nitra

Co-organisers:

Primary Boarding School for Blind and Visually Impaired Children in Bratislava, Prince Pribina Primary School in Nitra, Pokoj a dobro Nitra (c.a.)

projekt podporili / project supported by

Aj toto je umenie 2019

Interaktívny projekt Asociácie Divadelná Nitra *Aj toto je umenie* už šiesty rok (od 2014) označuje symbolom a jednoduchým pútačom architektonické, urbanisticke či umelecké diela, mnohokrát zabudnuté, zanebané či zdevastované. Ostatný ročník vznikol v novej spolupráci s občianskym združením Nitrianske kultúrne dedičstvo. K doterajším 33 dielam pribudlo päť nových, a to opäť podľa aktuálnej témy festivalu. *Podoby slobody* priniesli možnosť upozorniť na pomníky vojen, oslobodenia, ale tiež pomníky o živote v časoch „slobody“ a „obrany“ svetového mieru.

1. Vojenský cintorín I. svetovej vojny v Nitre vznikol v roku 1915 pri vojenskej nemocnici zriadenej v Mlynáciach. Uprostred areálu postavili v roku 1924 pamník so sochou vojaka, ktorú vytvoril nitriansky sochár Július Bártfay. Spodobuje vojaka, stojaceho nad hrobmi spolubojovníkov a civilných obetí svetového konfliktu.
2. Pamätník Červenej armády bol odhalený v roku 1960 na námestí pred palácom Krajského národného výboru (dnes Okresný úrad Nitra). Plastiku Červeno-armejca vo víťaznom osloboditeľskom posteji vytvoril v duchu socialistického realizmu pôvodom nitriansky sochár Tibor Bartfay. Krátko predtým sa podieľal na umeleckom dotvorení bratislavského Slavína, čo malo na nitriansku realizáciu zásadný vplyv.
3. Obytný súbor Predmostie bol naprojektovaný v rokoch 1954–1955 trojicou architektov Michalom Maximiliánom Scheerom, Tiborom Gebauerom a Štefanom Sojkom. Patrí k najrozsihlalejším dielam povojnovej bytovej výstavby na Slovensku. Napriek tomu, že architekti boli ešte stále spútaní princípmi projektovania, prevzatými zo stalinského Sovietskeho zväzu, možno ho považovať za kvalitné architektonické dielo s jedinečným urbanistickým riešením. Výstavba obytného súboru trvala až do roku 1961.

4. Súsošie *Protest proti vojne*, osadené v Mestskom parku pod Nitrianskym hradom, v rokoch 1963–1964 vytvoril sochár Tibor Bartfay v spolupráci s architektom Štefanom Svetkom. Ako už prezrádza názov, toto dielo varuje pred hrozbou ďalších vojnových konfliktov. Preto ho možno označiť za protivojnové dielo. Zo spolupráce sochára s architektom pravdepodobne vzišlo aj netradičné rozvrhnutie do dvoch kompozičných celkov – hrajúcich sa detí a samostatne stojacej matky v popredí, ktorá je pripravená deti chrániť.
  5. Sídliisko Párovce II., stavané v rokoch 1961–1968, výtvarene dotvorili aj plastikou sochára Ladislava Gajdoša. Šesť betónových blokov, komponovaných v rade vedľa seba, má výlučne dekoratívnu funkciu. Zaujme tak rytmom opakujúceho sa základného tvaru v minimálnych proporčných obmenách, aj variáciami abstraktného reliéfu na čelných plochách blokov. Tak ako mnohé iné výtvarné diela vo verejnem priestore, je reprezentantom dobového úsilia o vytváranie kultúrneho životného priestoru pre socialistickú spoločnosť.
- Zoznam diel a fotodokumentácia sa nachádzajú na www.nitrafest.sk v sekcii Iné projekty.

This Is Art, Too 2019

For the sixth year in a row (since 2014), the interactive project *This Is Art, Too* organised by Association Divadelná Nitra uses a symbol and a simple banner to mark often forgotten, neglected or nearly destroyed works of architecture, urbanism and art. The previous edition was organised newly in collaboration with the civic association Nitra Cultural Heritage. Five new sites have been added to the already highlighted 33, once again corresponding to the current year's festival theme. *Faces of Freedom* serve as an opportunity to recall a number of monuments of war, liberation, as well as those documenting life in times of 'freedom' and the 'defence' of world peace.

1. The World War I Military Cemetery in Nitra was started in 1915 besides the Military Hospital in Mlynárce. In 1924, a monument with a statue of a soldier, created by Nitra-resident sculptor Július Bártfay, was erected in the middle of the grounds. It depicts a soldier standing above the graves of his comrades and the civilian victims of the world war.
2. The Red Army Monument was uncovered in 1960 on the square in front of the Regional National Committee Palace (currently the District Office in Nitra). The sculpture of a *Red Army Man* assuming a victorious liberators' pose was created in the spirit of Socialist realism by Tibor Bártfay, a native of Nitra. Shortly earlier, he had collaborated on the decoration of the Slavín Monument in Bratislava, which had a notable influence on the artwork in Nitra.
3. The *Predmostie Apartment Building* was designed in 1954–1955 by a collective of architects consisting of Michal Maximilián Scheer, Tibor Gebauer and Štefan Sojka. It is one of the largest works of post-war urban development in Slovakia. Although the architects were still limited by certain design principles adopted from the Stalinist Soviet Union, it may be regarded as a first-rate work of architecture with a unique urban plan. Its construction took until 1961.

Sunday 29 September 2019, 15:00–16:30, Svätopluk square, Centre, Pedestrian Zone. ***This Is Art, Too*** – guided tour of the forgotten monuments of Nitra, commentary: Juraj Novák.

4. The multi-figural sculpture *A Protest Against War*, installed in the City Park below Nitra Castle, was created in 1963–1964 by sculptor Tibor Bártfay in collaboration with architect Štefan Svetko. As the title suggests, this work warns of the threats of future war. It can therefore be considered a pacifist artwork. The collaboration between a sculptor and an architect likely also resulted in the unusual arrangement into two compositional units – a group of playing children and a self-standing figure of a mother in the foreground, ready to protect them.

5. An artwork by sculptor Ladislav Gajdoš placed at the centre of the Párovce II Residential Area, built in 1961–1968. The group of six concrete blocks, arranged in a line, serves a purely aesthetic function. It incorporates a repeating basic form with minimal alterations of proportion and features variations on an abstract relief on the blocks' front side. Like many other artworks placed in the public space, it represents the collective effort to create a cultivated environment for life in Socialist society.

A list of works and their photographs can be found at www.nitrafest.sk under the section 'Other Projects'.

Partner / Partner:

Medzinárodný festival
International Theatre Festival

PODOBY
IN LOBOBY
FACES OF
FREEBOM

REALIZÁCIA / REALISATION

ŠTÁB FESTIVALU / FESTIVAL STAFF

riaditeľka festivalu / festival director: **Darina Kárová**

zástupkyňa riaditeľky, zahraničné vzťahy, koordinácia Umeleckej rady, produkcia hlavného programu, manažment projektov EU DNA a Be SpectACTIVE! / deputy director, international relations, Artistic Board coordination, main programme production, EU DNA and Be SpectACTIVE! projects management: **Anna Šimončičová**

vedenie sekretariátu / office manager: **Ivana Pirschelová**

partneri a spoluorganizátori, manažment sprievodného programu a projektov Ako na divadlo a Aj toto je umenie, spolupráca s dobrovoľníkmi počas roka / partners and co-organisers, management of accompanying programme and projects How to Understand Theatre and This Is Art, Too, co-operation with volunteers during the year: **Lucia Valková**

manažment projektu V4@Theatre Critics Residency /

V4@Theatre Critics Residency project management: **Ján Balaj**

koncepcia a realizácia projektu Darujem ti tulipán /

concept and realisation of the project A Tulip for You: **Elena Kárová**

komunitný koordinátor projektu Be SpectACTIVE! /

community coordinator of the Be SpectACTIVE! project: **Miro Zwiefelhofer**

PR manažér / PR manager: **Marek Suchitra**

príprava tlačových správ / press releases preparing: **Zuzana Sotáková**

mediálni partneri / media partners: **Zuzana Kizáková**

redakcia tlačóvin a webovej stránky / editing of printed matters and web site: **Lujza Bakošová**

webová stránka a asistentka redakcie / web site and assistant to the editorial office:

Mária Bakošová

ekonomika / economist: **Dana Spišáková**

VIP, hostia festivalu, marketing a asistentka manažérky projektu Be SpectACTIVE! /

V.I.P., guests, marketing and assistant to the Be SpectACTIVE! project: **Terézia Bosmanová**

vstupenky / tickets: **Barbora Kubisová**

ubytovanie / accommodation: **Soňa Tóthová**

doprava, produktová manažérka / transport and products manager: **Zlatica Chlebíková**

nová web stránka, technická správa IT a sietí / new web site, IT management: **Slavomír Rezník**

koordinátor dobrovoľníkov / volunteers coordinator: **Kristián Šaffer**

technický koordinátor pre zahraničný program / coordinator for technology in a foreign programme: **Tomáš Morávek**

asistenti produkcie hlavného programu / assistants to the main programme production:

Miro Zwiefelhofer, Jakub Kňažko

technický asistent sprievodného programu / assistant to the technical support for the accompanying programme: **Matej Bartoš**

SPOLUPRÁCA / CO-OPERATION

filmový program / film programme: **Walter Nagy, Richard Kováčik**

koncepcia Aj toto je umenie / This Is Art Too conception: **Juraj Novák**

koncepcia projektu Kníhkupecká / conception of the project Kníhkupecká:

Madla & Igor Rjabininovi, Marica Šíšková

produkcia Festivalového stanu / production of the Festival Tent:

Stokráska, Peter Demeš, Peter Toman

PROPAGÁCIA / PROMOTION

grafický dizajn, dizajn web stránky a layout propagančných materiálov a veľkoplošnej reklamy

DN 2019 / graphic design, web design and layout of promotion materials and large size

advertisement of DN 2019: **Tomáš Vicen**

fotografia demonštrácie / photo of demonstration: **Tomáš Benedikovič**, Denník N

autor dronových záberov vo video spote / author of drone's shots in video spot: **Lukáš Búš**

strih videospotu / video spot cutting: **Libor Ondrejkovič**

herc / actor: **Jaroslav Janík**

animácia videospotu / video spot animation: **Marek Jasaň**

zvuková mixáž spotu / audio mix of video spot: **Michal Horváth**

hlas v rozhlasovom a TV spote / voice at the radio and TV spot: **Milan Ondrik**

video Osobnosti o slobode / Video "Public Figures Talk Freedom":

Juliána Horváthová, Dorota Vlnová, Štefan Straka

učinkujúci vo videu Osobnosti o slobode / Cast at Video "Public Figures Talk Freedom":

Lukáš Fila, Štefan Hrív, Darina Kárová, Ladislav Miko, Laco Oravec, Radoslav Sloboda, Veronika

Šíkulová, Martin Milan Šimečka, Zuzana Wien

zvučka DN / theme music of DN: **Peter Ďudo Dudák**

fotodokumentácia predstavení / photo documentation of performances: **Ctibor Bachratý**

reportážne foto / reporting photos: **Henrich Mišovič**

propagačné videozostrihy / promotional video cuts: **Libor Ondrejkovič**

interiérová a exteriérová propagácia / interior and exterior promotion: **Soňa Bellérová**

TECHNICKÉ ZABEZPEČENIE / TECHNICAL SUPPORT

techniku Divadla Andreja Bagara v Nitre viedie /

technicians of the Andrej Bagan Theatre in Nitra headed by **Ján Surovka**

techniku Starého divadla Karola Spišáka v Nitre viedie /

technicians of the Karol Spišák Old Theatre in Nitra headed by **Ján Buch**

svetlá a iné technické zabezpečenie / light system and another technical support: **WD lux**

ozvučenie a iné technické zabezpečenie /

sound system and another technical support: **SEVOsound**

iné technické zabezpečenie / other technical support: **SRS Group, COVRANS**

PUBLIKOVANÉ FOTOGRAFIE INSCENÁCIÍ / PUBLISHED PRODUCTIONS' PHOTOS

Príbehy stien / Stories of Walls: **Juraj Starovecký**

Sternenhoch / Sternenhoch: **Patrik Borecký**

Svätá Špageta / Holy Noodle: **Pat Mic**

Biblia / Bible: **Lubo Špirko**

Muž z Podoľska / A Man from Podolsk: **iZhan Zhakipbekova**

Bez adresy / Addressless: **Bartha Máté**

Hlava XXII / Catch-22: **Collavino**

Druhý pokus o telovýchovu / Second Essay on Gymnastics: **Gianmarco Bresadola**

Bakchantky / The Bacchae: **Barbora Dolinajová**

Hlbiny / The Depths: **Vojtěch Brtnický**

Moral Insanity / Moral Insanity: **Robert Tappert**

eu.genus / eu.genus: **Noro Knap**

PREKLADY TEXTOV HIER / TRANSLATIONS OF PLAYS

... do slovenského jazyka / ... to Slovak language

Človek z Podoľska / A Man from Podolsk: **Martin Sliz**

Druhá esej o telovýchove / Second Essay on Gymnastics: **Martina Vannayová**

Svätá Špageta / Holy Noodle: **Martina Filinová**

... do anglického jazyka / ... to English language

Sternenhoch / Sternenhoch: **Hilda Hearne**

Biblia / Bible: **Lucia Faltínová**, s využitím citátov zo zdrojov / using quotes from sources:

www.kingjamesbibleonline.org (Genesis, Moses), www.biblegateway.com (Psalms 8, 19 a Psalm of David, Moses, Pilate), biblehub.com (Psalm 19, Moses, Jesus is Entering Jerusalem), www.bible.com (Psalm 19 a Psalm of David), www.biblestudytools.com (Moses)

Príbehy stien / Stories of Walls: **Ivan Lacko**

Človek z Podoľska / A Man from Podolsk: **Katherine Soloviev**

Druhá esej o telovýchove / Second Essay on Gymnastics: **Azaret Koua**

Moral Insanity / Moral Insanity: **Lucia Faltínová**

Bakchantky / The Bacchae: **Ivan Lacko**, s využitím existujúcich prekladov Euripidovej hry od Iana Johnstona a Gilberta Murrayho / using existing translations of Euripides' play by Ian Johnston and Gilbert Murray

Svätá Špageta / Holy Noodle: **Michał Oleszczyk**

TLMOČENIE / INTERPRETING

Bez adresy / Addressless: **Anna Antalová**

Hlava XXII / Catch-22: **Lucia Faltínová**

pracovné podujatia a diskusie / working events and discussions: **Lucia Faltínová, Roman Mojto**

priprava titulkov / surtitles preparation: **Ľubomír Šiška, Dominika Pekarová**

ĎALEJ SPOLUPRACOVALI / FURTHER CO-OPERATION

Kristóf Asztalos, Jana Barančíková, Zuzanna Beranová, Olha Bohuslavská, Zuzana Bosmanová, Peter Brat, Daria Bučová, Nina Bystrická, Martin Čambor, Ondřej Dědeček, Adela Dukátová, Katarína Ďuricová, Pavol Ferčák, Andrea Gregorová, Sandra Haulíková, Alojz Homola, Katarína Hudecová, Pavol Jakubčin, Lukáš Jozefík, Marianna Lacková, Viktoria Lesayová, Alexander Maco, Jakub Mihalčiak, Jozef Palaky, Ivana Poliaková, Oliver Rehák, Ľubica Roháriková, Peter Slamečka, Daniel Tesař, Martin Toldy, Zuzana Trtolová, Lucia Vadelová, Jan Valter, Juraj Vavrovič, Miroslav Vranský, Monika Žilková

a / and

Mestská polícia, Okresné riaditeľstvo policajného zboru v Nitre, Nitrianska organizácia cestovného ruchu, Nitrianske dobrovoľnícke centrum, Nitrianske komunálne služby, s.r.o., Služby Nitra s.r.o., Súkromné konzervatórium Nitra

DOBROVOĽNÍCI FESTIVALU – ŠTUDENTI ŠKÔL / FESTIVAL VOLUNTEERS – STUDENTS OF SCHOOLS:

Gymnázium Golianova, Nitra; Gymnázium Ľudovíta Štúra, Trenčín; Gymnázium Párovská, Nitra; Gymnázium sv. Cyrila a Metoda v Nitre; Konzervatórium Jána Levoslava Bellu, Banská Bystrica; Piaristické gymnázium svätého Jozefa Kalazanského, Nitra; Stredná odborná škola veterinárna, Nitra; Súkromné konzervatórium v Nitre; Stredná odborná škola gastronómie a cestovného ruchu, Nitra; Stredná odborná škola hotelová, Horný Smokovec; Stredná zdravotnícka škola Nitra; Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa, Nitra; Pedagogická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa, Nitra; Prešovská univerzita v Prešove, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Univerzita Palackého v Olomouci, Vysoká škola múzických umení, Bratislava; Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o., Bratislava

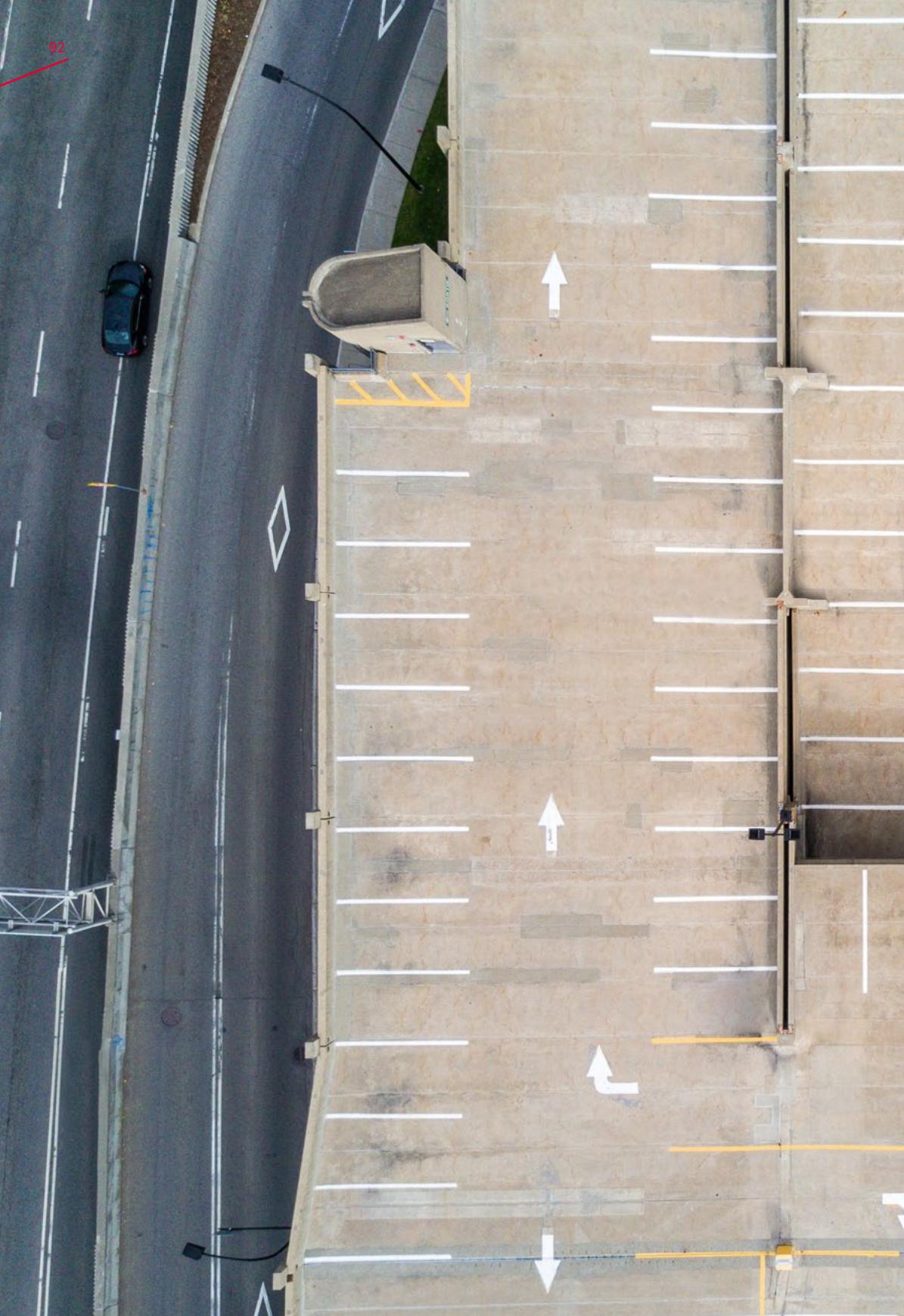
ŠPECIÁLNE POĎAKOVANIE / SPECIAL THANKS

Vilma Anýžová, Beáta Barda, Zuzana Beniačová, Andrea Beranová, Hana Beranová, Dagmar Bojdová, Zuzana Böhmerová, Rusanda Curca, Alexandra Danilevich, Radoslav Figula, Martina Filinová, Jacek Gajewski, Vladimír Gubiš, Jarmila Juhásová, František Kadlecík, Inna Kuznetsova, József Kürty, Monika Lošťáková, Krystyna Mogilnicka, Imre Molnár, Monika Olech, Jena Opoldusová, Martina Pecková Černá, Olga Perevezentseva, Helena Psotová, Marián Solčanský, Anna Strzałkowska, Zsuzsanna Szabó, Gabriela Šaturová, Rastislav Šišovský, Jaro Viňarský, Svetlana Waradzinová, Edyta Zielińska

Medzinárodný festival
International Theatre Festival

PODĽOĽOĽOĽOĽ
REĽOĽOĽOĽOĽ
FEDĽOĽOĽOĽ
ODĽOĽOĽOĽ

93

PODOBY
SLOBODY
FACES OF
FREEDOM

Medzinárodný festival
International Theatre Festival

Projekty Asociácie Divadelná Nitra podporili / Projects of Divadelná Nitra Association supported by

u. fond
na podporu
umenia

Projekty ADN z verejných
zdrojov podporil Fond na
podporu umenia, hlavný
partner projektov.

Projects of Divadelná Nitra Association
are supported using public funding by
Slovak Arts Council, main partner of
the projects.

NITRIANSKY
SAMOSPRÁVNY
KRAJ

- Visegrad Fund
- •

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

Kingdom of the Netherlands

Hlavní mediálni partneri / Main Media Partners

: RÁDIO DEVÍN
: RÁDIO_FM

.týždeň

Zoznam.sk

Mediálni partneri / Media Partners

TVnitrička
regionálna televízia

KULTÚRNY ŽIVOT
» umenie dobrej spoločnosti «

kód
konkrétné
o divadle

kapitál

SVĚT A DIVADLO
SAD
19

Divadlo v světě divadla a culture online

CITYLIFE.SK
ČO SA DEJE V BRATISLAVE A OKÔU

SITA
SLOVENSKÁ TLAČOVÁ AGENTÚRA
SLOVAK NEWS AGENCY

WebNoviny

105.9 FM
radio plus
®

mojaNitra.sk
Nitriansky informačný portál

euroawk
THE GREAT OUTDOORS.

isic

eyca
Karta EURO-26

itic

Partneri / Partners

RENAULT
Passion for life

TT-CAR

MICROCOMP

GRANDEN

PERI

Coffe, Beer & Music bar
LifeHouse
THE BEST FOR YOU AND YOUR FRIENDS

tuli

Zlatý Bažant

Levmilk

Deloitte.

ELESKO

mlyny
GALERIA MLYNY NITRA

WD/LUX
světlo • zvuk • pódia

SEVOsound

typografia plus

TESCO

CURAPROX
SWISS PREMIUM ORAL CARE

METRO

**THE IRISH
TIMES
PUB**

C
Crystallized

TAURIS
NITRIA

Tekmar

agro tami

LUNTER

Gio

L&S

M+M

CAFÉ LIBRESSO
ANTIKVARIÁT
POD VŘSKOM

Obecné siete

i
TIC
NITRA

BOTANIČKÁ ZÁHRADA
SPŠ NITRA

AGROKOMPLEX
VÝSTAVNICTVO
NITRA

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV
NITRA

PODNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
NITRA

UNIVERZITA
KONSTANTÍNA
FILOZOFA
V NITRE

Plantago spol. s r.o.
člen skupiny Zares®

polygrafia, propagácia
OKAF
PLUS

Vagus

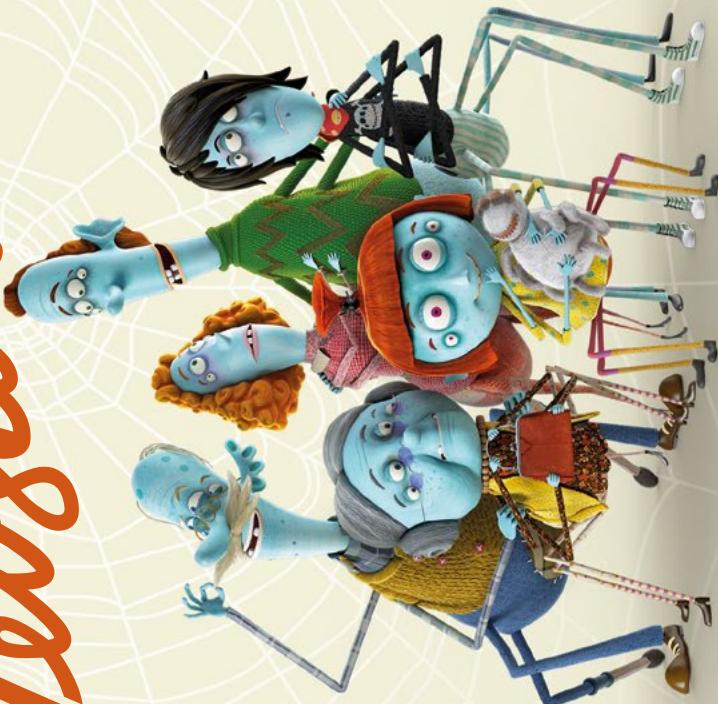
99

:2

Nebezpečná 2

OD TVORCOV MIMI & LÍZA
pásma animovaných filmov

ZO ŽIVOTA PAVÚKOV

V kinách od 26. septembra 2019

UVIDÍTE AJ VO VYSIELANÍ RTVS

rtv:

ROZHLAS A TELEVIZIA
SLOVENSKA

NÁVOD NA PREŽITIE V INFORMAČNEJ DŽUNGLI

Ján Markoš

SILA
ROZUMU
V BLÁZNIVEJ DOBE

MANUÁL KRITICKÉHO MYSLENIA
S doslovom Ondreja Gažovičia

Objednávajte na
obchod.dennikn.sk

Jediný mesačník na Slovensku, ktorý sleduje aktuálne príbehy (nielen) slovenského divadla.

Pre viac info píš na
prospero@theatre.sk

kφd

konkrétné o divadle

Predplatí si časopis

.týždeň

MESAČNÉ PREDPLATNÉ .týždňa

pre účastníkov
Divadelnej Nitry za

0,30 €

Špeciálne predplatné
môžete získať len v dňoch
27. 9. – 2. 10. 2019.

predpredaj sk

S nami zažijete
drámu len v divadle.

Objavte zaujímavé kultúrne podujatia na www.predpredaj.sk

VŠETKO PODSTATNÉ Z REGIÓNU NITRA

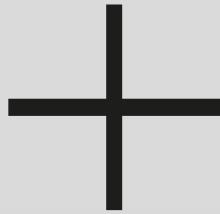
MY NITRIANSKE NOVINY

KAŽDÝ TÝŽDEŇ

AKO BONUS

32-STRANOVÝ MY MAGAZÍN

S KOMPLETNÝM TV PROGRAMOM

AKO SA Zmení VÝšKA Dôchodkov? Ktorým penzistom pridáva a ktorému odňava?

MY NITRIANSKE NOVINY

PARKOVANIE PO NOVOM

Prvý zmeny zavedie radnica v centre, nakupi iné automaty.

OBSAH

PONUTA ZA PARKOVACIU PARKOVANIA

NEBEZPEČNÁ NEDÔJEDOVSKA

UVÝVOD ZVIEHA POLICIA NIE JE POLICIA

FESTIVAL LACAK HAMMÁF NEVYBÍRAV

NIMORIADNU AKCIU NA PREDPLATNÉ

ZÍSKATE:
• zľavnené ročné predplatné časopisu MY
• zľavnený obdobi 37 správok
• exkluzívny obdobi 37 správok v súhode
• knihu A. Fulimáku - Boj som o dielo

www.my-nitrianske.sk

023/313-519-339

TV PROGRAM
• TV
• TV
• TV

SNÍMKY
• HODACE HOBY

• PRÍMERY

PROGRAMOVÝ KATALÓG MEDZINÁRODNÉHO FESTIVALU DIVADELNÁ NITRA 2019 /
PROGRAMME CATALOGUE OF THE DIVADELNÁ NITRA INTERNATIONAL THEATRE FESTIVAL 2019
vydala / publisher: **Asociácia Divadelná Nitra / Association Divadelná Nitra**
zodpovedná redaktorka / supervising editor:
Darina Kárová, riaditeľka festivalu / director of the festival

zostavenie a redakcia / compiled and edited: **Lujza Bakošová**
autori textov o inscenáciách hlavného programu / authors of the texts about the productions
of the main programme: **Ján Šimko, Júlia Rázusová, Miro Zwiefelhofer**
ďalšie texty / other texts: **Darina Kárová, Lucia Valková, Anna Šimončičová, Ján Balaj, Elena Kárová,**
Lujza Bakošová, Mária Bakošová
preklad / translation: **Benjamín Žiak**
grafická úprava / graphic design: **Tomáš Vicen**
vydané / published: **september 2019**
ISBN 978-80-971279-8-5